

Årsrapport 2025 från Tåkerns Fältstation

Föreningen Tåkerns Fältstation är en sammanslutning av fauna- och floraintresserade personer och har till ändamål att främja intresset för biologiska studier samt att verksamhet delta i arbetet för naturskydd. Verksamheten stöds ekonomiskt av Tåkernfonden.

Styrelsen

Ordförande: Pierre Andersson 070-593 18 07
S:t Persgatan 12 pierre.andersson@gmail.com
595 51 MJÖLBY

Vice ordf: Bengt Andersson 070-49 06 09
Åkerstigen 6 byn.andersson@gmail.com
599 32 ÖDESHÖG

Sekreterare: Adam Bergner 073-926 00 57
Djurgårdsgatan 89 adam.bergner@gmail.com
582 29 LINKÖPING

Kassör: Lars Gezelius 070-395 22 85
S. Krängevägen 16 gezelius.lars@gmail.com
585 99 LINKÖPING

Ledamöter:

Ellen Hultman	Tommy Tyrberg	Claud Youssif	Lotta Johansson
Villagatan 6	Kimstadvägen 37	Generalsgatan 46	Tyttorp Västergård 1
599 93 ÖDESHÖG	610 20 KIMSTAD	602 31 Norrköping	596 95 Väderstad
070-942 39 03	tel 011-532 30	0702-443 07 03	073-382 99 60
ellenhultman@yahoo.se	tommy.tyrberg@gmail.com	claud.youssif@gmail.com	lotta_svensson_8@hotmail.com

Suppleanter:

Malin Granlund	Kim Arrio	Bo Håkansson	Peter Berglin
Bäckfors 135	Haghallsvägen 8	Karlstigen 2	Fortunagatan 33
592 94 VADSTENA	617 34 SKÄRBLACKA	587 91 TRANÅS	553 23 JÖNKÖPING
070-820 29 27	070-145 66 07	070-365 42 24	0723-50 90 90
malin@naturnus.se	kim.arrio@outlook.com	bo.thomas.hakansson@telia.com	peter.berglin.birder@comhem.se

Föreningsadress: Tåkerns Fältstation, Holmen Nissatorpet 1, 599 93 ÖDESHÖG

Plusgiro: 26 34 96 - 2

Swish: 1230180471

Medlemsavgift: Avgiften för 2026 är 100 kr - inkl. ett digitalt info och Vingspegelns Tåkernnummer.

Adress hemsida: **www.takern.se** Org. nr. 823000-4817

Du hittar oss även på Facebook och Instagram!

Årsrapport 2025 från Tåkerns Fältstation

Redaktörer: Lars Gezelius, Karl-Martin Axelsson & Adam Bergner

Vadstena 2026. ISSN 1650-3058

Meddelande nr. 123 från Tåkerns Fältstation.

Rapport till Tåkernfonden.

Upplaga: 50 ex.

Omslag/Cover: Ägretthäger

Foto: viltkamera, Anders Hargeby

Annual report 2025 from Tåkern Field Station, Sweden

*Contribution No. 123 from Tåkern Field Station.
Report to the Tåkern Fund.*

De årliga rapporterna som publicerats sedan 1990 har haft lite olika namn. Till en början hette de "Fältarbete" (1990-1997). Sedan kom namnet "Fåglar i Tåkern. Fältarbete" (1998-1999) och rapporten registrerades med ett ISSN nummer hos Kungliga biblioteket. Eftersom det inte alltid bara handlar om fåglar kändes benämningen Fåglar i Tåkern inte helt korrekt. Från och med 2000 heter den kort och gott "Årsrapport från Tåkerns Fältstation".

Arter på rödlistan anges med hotkategori i rubriken. (CR - akut hotad, EN - Starkt hotad, VU - sårbar, NT - nära hotad).

Innehåll	Sida
Verksamheten 2025.....	4
Väder.....	5
Skäggdopping.....	6
Rördrom.....	7
Knölsvan.....	8
Gåsräkningar.....	9
Sädgås.....	10
Kanadagås.....	10
Grågås.....	11
Häckande simänder.....	12
Årta.....	13
Skedand.....	14
Snatterand.....	15
Simfågelräkningar.....	16
Brun kärrhök.....	19
Småfläckig sumphöna.....	20
Trana.....	21
Skrattmås.....	22
Fisktärna.....	23
Svarttärna.....	24
Trastsångare.....	25
Vassångare.....	26
Skäggmes.....	27
Ringmärkning.....	28
Punktrutt Tåkern runt.....	29
Inventering av strandängar.....	30
Övriga obsar 2025.....	48
Kärlväxter och trollsländor 2025..	50
Förteckning över meddelanden.....	51

Tåkerns Fältstation stöds ekonomiskt av Tåkernfonden.

Tåkern Field Station is financially supported by the Tåkern Fund.

Verksamheten 2025

2025 var stationens 62:a verksamhetsår. Inventeringarna följde till största delen de standardiserade rutinerna för övervakning av våtmarksfåglar i Tåkern. Den publika verksamheten omfattade många visningar av ringmärkning, guidningar och föredrag i samarbete med naturum. Den nya klubbstugan "Holmenkollen" färdigställdes till brukbart skick. Arbetet har till största delen utförts av våra många lokala trotjänare och stationen var bemannad 162 dagar, vilket är lite mer än genomsnittet. Långliggande personal var Karl-Martin Axelsson, Adam Bergner och Lars Gezelius. Inventerings- och ringmärkningsinsatser samt en del publika insatser har också gjorts av Bengt Andersson, Pierre Andersson, Kjell Antonsson, Kim Arrio, Göran Axelsson, Göran Bergengren, Torbjörn Blixt, Benny Ekberg, Tommy Eriksson, Hanna Hederberg, Sofie Hellman, Jan Henriksson, Ellen Hultman, Bo Håkansson, Karolina Janiec, Athena Johansson, Lotta Johansson, Anna Lennartsson, Alessandra Munari, Gunnar Myrhede, Elke Myrhede, Jan-Erik Nordqvist, Göran Sanfridsson, Katarina Siegbahn, Mattias Stare, Magnus Swenson, Tommy Tyrberg och Claud Youssif.

Januari - mars

Stationen var bemannad 30 dagar. Vinterfågelrutten "Tåkern Runt" genomfördes i början av januari. Åsen och diverse förråd städades ur där mycket gick till återvinning. Diverse inredning i Holmenkollen kom på plats och bygge av kök påbörjades. I mitten av januari räknade vi simfåglar i Tåkern, Vättern och Svartån. Tre skridskoturer genomfördes ute i vassarna. Matning av småfåglar vid Glänås ombesörjdes och därstädes bedrevs småfågelfångst under tio morgnar. Vid evenemangen "Vinterfåglar inpå knuten" och "Örnens dag" visades ringmärkning där. Nya holkar införskaffades och renoverade gamla sattes upp. Tre gåsräkningar genomfördes i mars. En nattfågelrutt kördes söder om Tåkern. En fågelstudiecirkel med ett 15-tal deltagare kördes igång och ett föredrag om Tåkern och fältstationen hölls på Jönköpings Fågelklubbs årsmöte. Personal var bl.a. Bengt Andersson, Karl-Martin Axelsson, Adam Bergner, Lars Gezelius, Hanna Hederberg, Ellen Hultman, Bo Håkansson, Konny Hörberg, Lotta Johansson, Athena Johansson och Claud Youssif.

April-maj

I april var stationen bemannad 14 dagar. Huvudfokus var inventeringar av strandängarna, liksom kartering av brun kärrhök, rördrom och trana. Även pilgrimsfalkar kollades upp i bygden. En nattfågelrutt genomfördes och ringmärkning vid Glänås bedrevs vid sju tillfällen, varav en publik visning. I maj var stationen bemannad 18 dagar. Strandängar inventerades, grågaskullar räknades och kartering av doppingar, skedand, årta, snatterand, skrattmå, tärnor, trastsångare och vassångare bedrevs. 17 maj deltog vi i nationella sjöfågelräkningen och 4 maj visades ringmärkning på fågelskådningens dag. Ringmärkning vid Glänås bedrevs vid sju tillfällen, där fyra även omfattade visningar. Holkarna vid Holmen, Åsen, Kvarnstugan och Glänås kollades. Fyra paddlingsturer gjordes i Renstad yttre (två), västra vassen och vid Tovören. SR:s Fågelsångsnatten gästade Tåkern 17 maj. Stationspersonal under månaderna var bl.a. Bengt Andersson, Karl-Martin Axelsson, Adam Bergner, Lars Gezelius, Hanna Hederberg, Jan Henriksson, Athena & Lotta Johansson, Elke & Gunnar Myrhede, Micke Strandhed samt Claud Youssif.

Juni-juli

Under juni var stationen bemannad 14 dagar. Arbetet under perioden dominerades av inventeringar av häckande fåglar på strandängarna samt trastsångare, vassångare, rördrom, måsar, tärnor, doppingar och trana. Punktruttsinventeringarna "Tåkern runt" och Omberg samt en nattfågelrutt genomfördes. Inventeringarna ute i sjön omfattade totalt sju paddelturer fördelat på Källstadviken 1, västra vassarna 2, Renstad yttre 2, Storudden 1 samt Lorbydeltat 1. Ringmärkning av boungar av skrattmå, fisktärna, pilgrimsfalk (inom ramen för Projekt pilgrimsfalk) och holkhäckande fåglar bedrevs. Häckfågelinventeringar bedrevs i Tåkerns strandskogar för tredje året. Den traditionella nattsångarinventeringen genomfördes 5 juni. I juli var stationen bemannad 22 dagar. Den standardiserade ringmärkningen vid Glänås och Renstad startade. Några nya nätplatser etablerades vid Renstad kanal så att alla nät nu är längs kanalen. Fångst bedrevs under totalt 19 morgnar (Glänås

13 och Renstad kanal 6). Stationspersonal var Kim Arrio, Karl-Martin Axelsson, Adam Bergner, Torbjörn Blixt, Lars Gezelius, Hanna Hederberg, Jan Henriksson, Ellen Hultman, Athena & Lotta Johansson, Anna Lennartsson, Magnus Swenson och Claud Youssif.

Augusti-september

I augusti var stationen bemannad 22 dagar och i september 13. Två simfågelräkningar och två gås- och tranräkningar genomfördes. Standardiserad ringmärkning bedrevs 20 morgnar (Glänås 16 och Renstad kanal 4) i augusti och 12 morgnar i september (Renstad kanal 1 och Glänås 11). Utöver det gjordes fångstsinsatser med värmekamera. Ringmärkning visades för grupper vid tre tillfällen och en studiecirkel för barn startades upp. Florainventering genomfördes i Tåkerns strandskogar. Stationspersonal var Kim Arrio, Adam Bergner, Lars Gezelius, Hanna Hederberg, Karolina Janiec samt Lotta och Athena Johansson.

Oktober-december

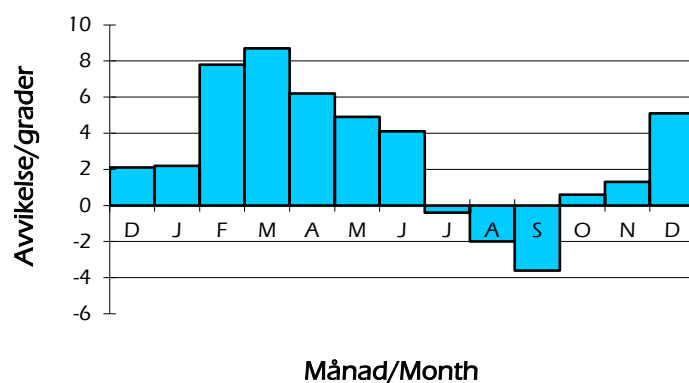
Under perioden var stationen bemannad 29 dagar. Tre gås- och en simfågelräkning genomfördes. Ringmärkning bedrevs vid Glänås vid 10 tillfällen och under några kvällar gjordes fångstsinsatser med värmekamera och håv. Fågelcirkeln för barn fortsatte vid tre tillfällen och ett par ringmärkningsvisningar gjordes. I november deltog vi för Ödeshög i kommunrallyt. Fågelmatningen vid Glänås påbörjades och en vinterfågelrutt på Omberg kördes. Trädgallring i trädgården genomfördes och stormen "Johannes" fällde en asp som föll på stationshusets tak. Personal var Kim Arrio, Karl-Martin Axelsson, Lars Gezelius, Adam Bergner, Lotta & Athena Johansson, Hanna Hederberg, Ellen Hultman, Bo Håkansson och Alessandra Munari. Ett varmt tack till alla som bidragit!

Väder (data från SMHI, stationen Härsnäs)

Vintern inleddes med en del snö och kyla i januari, men sedan blev vintern och våren klart varmare än normalt och relativt nederbördsfattig. Det blev ingen särskild vårflod på strandängarna. Sjön var frusen från början av januari till slutet av februari med en kortare öppen period i månadsskiftet januari/februari. Försommaren blev relativt varm och torr. I juli kom sedan dubbelt så mycket nederbörd som normalt. Därefter följde en lite svalare höst med ganska mycket nederbörd i september. I slutet av november kom en köldknäpp och en stor del av sjön frös till. Det var dock bara kortvarigt då återstoden av året blev mycket mildt. Året avslutades med orkanen Johannes.

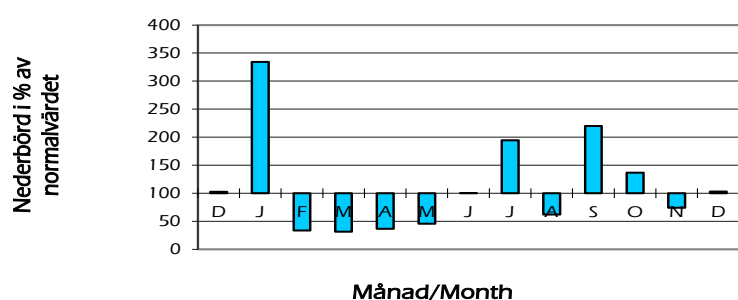
Figur 1. Temperaturavvikelse från normalvärdet under dec. 2024 - dec. 2025.

Deviation (degrees) from normal temperature from December 2024 to December 2025.

Figur 2. Nederbörden i procent av normalvärdet under dec. 2024 - dec. 2025 (Normalvärdet = 100 %).

Precipitation expressed as percentage of normal amount. December 2024 to December 2025. (Normal precipitation = 100 %).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Karl-Martin Axelsson

Det ser ut att gå fortsatt bra för skäggdoppingen vid Tåkern. Utifrån observationer i slutet av maj och början av juni, bland annat från paddelturer vid vilka sjöns otillgängliga vassområden täcks in, bedöms antalet häckande par under 2025 ha uppgått till cirka 160. Det häckande beståndet har därmed legat tämligen stabilt under de senaste fem åren. Skäggdoppingen räknas även vid de simfågelräkningar som genomförs under höstarna. Under hösten 2025 slogs nya "månadsrekord" vid samtliga tre räkningstillfällen. Vid räkningen den 24 augusti noterades 630 skäggdoppingar. Det tidigare rekordet för augusti var från 2017 och utgjordes av 576 ex. Vid räkningen den 13 september noterades 1 040 ex. vilket var klart fler än det tidigare septemberrekordet på 824 ex., från fjolårets räkning. Vid räkningen den 18 oktober landade summan på 1 200 ex., vilket även det var en rejäl putsning av den tidigare rekordsiffran för oktober på 960 ex. från 2020.

Även på nationell nivå bedöms skäggdoppingen ha ökat något i antal under det senaste decenniet. I Fåglarna i Sverige – antal och förekomst, 2:a upplagan (Ottosson et al. 2025) görs bedömningen att arten ökat från cirka 22 000 par, från den tidigare upplagan som publicerades 2012, till cirka 24 000 par 2025. Där görs även bedömningen att antalet häckande par i Östergötland uppgår till cirka 3 100. Utifrån denna siffra bedöms Tåkern därmed hysa cirka 5 % av östgötska populationen. Första rapporten av skäggdopping för året kom från Glänås, där 1 ex. sågs den 25 februari. I mitten av november fanns fortfarande många skäggdoppingar kvar i sjön. Bland annat sågs cirka 500 ex. från Glänås den 15 november. Sista rapporten för året är från den 26 december då en skäggdopping sågs från Hov.

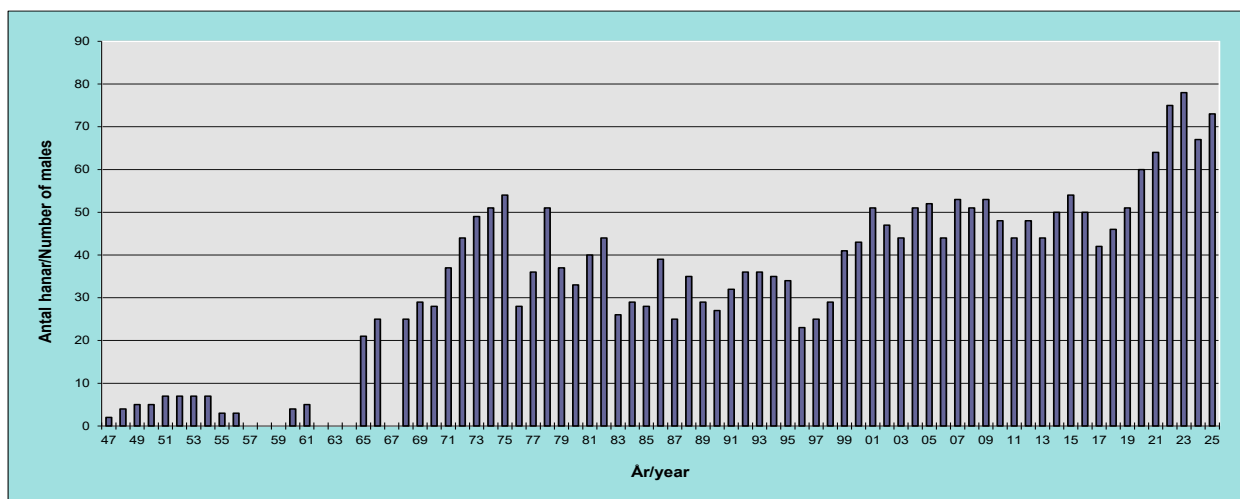
Figur 3. Skäggdoppingrevir, totalt ca 160 par. *Territories of Great Crested Grebe, in total 160 pairs.*

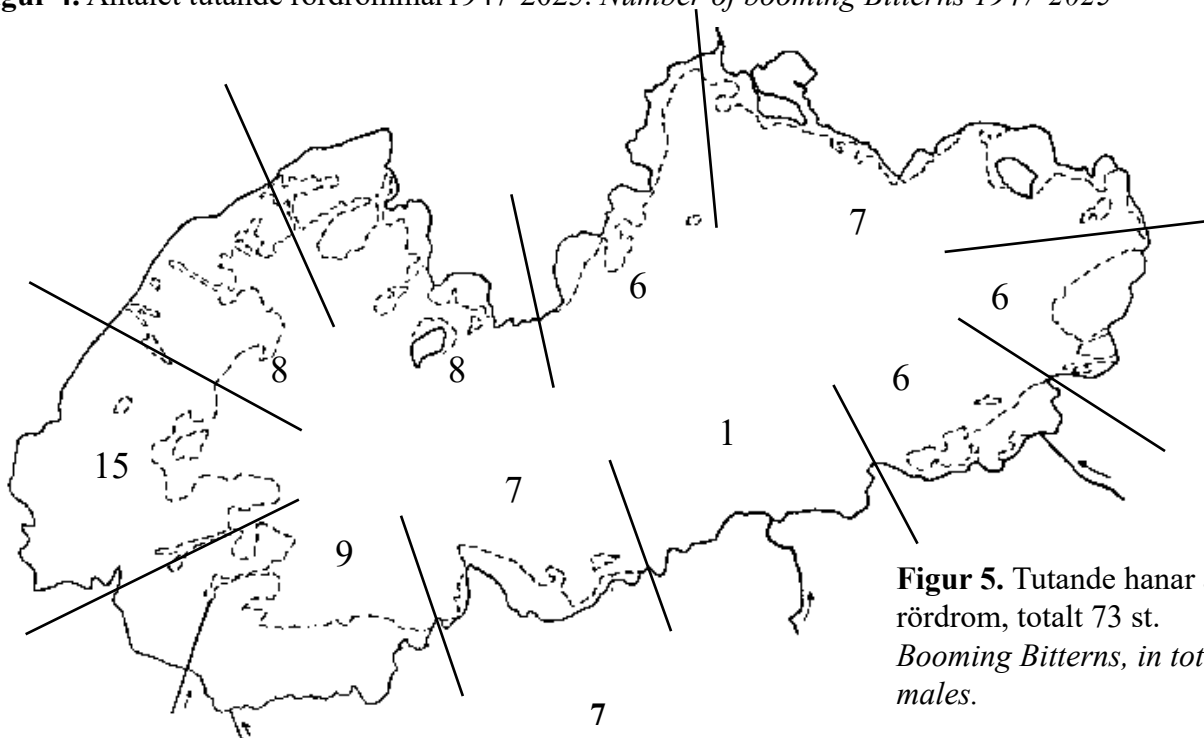
Rördrom *Botaurus stellaris* (NT)

Lars Gezelius

Ett par vinterfynd gjordes och den första tutande fågeln hördes 6 mars. Inventeringen pågick från april fram till midsommar, med tyngdpunkt på april. Avlyssning har skett från stränderna och vid paddelturer i kanaler och vid vassens ytterkant, parallellt med inventering av övriga vassararter såsom brun kärrhök och trastsångare. Vassbesök är ett måste för att lokalisera reviren, då avståndsbedömningen är mycket svår att göra. Rördrommen är ju fågelsjöns doldis och ses enstaka gånger vid spelflykten under tidig vår. Större är chansen i början av juni, då honorna flyger fram och åter mellan boet och fiskeplatserna. Arten är relativt väl spridd runt om i Tåkerns vassar. Reviren ligger relativt jämnt fördelat runt sjön i relation till vassområdenas storlek. Dock är det nu färre par där gässen betat hårt i vassen, t.ex. Renstad yttre. 73 tutande hanar registrerades, vilket är lite lägre än föregående år men ändå en hög siffra. Trenden är stigande de senaste säsongerna. Årets sista observation gjordes 22 oktober. Enligt Fåglarna i Sverige - antal och förekomst (Ottosson et al. 2025) finns ca 760 par i Sverige, d.v.s. Tåkern hyser nästan tio procent av det svenska beståndet. Enligt Svensk häckfågeltaxering har arten ingen tydlig trend över tid i Sverige även om de senaste åren visar på tydligt stigande antal.

Figur 4. Antalet tutande rördrommar 1947-2025. *Number of booming Bitterns 1947-2025*

Figur 5. Tutande hanar av rördrom, totalt 73 st. *Booming Bitterns, in total 73 males.*

Knölsvan *Cygnus olor*

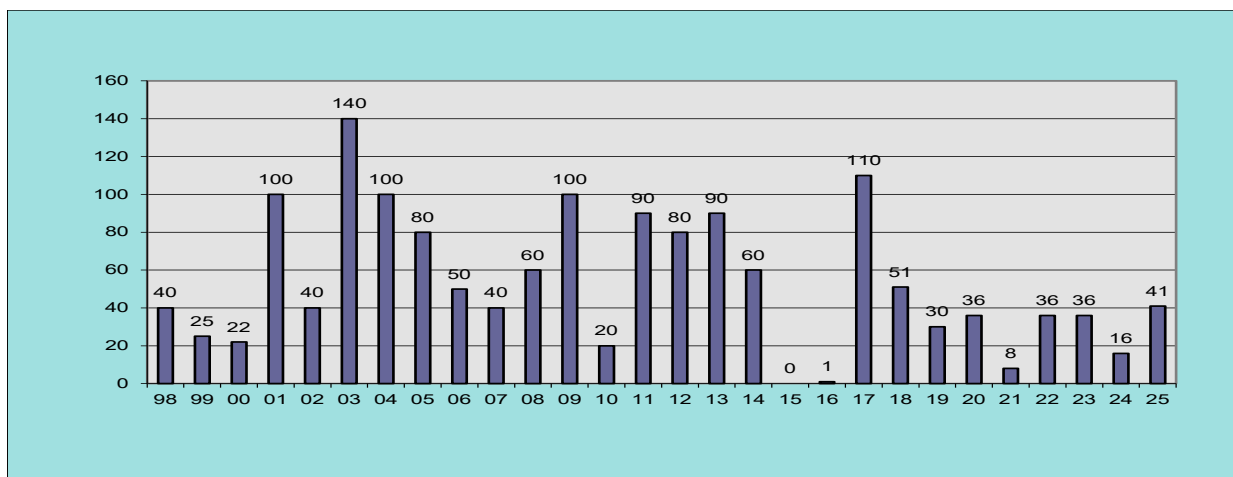
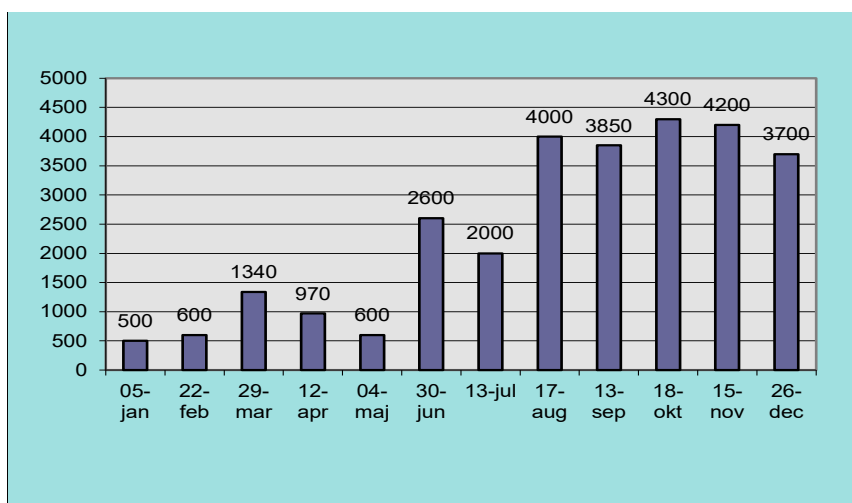
Lars Gezelius

1998 började vi att räkna knölsvanar i Tåkern mer systematiskt. Förutom noteringar om bl.a. häckande svanar som gjorts i samband med annat inventeringsarbete har räkningar av rastande fåglar och ungfåglar skett från strategiska platser runt sjön, framförallt från Glänåstornet. Här ser man i juni-juli en stor del av kullarna som har kläckts i sjön under året. Från höstens simfågelräkningar finns också data, men här är naturligtvis antalet översomrare och inflyttare stort. Även om simfågelräkningarna inte visar hur många häckningar som genomförts i sjön under året ger de ändå en bra bild av Tåkerns förutsättningar att attrahera knölsvanar.

Denna vinter fanns några öppna råkar under februari och mars som hyste en del svan. Efter häckningen kommer uppenbarligen många svanar till sjön för att rugga och födosöka. Generellt är det flest svanar i Tåkern under höstmånaderna och årets topp med 4300 kom i slutet av oktober. All time high i Tåkern är 5000. Sjön var endast tillfrusen kortare tid i december, men i övrigt öppen, vilket gjorde att relativt många svanar dröjde sig kvar året ut (fig 6).

Antalet konstaterade ungfåglar blev 41, i huvudsak räknade ute på sjön från Glänåstornet 11 juli. Det är något över medelantalet, som är 32 för den närmast föregående 10-års perioden (figur 7). Medelkullstorleken i 26 noterade svankullar var 4,2 ungar per kull.

Figur 6. Antal knölsvanar i Tåkern 2025 räknade i huvudsak från Glänås fågeltorn (från och med september, inklusive årsungar). *Number of Mute Swans in Lake Tåkern in 2025 counted mainly from Glänås bird tower. From September juveniles are included.*

Figur 7. Max antal knölsvansfamiljer under sommaren räknade i i samband med paddelturer i sjön samt från Glänås fågeltorn och Hovtornet 1998-2025. *Maximum number of Mute Swan families during summer 1998-2025.*

Gåsräkningar / Goose-counts

Lars Gezelius

Vår

Under vårsäsongen sågs **skogsgäss** från årets första dag till 23.4. Vårmax blev 4650 ex. redan 1.3, vilket är relativt högt. 300 **tundragäss** observerades 23.4. **Grågässen** sågs från 15.1. Högsta vårnotering blev 3000 ex. 9.3. **Bläsgässen** har under de senaste våarna rastat i allt högre antal. Denna vår blev det ett nytt rekord med 1650 ex. vid räkningen 9.3. Liksom under de senaste våarna har många stannat rätt länge, denna vår t.ex. 600 ex. 26.4. Ett sent ex. noterades också 31 maj. **Spetsbergsgässen** rastar däremot mer sparsamt. Första noteringen var 30.1 och sedan som mest 20 ex. 11.3. Kanadagässen toppade med 613 ex. vid räkningen 1.3. Hela 1000 **vitkindade gäss** noterades 10.5. Ingen **prutgås** eller **fjällgås** noterades under våren.

Höst

Under hösten räknade vi vid fem tillfällen. **Sädgässen** kom i slutet av augusti och toppnoteringen gjordes vid räkningen 18.10, dock med riktigt låga 2815 ex. Drygt 200 fåglar höll sig kvar året ut. **Grågässen** toppade 17.8 med höga 29000 fåglar. Sista notering gjordes 28.12. **Spetsbergsgäss** rastade liksom tidigare år i sparsamma antal men en notering på 50 ex. gjordes så sent som 16-17.12. Maxantal för **bläsgås** blev bara 60 ex. 1.11. **Vitkindade gäss** rastade i måttliga mängder under hösten med max 400 ex. 13.11. **Kanadagässen** rastar numera i beskedliga antal vid sjön. Maxnotering vid hösträkningarna blev 700 ex. 13.9. Maxnoteringen från 2001 är på 6860 ex. Inte heller under hösten noterades några **prutgäss** eller **fjällgäss**.

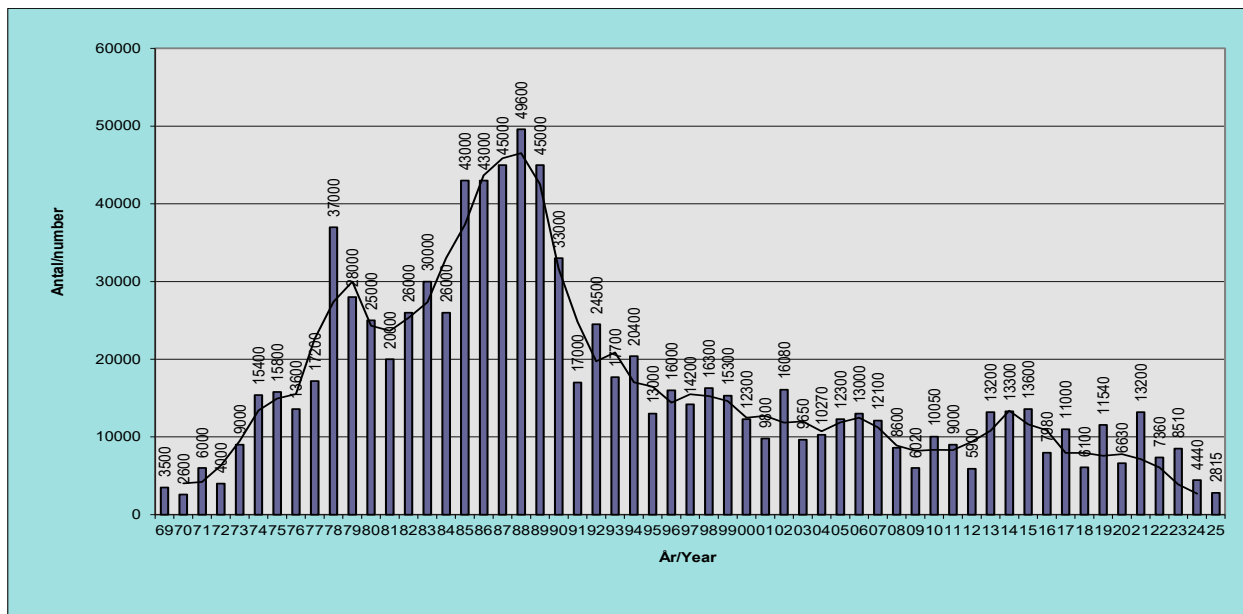
Tabell 1. Antalet individer av olika gåsarter vid höstens räkningar. *Number of Geese counted during the autumn.*

	17/8	13/9	18/10	1/11	15/11
Skogsgås <i>Anser fabalis</i>	-	700	2815	1900	1605
Grågås <i>Anser anser</i>	29000	22000	642	690	170
Bläsgås <i>Anser albifrons</i>	-	-	1	60	2
Spetsbergsgås <i>Anser brachyrhynchus</i>	-	-	-	1	2
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	373	700	130	690	568
Vitkindad gås <i>Branta leucopsis</i>	-	-	120	360	150

Skogsgås *Anser fabalis*

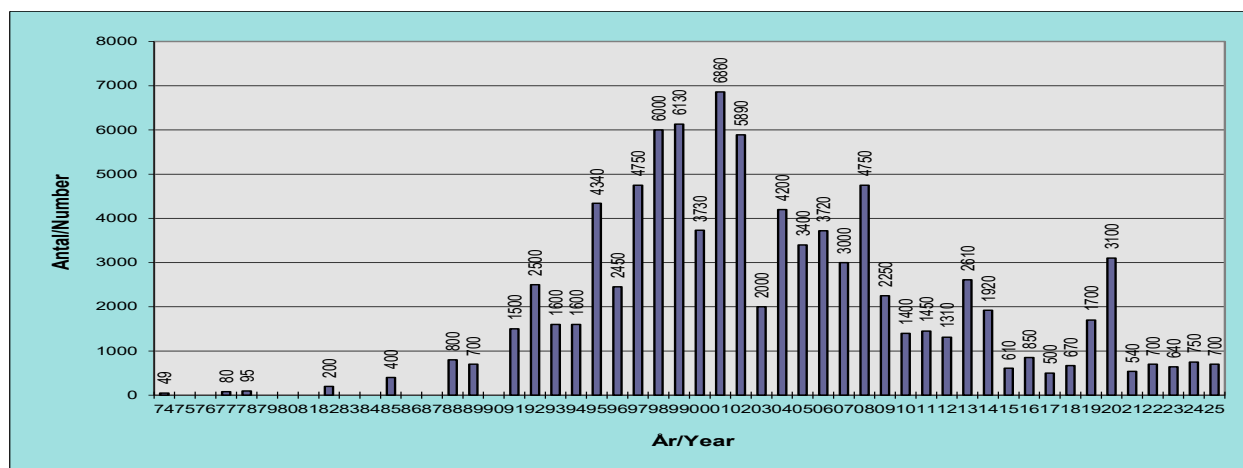
Höstmaximum infaller allt senare på säsongen. Årets topp, 2815 ex. 18.10 är den lägsta summan sedan 1970. De flesta gäss flög liksom tidigare ut i sektorn Säby-Furåsa, samt vid Holmen-Renstad. De stora rastplatserna i Sverige finns numera på andra håll. Vid Östen noterades drygt 15000 ex 23.11 och vid Sala, Västmanland drygt 6000 i oktober. Under våren samordnas de svenska räkningarna av SLU. De senaste fyra åren har det handlat om en population kring 73 – 74 000 skogsgäss i Sverige och Finland.

Figur 8. Max antal skogsgäss vid Tåkern höstarna 1970-2025. Linjen anger rullande treårsmedel. *Maximum number of Bean Geese at Tåkern during the autumns 1970-2025. The line shows running three-year means.*

Kanadagås *Branta canadensis*

Antalet höstrastande kanadagäss ökade i slutet av 1990-talet, men efter 2001 finns en klart nedåtgående trend vad gäller höstmaximum. Variationerna under hösten är dock relativt stora och beror bl.a. på att de utnyttjar Vättern som alternativ sovplats. Årets max blev endast 700 ex. i mitten av september. I hela Sverige ökade antalet höstrastare fram till 2007, varefter en minskning har skett. I maj-juni sågs inte någon kull i vassarna eller på strandängarna. Inga kullar har noterats de senaste nio åren.

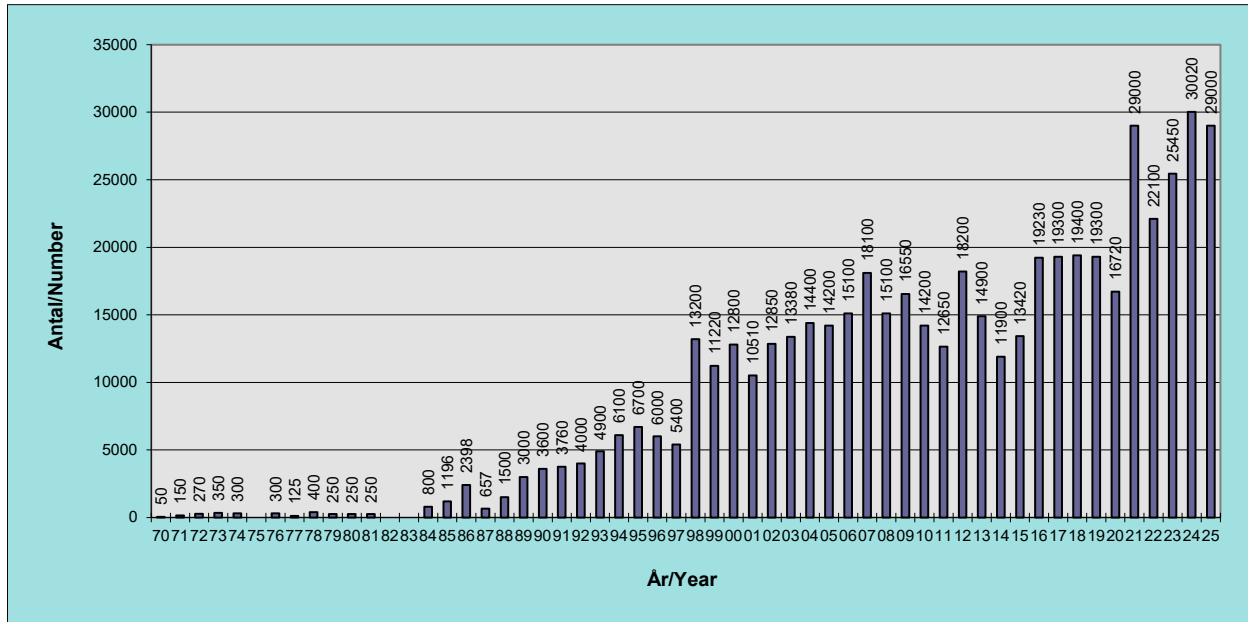

Figur 9. Max antal kanadagäss vid Tåkern höstarna 1974-2025. *Maximum number of Canada Geese at Tåkern during the autumns 1974-2025.*

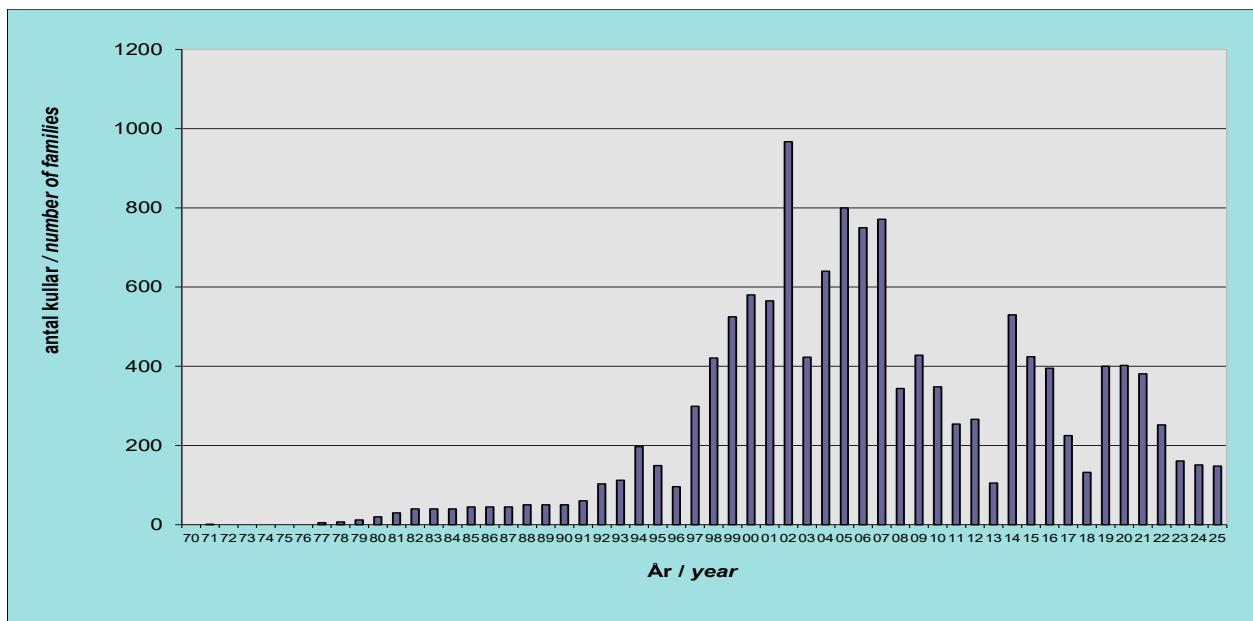
Grågås *Anser anser*

Maxantalet grågäss under hösten, 29000 ex. 17 augusti, är den näst högsta noteringen vid Tåkern (och i Sverige). Vid Hjälstaviken rastade 25000 ex. 2.9. Totalsumman har vid de riksomfattande septemberinventeringarna i Sverige ökat kraftigt från 1984 och framåt. I september 2024 summerades till drygt 243000 ex. i Sverige.

Figur 10. Maxantal grågäss under höstarna 1970-2025. *Maximum number of Greylag Goose during the autumns 1970-2025.*

Årets inventering av grågåsfamiljer var heltäckande och noteringar skedde 22 april - 10 maj på strandängarna. Årets häckning var relativt sen med mycket låg framgång, ungefär som i fjol, men lägre än åren dessförinnan. De första ungarna sågs 17 april. Årets inventering slutade på 148 kullar, vilket är en bra bit under medeltalet för den närmast föregående 10-årsperioden som är 292 kullar. Flest kullar sågs liksom de senaste åren på Åsby-Yxstad, Holmenmaden, resp. Svanshals äng, där mer än hälften av årets antal noterades. Antalet sedda kullar är naturligtvis inte samma sak som antalet häckande par som är högre.

Figur 11. Antal grågåskullar 1970-2025. *Number of Greylag Geese families 1970-2025.*

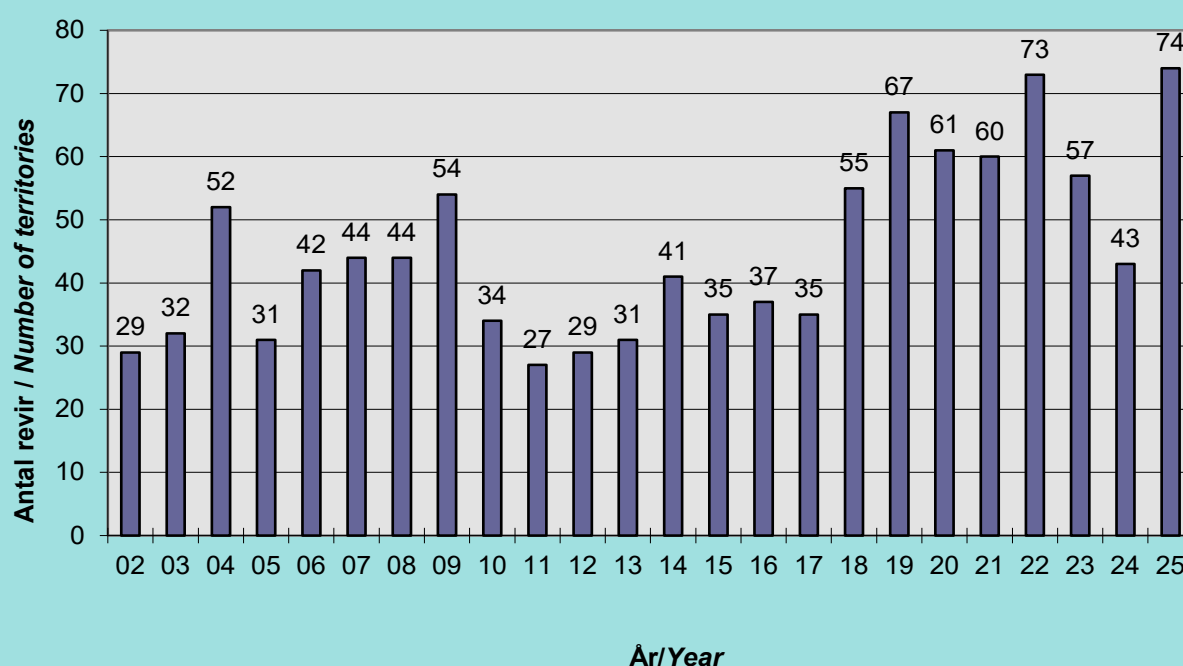
Häckande simänder

Karl-Martin Axelsson

Av de simandsarter som häckar vid Tåkern görs riktade insatser för att bedöma antalet häckande par av årta, skedand och snatterand. Detta är en utmanande uppgift då de även förekommer som rastande flockar under flyttningen eller som icke-häckande individer under sommaren. Det är därför ofta svårt att avgöra om de änder man ser faktiskt är häckande.

För att bedöma antalet häckande par utgår vi främst från observationer gjorda under andra halvan av maj. Observationer från denna period bedöms ge de bästa uppskattningarna då de antas ske under tidsfönstret efter den huvudsakliga flyttperioden, men innan den tid då hanar från stora områden samlas på vissa platser, efter att parningen är genomförd. Antalet par uppskattas genom räkning av stationära hanar, som antingen uppträder tillsammans med honor (antal par), ensamma eller i mindre grupper (< 5 st). Det maximala antalet hanar under häckningstid, som inte bedömts som rastande fåglar, indikerar antalet par.

De observationer som används för bedömningen kommer bland annat från de inventeringar av strandängar som genomförs under vår och försommar och de paddelturer som genomförs i slutet av maj och början av juni. Som komplement till Fältstationens egna inventeringar hämtas även uppgifter från Artportalen.

Figur 12. Antalet par av snatterand i Tåkern 1999-2025. *Number of breeding pairs of Gadwall in Tåkern 1999-2025.*

Snatterand *Mareca strepera*

Utifrån genomförda inventeringar bedöms antalet häckande snatteränder vid Tåkern ha uppgått till 74 par under 2025. Vi har i tidigare rapporter framhållit svårigheterna i att få representativa siffror för antalet häckande par av simänder, och denna uppgift har blivit allt svårare för särskilt snatteranden, i takt med att den blivit vanligare. Även under den period som bedöms var bäst för inventering av simänder, andra halvan av maj, förekommer stora antal snatteränder som inte bedöms häcka i Tåkern. I takt med att arten blivit vanligare kan även misstänkas att benägenheten att rapportera densamma har minskat, eller att rapporternas detaljeringsgrad minskat, vilket också gör det svårare att dra slutsatser. Under de senaste åren har en simfågelräkning genomförts i mitten av maj, som i princip genomförs på samma sätt som de simfågelräkningar som genomförs på höstarna. Räkningen sker inom de så kallade sjöfågelrutterna som ingår i Svensk fågeltaxerings inventeringsprogram. Vid räkning den 17 maj 2025 noterades 226 snatteränder, vilket kan ses som ett minimiantal för hur många snatteränder som befann sig vid Tåkern under häckningsperioden.

I den nyligen utkomna uppdateringen av Fåglarna i Sverige – antal och förekomst, 2:a uppl. (Otto et al. 2025) görs bedömningen att arten har ökat och att det svenska beståndet nu uppgår till cirka 6 000 par, jämfört med 1 600 par år 2012. I samma skrift bedöms 700 par häcka i Östergötland. Utifrån detta skulle alltså cirka 10 % av den östgötska populationen häcka vid Tåkern.

Även under höstens simfågelräkningar sågs stora antal snatteränder. Den 24 augusti räknades sammanlagt 4 900 ex. vilket är den högsta noteringen någonsin vid Tåkern. Tidigare rekord, 4 650 ex, är från augusti 2022. Vid räkningen den 13 september sågs endast 2 010 snatteränder, vilket är nära medelvärdet för den senaste tioårsperioden (2 231 ex.), men klart under rekordet för september från 2019 på 3 950 ex. Under oktoberräkningen sågs 1 700 snatteränder vilket var den tredje högsta noteringen för oktober och klart över medelvärdet för den senaste tioårsperioden på 1 085 ex.

Första rapporten av snatterand vid Tåkern år 2025 gjordes den 11 februari, då en hane sågs vid Svälunge. Från Svälunge kommer även årets sista rapport som avsåg tre förbiflygande individer den 6 december.

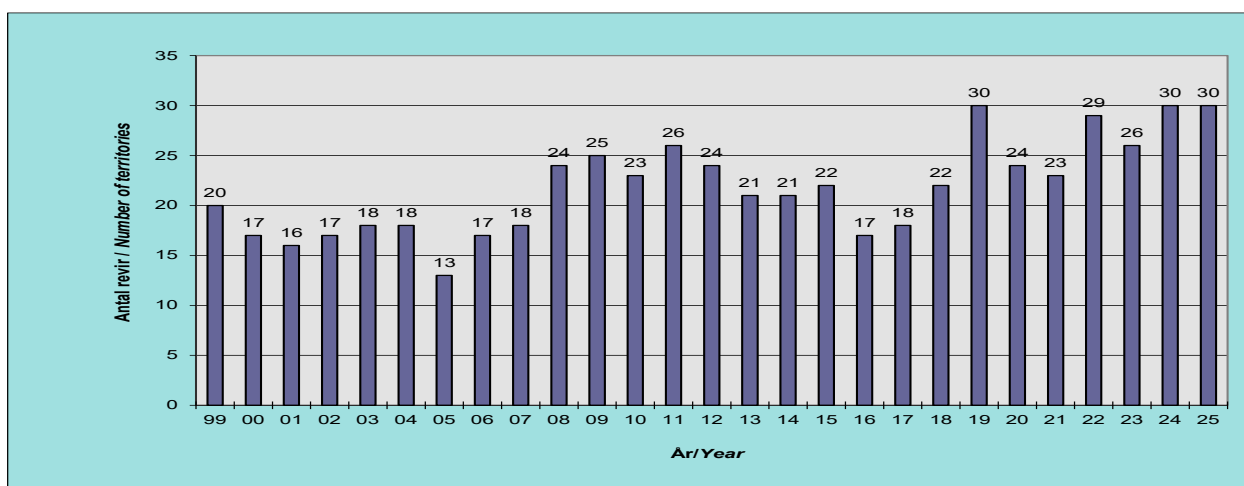

Figur 13. Par/revir av snatterand *Anas strepera*, 74 st. Number of pairs of Gadwall, 74.

Skedand *Spatula clypeata*

Under 2025 bedöms antalet häckande skedänder vid Tåkern ha uppgått till cirka 30 par. Detta är en tangering av den tidigare högsta siffrorna från 2019 och -24. I Fåglarna i Sverige – antal och förekomst, 2:a uppl. bedöms dock skedänderna nationellt sett ha minskat från cirka 2 400 par år 2012 till nu cirka 1 800 par. I Östergötland bedöms cirka 130 par häcka. Enligt detta skulle alltså Tåkern hysa cirka 23 % av den östgötska populationen. Under höstens simfågelräkningar sågs påtagligt få skedänder. Vid räkningen den 24 augusti sågs tio ex. och vid räkningarna den 13 september och 18 oktober sågs 18 ex. vid vardera tillfället. Samtliga dessa observationer ligger långt under genomsnittet för respektive månad för den senaste tioårsperioden. Vid höstarnas simfågelräkningar görs i många fall observationer på stora avstånd och det är då lätt att missa enstaka individer eller mindre grupper som ”gömmar sig” i flockar av andra änder. Att det fanns fler skedänder i sjön under hösten tyder bland annat årets sista rapport av arten på. Den är från den 16 november då hela 95 ex. skrämdes upp av en havsörn utanför Glänåstornet. Första observationen av skedand gjordes den 19 mars, då ett par sågs i våtmarken vid Holmen.

Figur 14. Antalet par av skedand i Tåkern 1999-2025. *Number of breeding pairs of Northern Shoveler in Tåkern 1999-2025.*

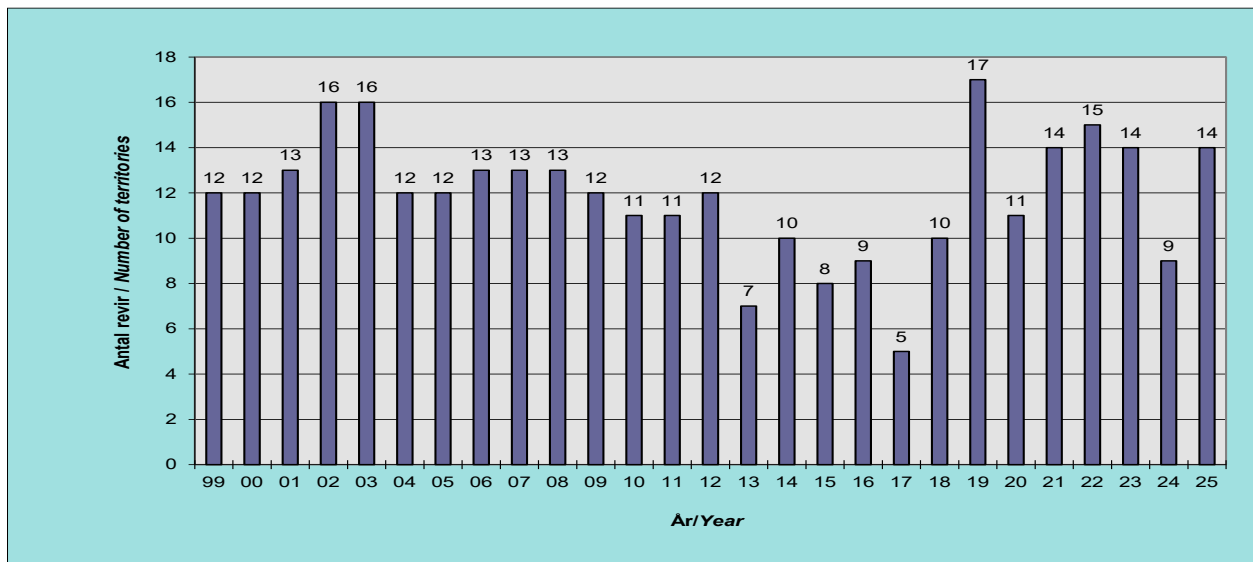
Figur 15. Par/revir av skedand *Spatula clypeata*, 30 st. *Number of pairs of Shoveler, 30.*

Årta *Spatula querquedula* (EN)

Utifrån de samlade inventeringsinsatser som gjorts bedöms endast nio par ha uppehållit sig vid Tåkern under häckningstid, under 2025. Detta är den lägsta siffran sedan 2017.

Inga årtor sågs under de tre simfågelräkningar som gjordes under hösten. Anmärkningsvärt är också att sista rapporten för året kom så tidigt som den 2 juni, då en hane sågs i Åsbyviken. Arten förbises dock lätt och kan missas vid simfågelräkningarna, där observationer ibland görs på stora avstånd. Antalet observationer från Tåkern var dock lågt även på Artportalen. Årtan har haft en tämligen stabil förekomst vid Tåkern, åtminstone sedan slutet på 90-talet, med undantag för åren 2013 och 2017 som sticker ut med betydligt lägre antal par än genomsnittet. Efter båda dessa år har dock populationen återhämtat sig. Kommande inventeringar får visa om 2024 års nedgång också är tillfällig. Under våren 2024 kom rapporter om att fåglar stoppades av kraftiga nordanvindar i Afrika under flytten norrut. Vindarna höll i sig i flera veckor och verkar ha haft stor påverkan på flyttfågeln, åtminstone på tättingar. Kanske kan detta även ha drabbat årtan, som övervintrar i Afrika.

Figur 16. Antalet par av årta i Tåkern 1999-2025. *Number of breeding pairs of Garganey in Tåkern 1999-2025.*

Figur 17. Par/revir av årta *Spatula querquedula*, 14 st. *Number of pairs of Garganey, 14.*

Simfågelräkningar / Counts of Waterfowl

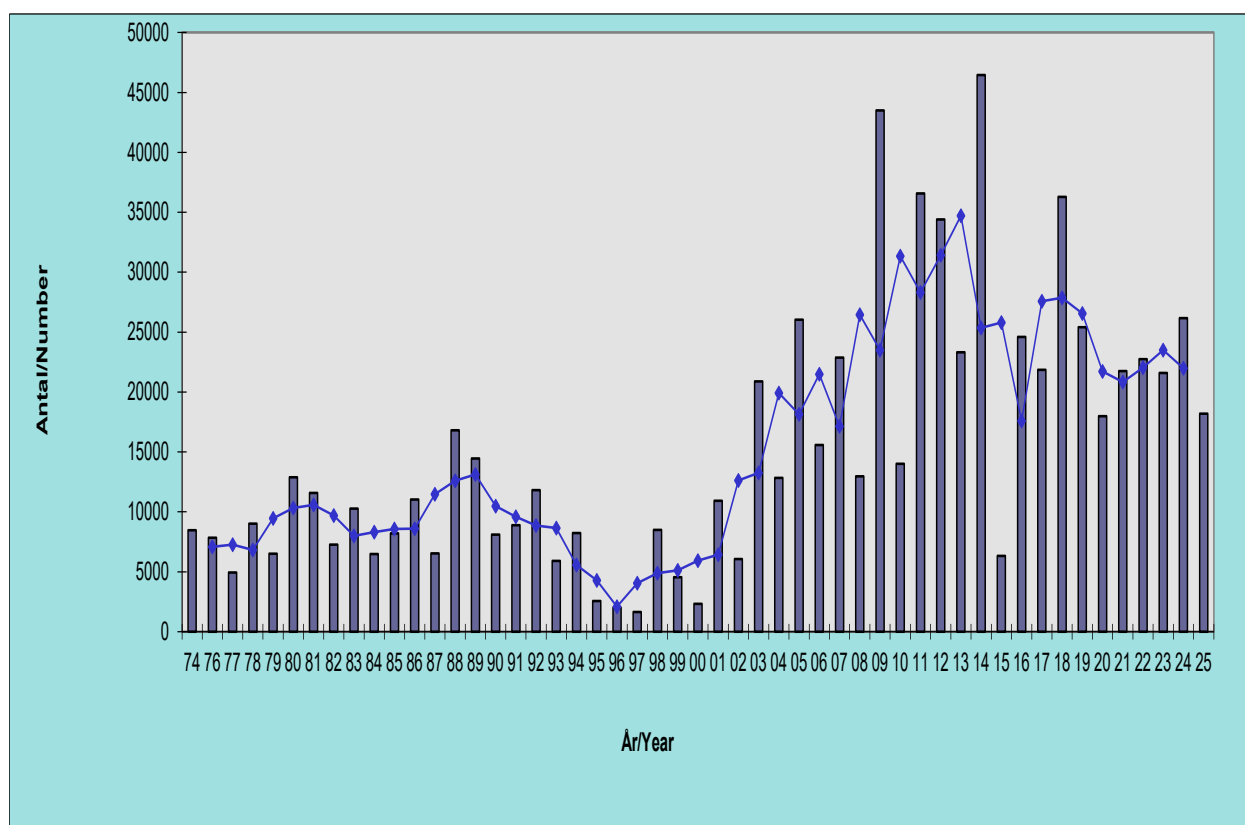
Lars Gezelius

Under hösten genomfördes tre simfågelräkningar. Räkningen i september ingår i de alleuropeiska räkningarna av simfåglar som är en del av Wetlands Internationals program. Väderbetingelserna var goda vid samtliga räkningstillfällen. Räkningsplatserna var bemannade som tidigare år, d.v.s. Svanshals udde, Glånås, Sjötuna, Hov, Säbyviken, Svålinge och Källstadviken. Nu har även Holmenmaden tillkommit som spåder på antalen av de mer fåtaliga arterna av t.ex. simänder.

Antalet rastande simfåglar har återhämtat sig från den tillfälliga bottennoteringen 2015. De låga antalen 2015 förklaras bl.a. av att en stor del av sjöns bottenyta saknade undervattensvegetation. Under 2016 skedde en viss återkomst av axslinga *Myriophyllum spicatum* och kransalgen rödsträse *Chara tomentosa*. Återkomsten gynnades troligen av den torra, soliga och vindmässigt tämligen lugna våren och sommaren. Utbredningen av undervattensvegetation var fortsatt god under 2025.

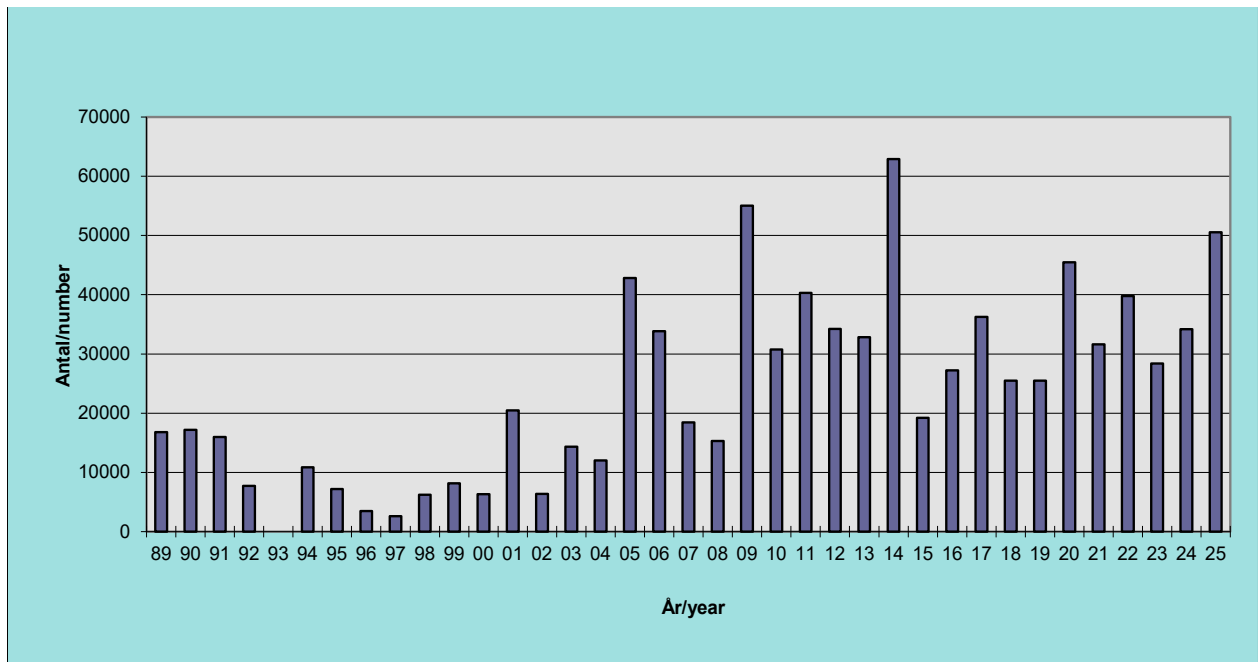
Antalet rastande simfåglar låg denna höst klart över medeltalet i augusti, medan de var mer normala i september och oktober. Det blev höga antal med flera rekordantal för för skäggdopping, knölsvan, ägretthäger, snatterand, brunand, vigg, knipa och sothöna. Några arter med antal lite under det normala var storskarv, gräsand, kricka, bläsand och storskrake. Utanför räkningarna kan nämnas minst 112 ägretthägrar vid Hov 16 oktober, 400 salskrakar vid Hov 16 november och två bergänder därstädes 21 december.

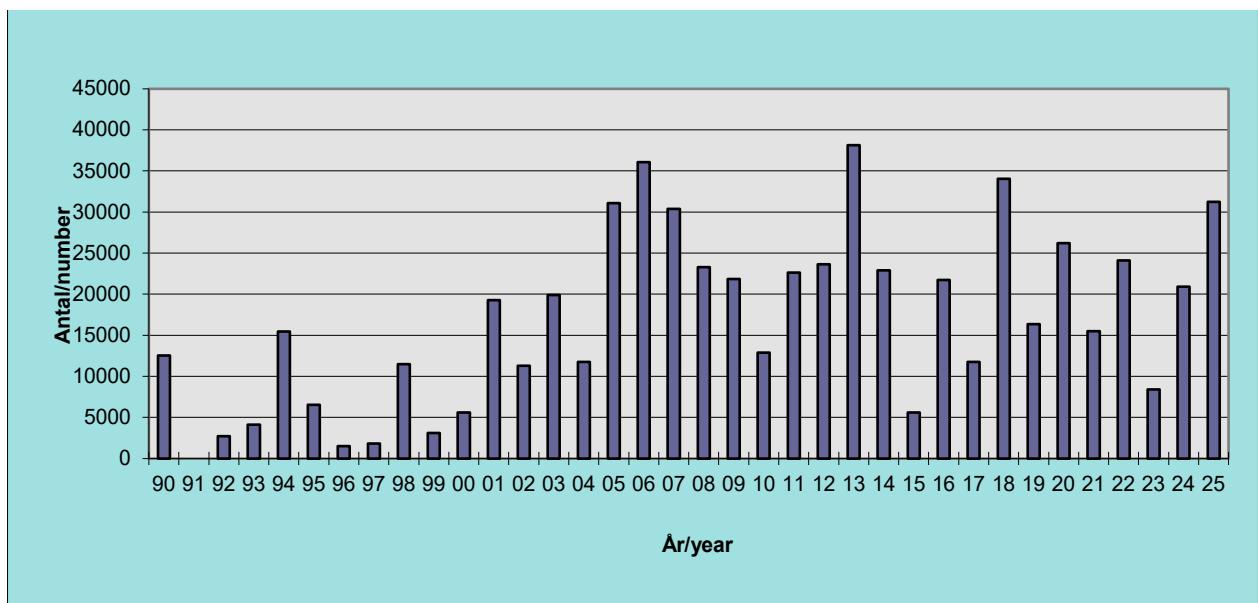
Figur 18. Totalt antal inräknade simfåglar, exklusive sothöns, i Tåkern under septemberräkningen 1974-2025. Linjen anger rullande treårsmedelvärde. *Total number of waterfowl, exclusive of Coots, in Tåkern in the mid-september counts 1974-2025. The line shows running three-year mean.*

Augusti

Oktober

Figur 19. Totalt antal inräknade simfåglar vid augustiräkningarna (omkring 15 augusti) och oktoberräkningarna (omkring 15 oktober). Ingen räkning genomfördes i augusti 1993 eller i oktober 1991. *Total number of waterfowl counted in Lake Tåkern in August and October.*

Våren och sommaren

9.3 räknades hela 4500 rastande **vigg**ar och 1500 **brunänder** från Glänåstornet. 900 **sothöns** räknades från Svålingetornet 29.3 och 650 ex. vid Hov 19.5. 17 maj deltog vi i Svensk fågeltaxerings sjöfågelräkning med räkning på sju platser vid sjön; Holmenmaden, Renstad Kanal, Svanshals udde, Glänås, Sjötuna, Hov och Svålinge. Bl.a. summerades till 130 **skäggdopping**ar, 226 **snatteränder**, 113 **vigg**, 129 **brunänder**, 1121 **knölsvan**ar och 488 **sothöns**. I slutet av maj och i början av juni fanns i Tåkerns vassområden/kanaler drygt 200 **brunandshan**ar. Det är rimligt att tro att ett minst 100-tal par häckar i Tåkern.

Tabell 2. Antal simfåglar vid höstens räkningar. Inom parentes anges medelantalet för de senaste tio årens räkningar. * anges vid månadsrekord för Tåkern.

*Number of Waterfowl during the autumn counts. Within brackets the mean for the latest ten years' counts is given. * marks new monthly record for Tåkern.*

	24/8 (15-24)	13/9 (15-24)	18/10 (15-24)
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	630* (344)	1040* (457)	1200 (504)
Gråhakedopping <i>Podiceps grisegena</i>	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Svarthakedopping <i>Podiceps auritus</i>	0 (1)	0 (1)	0 (0)
Svarthalsad dopping <i>Podiceps nigricollis</i>	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Smådopping <i>Tachybaptus ruficollis</i>	0 (2)	0 (2)	1 (1)
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	49 (238)	140 (371)	240 (130)
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	11 (19)	9 (21)	30 (16)
Ägretthäger <i>Ardea alba</i>	78 (28)	30 (27)	80* (14)
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	4000 (2621)	3850 (2709)	4300* (2450)
Sångsvan <i>Cygnus cygnus</i>	0 (2)	0 (7)	16 (21)
Svart svan <i>Cygnus atratus</i>	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	0 (0)	0 (1)	0 (1)
Bläsand <i>Mareca penelope</i>	1600 (1486)	2320 (4629)	3600 (5615)
Snatterand <i>Mareca strepera</i>	4900* (1928)	2010 (2048)	1700 (919)
Kricka <i>Anas crecca</i>	250 (663)	500 (449)	140 (287)
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	515 (886)	95 (679)	220 (496)
Stjärtand <i>Anas acuta</i>	10 (14)	89 (69)	63 (39)
Ärta <i>Spatula querquedula</i>	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Skedand <i>Spatula clypeata</i>	10 (41)	18 (38)	18 (38)
Brunand <i>Aythya ferina</i>	15600 (9353)	5100 (8714)	3500 (2138)
Vigg <i>Aythya fuligula</i>	3800 (1264)	2790 (1995)	6500* (1744)
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	75 (153)	150 (172)	5500* (504)
Rödhuvar dykand <i>Netta rufina</i>	5 (2)	5* (0)	1 (0)
Bergand <i>Aythya marila</i>	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Sjöorre <i>Melanitta nigra</i>	0 (0)	0 (3)	0 (0)
Salskrake <i>Mergellus albellus</i>	2 (1)	4 (19)	19 (39)
Småskrake <i>Mergus serrator</i>	0 (0)	0 (0)	0 (1)
Storskrake <i>Mergus merganser</i>	0 (1)	52 (67)	120 (227)
Sothöna <i>Fulica atra</i>	19000 (13313)	11800 (9882)	4000 (3266)
Rörhöna <i>Gallinula chloropus</i>	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Summa:	50535 (31307)	30002 (32358)	31247 (18450)
% av medelvärde	161 %	93 %	112 %

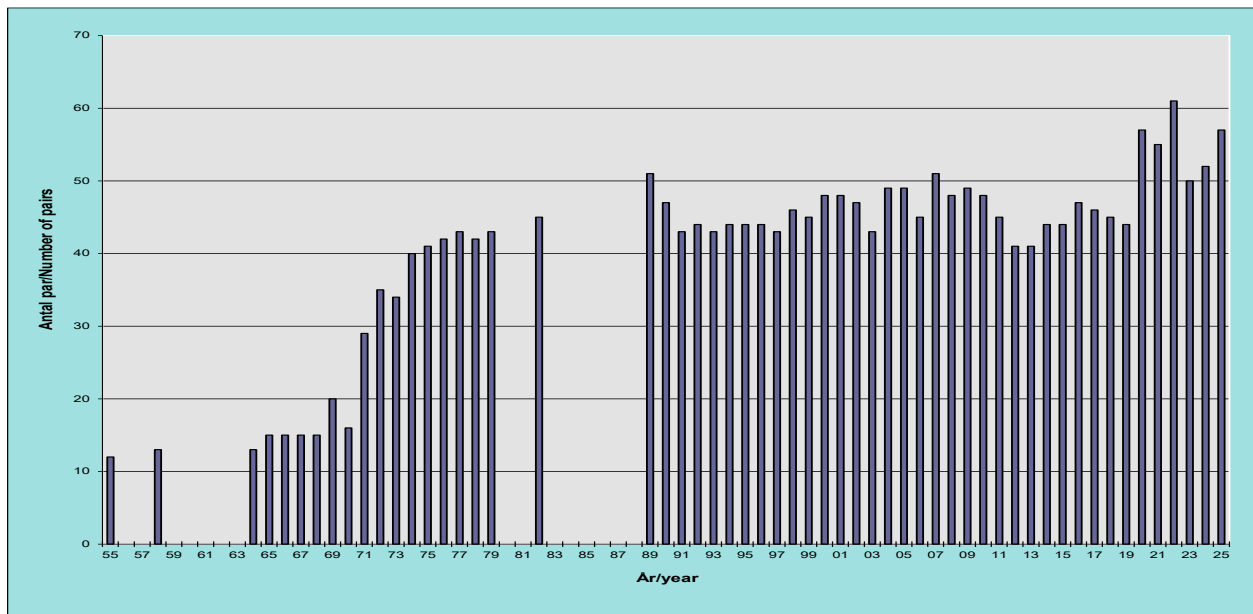
Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Lars Gezelius

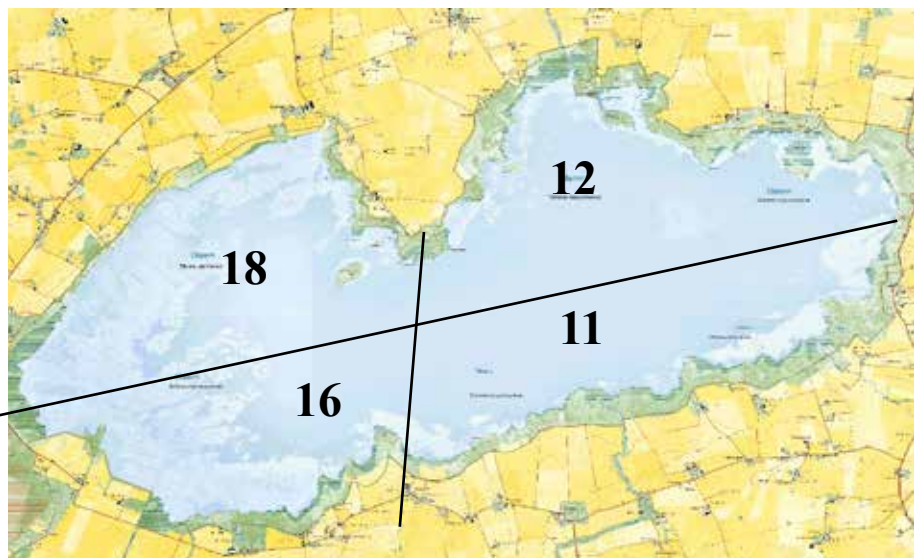
Den första brunhöken sågs 11 mars. Inventeringen pågick fram till midsommar och var som mest intensiv i april, då bobyggnaden pågår. Både honan och hanen bygger med mindre kvistar, vass och starr och fodrar boet med gräs. En del revir prickades också in under boungetiden i juni då bytesöverlämningar från hane till hona kan ses.

Fördelningen av antalet par i sjöns sektorer blev SV 16 par, NV 18 par, NO 12 par och i SO 11 par, vilket är normalt. Totalt häckade 57 par, d.v.s. lite fler än i fjol men ungefär som de tre åren dessförinnan. Arten har en stigande trend i Sverige enligt Svensk häckfågeltaxering. Enligt Fåglarna i Sverige - antal och förekomst (Ottosson et al. 2025) häckar ca 1700 par i Sverige, d.v.s. Tåkern hyser drygt tre procent av det svenska beståndet. Inga ungar har ringmärkts och inga återfynd har rapporterats. Årets sista observation gjordes 8 oktober.

Figur 20 Antalet par av brun kärrhök i Tåkern 1955-2025. *Number of breeding pairs of Marsh Harriers in Tåkern 1955-2025.*

Figur 21. Antal häckande par av brun kärrhök i fyra sektorer, totalt 57 par. *Number of pairs of Marsh Harriers in different parts of the lake, in all 57 pairs.*

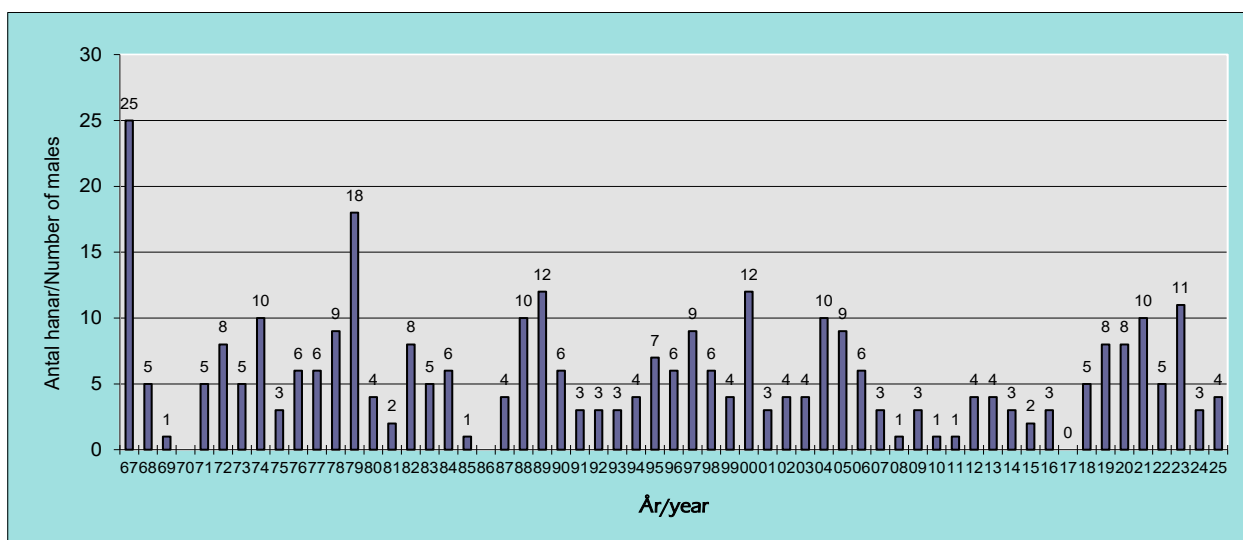

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (VU)

Lars Gezelius

Spelande fåglar har noterats under perioden 26 april - 28 maj. Årets genomgång slutade på fyra revir. Medelantalet de senaste tio åren är 5,5. Två spelande hördes på Renstadmaden och ett ex. spelade vid Lövängsborg respektive Bankängen. Antalet småfläckiga sumphönor har varierat betydligt mellan åren. I figuren nedan visas numerären under de senaste dryga 50 åren. De sista åren på 1960-talet skedde en drastisk minskning då noll till fem individer hördes. 1967 kunde 10-25 exemplar höras på sträckan Väversunda-Renstad. Under 1990-talet kan en svagt uppåtgående trend skönjas. År 2000 var ett toppår med en av de högsta årssummorna under hela perioden. Under 2000-talet har antalet revir fortsatt att variera kraftigt, från ett till tio revir per år. Enligt Fåglarna i Sverige - antal och förekomst (Ottosson et al. 2025) häckar ca 300 par i Sverige. Från 2019 ökade antalet revir vid Tåkern, efter några dåliga år, till elva. Det var det högsta antalet på 23 år. Svensk Fågeltaxering (natruttrter) redovisade rekord för riket under 2019, men en tillbakagång 2022/23.

Figur 22. Antal revir av småfläckig sumphöna vid Tåkern 1967-2025. *Number of territories of Spotted Crakes at Lake Tåkern 1967-2025.*

Figur 23. Spelande småfläckiga sumphönor 2025. *Territories of Spotted Crakes 2025.*

Trana *Grus grus*

Lars Gezelius

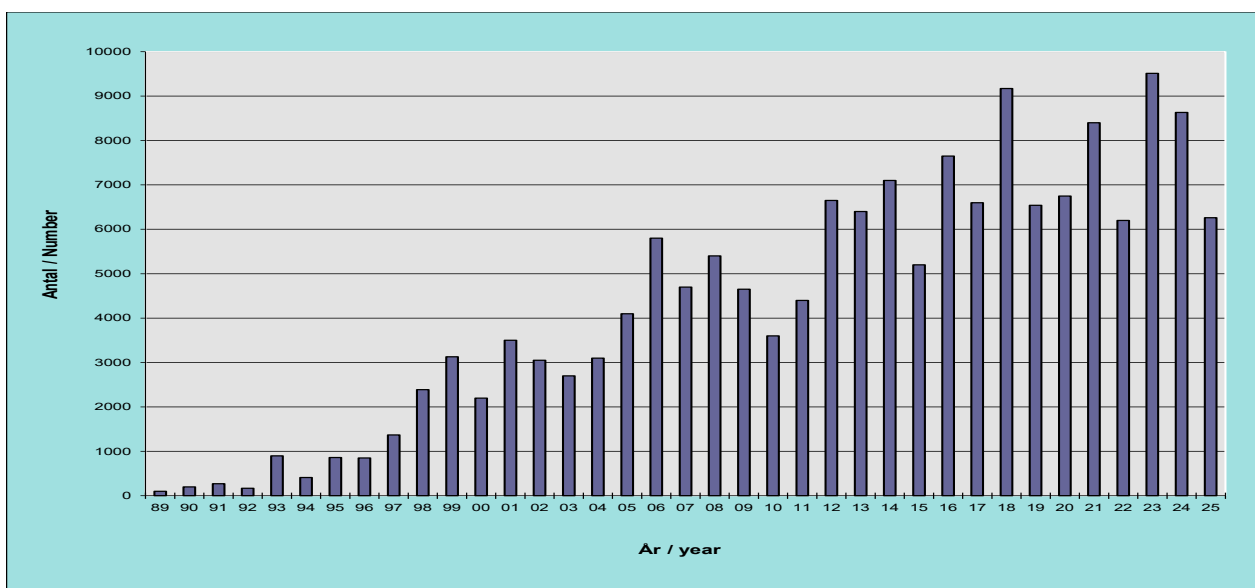
Första tranan siktades 1 mars vid Holmenmaden och toppen blev 1930 ex. 29 mars. Sammantaget bedöms omkring 300 tranor ha översomrat vid sjön, huvudsakligen vid Ramstad, Svålinge och Lorbydeltat/Sjötuna. Under april till juni markerades ensamma par, varnande fåglar eller par med ungar på karta över Tåkern. I år bedöms att 41 par påbörjat häckning vid sjön, vilket är ett högt antal om än aningen lägre än föregående år. Endast enstaka par sågs med 1-2 ungar. Trenden är alltjämt en ökande häckande population. Då stora ytor i de yttre vassarna betats ned av grågässen skapas nya "starrungflyn" ute i sjön som erbjuder bra häckplatser för arten. Vid räkningarna under hösten noterades antalet tranor med följande resultat:

	17/8	13/9	18/10	1/11	15/11
Trana	4450	6260	-	3	3

Toppen blev 6260 ex. 13 september, vilket är klart lägre än föregående höstar. Tidigare högsta notering är 9170 ex. från 2018. Sista observationen gjordes 18 november. Under hösten räknades andelen ungfåglar. Bland 898 åldersbestämda tranor var bara 52 årsungar (5,8 %).

Figur 24. Häckningsplatser för tranor vid Tåkern 2025, 41 par.
Territories of Cranes at Tåkern 2025, 41 pairs.

Figur 25. Högsta dagsnotering av tranor vid Tåkern under höstarna 1989-2025.
Highest number of Cranes at Tåkern during the autumn 1989-2025.

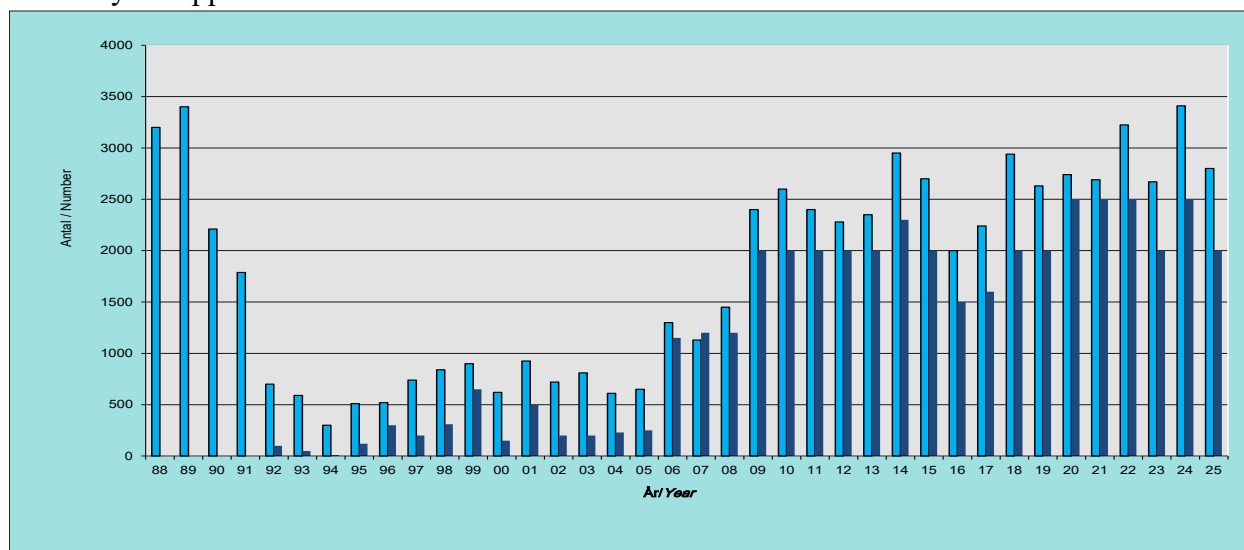
Skrattmåsar *Chroicocephalus ridibundus* (NT)

Lars Gezelius

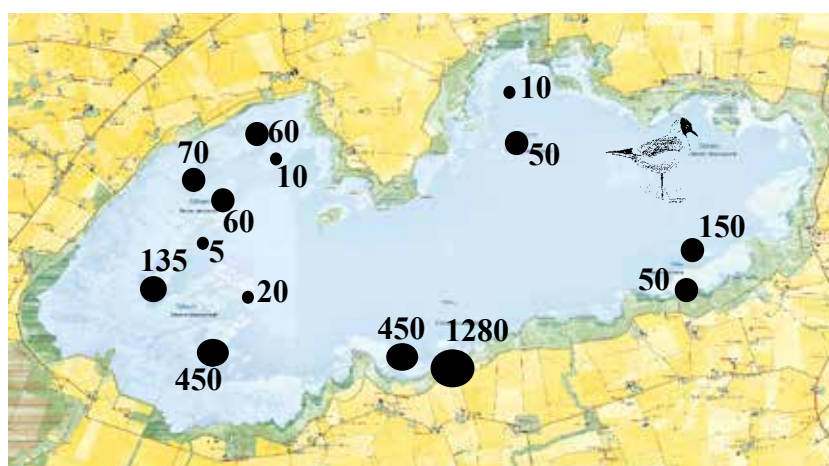
Enstaka fåglar dök upp i början av mars. I maj påbörjade 2800 par häckning på flera håll i sjön och med ungefär samma fördelning som året innan; Glänås, Renstad yttre, Källstadviken/Åsbyvassen, Svålingeviken och Gärdslösa. Populationen har legat relativt stabilt kring 2700 par sedan 2009. Liksom de senaste åren häckade alla par på öar ute i sjön. Flest par häckade på de skapade öarna vid Glänås som restaurerades hösten 2016 och har inneburit ett lyft för de kolonihäckande fåglarna.

1280 par skrattnåsar häckade vid Glänås och de var fördelade på yttre ön 20, träflottarna 75, mellersta öarna 470, västra ön 575, sydligaste ön 120 och de östra öarna 20. Vid mynningen av Svanshals kanal häckade 450 par. I Svålingeviken fanns bara 60 par i två kolonier. Renstad yttre hyste fortsatt en större koloni medan det i Källstadviken var betydligt färre måsar.

63 kullstorlekar noterades i början av juni med följande fördelning 3 x 4 ägg, 24 x 3ä, 28 x 2ä och 8 x 1ä, vilket ger 2,4 ägg per par. Detta år bedöms totalt ca 2000 ungar ha blivit flygga. Ungfågelproduktionen har legat på denna tämligen goda nivå de senaste 19 åren. 28 boungar ringmärktes. Ett återfynd rapporterades från Frankrike och ett från Holland.

Figur 26. Antal par 1988-2025 och ungproduktion 1992-2025 hos skrattnåsar. För åren 1988-91 saknas data angående ungproduktionen, men baserat på anteckningar på fältkartor dessa år bedömer vi att antalet ungar då var minst 0,5 ungar per par. *Number of breeding pairs of Black-headed Gulls 1992-2025 and number of fledglings 1992-2025 in Tåkern. During the years 1988-91 we estimate the number of chicks to at least 0,5 per pair.*

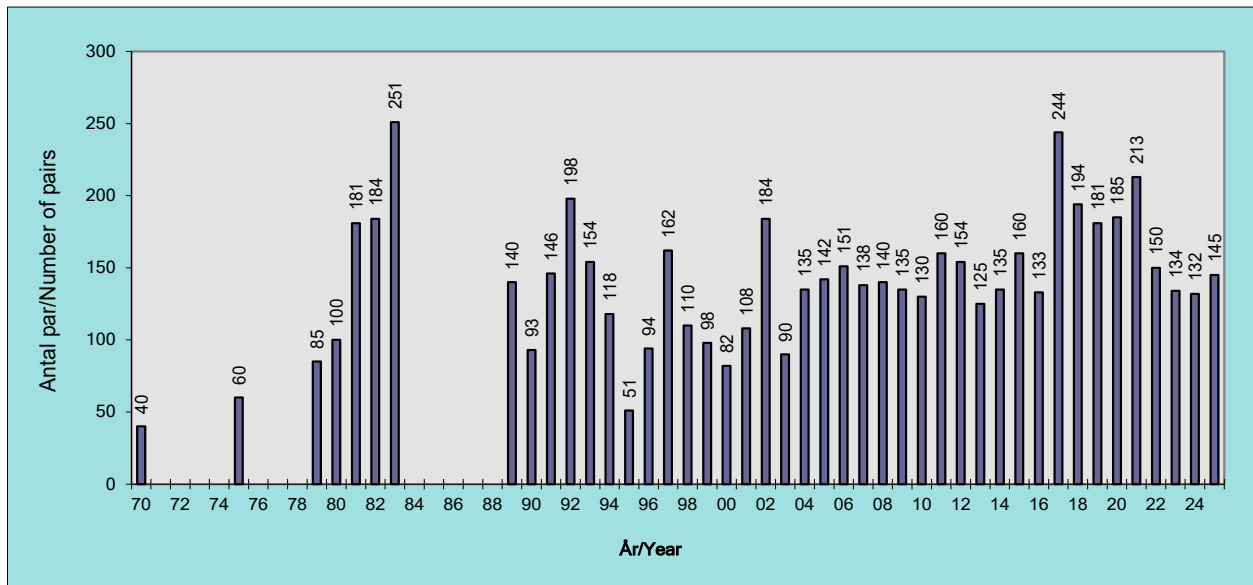
Figur 27. Skrattnåsens häckningsplatser i början av juni, 2800 par. *Breeding sites of the Black-headed Gull in early June, 2800 pairs.*

Fisktärna *Sterna hirundo*

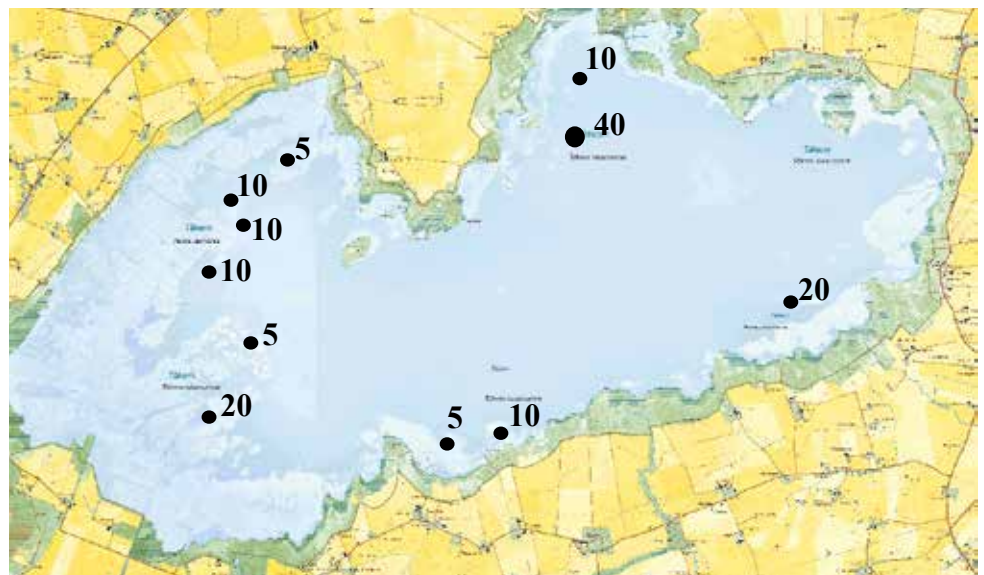
Lars Gezelius

Årets första observation gjordes 17 april. I år häckade 145 par fisktärnor i Tåkern, vilket är en smärre uppgång från de två föregående årens svaga nivåer. Medelantalet för åren 2015-24 är 173 par. Populationen i Tåkern har varierat med relativt snabba svängningar, men under 2000-talet och 10-talet låg populationen stabilt kring 130-160 par. Under 2017-21 låg dock populationen kring 200 par. Spridningen av kolonierna i sjön var även i år relativt stor (fig. 29) och lik de närmast föregående åren. Kolonierna var genomgående ganska små. Den största ansamlingen fanns i år i Svältingeviken. Inga fisktärnor häckade på någon av de fem flottarna vid Glänås. Antalet par på dessa har legat i intervallet 26 - 56 under åren 2004-16 och medelandelan par på flottarna har varit 29 %. De senaste åren har flotte-häckarna bara utgjort enstaka procent, vilket är en följd av att andra attraktiva platser finns att tillgå, samt att högre gräs/starr vuxit upp på flottarna, vilket missgynnar tärnorna medan skrattnåsarna tagit över. Kullstorleken i 41 bon i början av juni var 4 x 4, 28 x 3, 9 x 2, 2 x 1 ägg, vilket ger ett medeltal på 2,9 ägg per par. Under året ringmärktes 13 ungar. Uppskattningsvis kom minst omkring 100 ungar på vingarna. Inga återfynd har rapporterats under året.

Figur 28. Antalet häckande par fisktärnor i Tåkern 1970-2025. *Number of breeding pairs of Common Tern in Tåkern 1970-2025.*

Figur 29. Fisktärnans häckningsplatser (antal par) i Tåkern 2025, totalt 145 par. *Breeding sites (number of pairs) of Common Tern 2025, in all 145 pairs.*

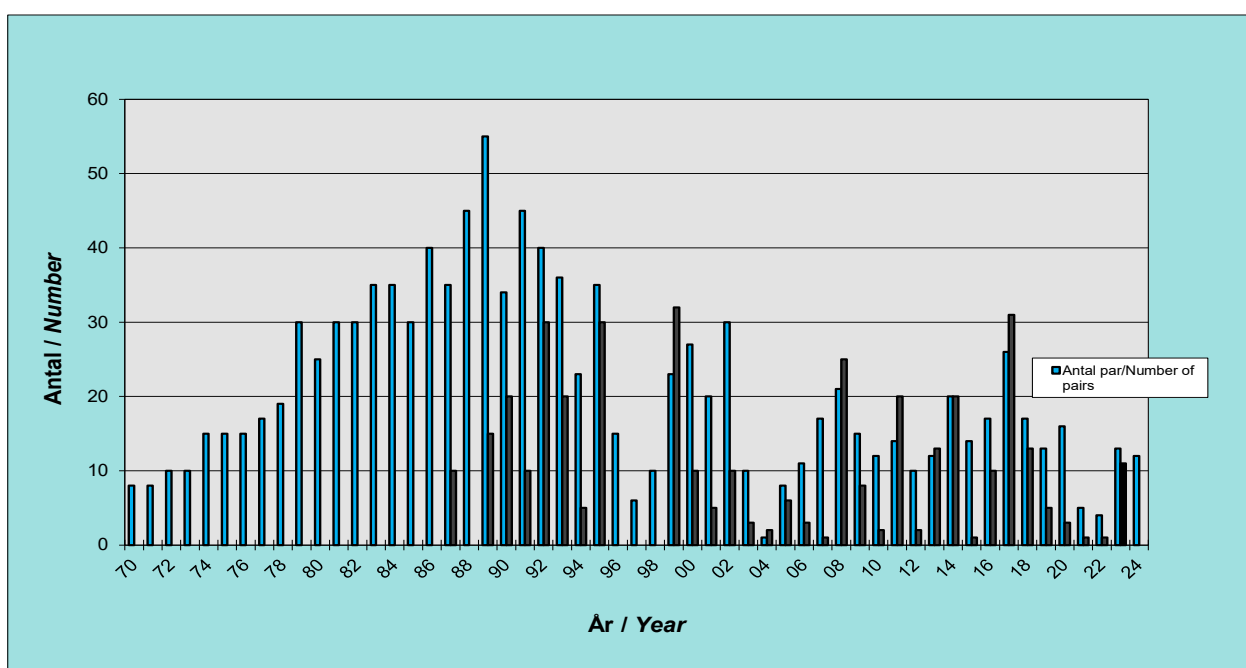

Svarttärna *Chlidonias niger* (VU)

Adam Bergner

Efter toppåren i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet har populationen minskat och fluktuerat ganska kraftigt med en ungfågelproduktion som varierat stort. Under 2010-talet låg populationen på 10-20 par med undantag för toppåret på 26 par 2017. De senaste åren var 2021 och -22 svaga medan 2023 var bättre med 13 par och 10 ungar. Årets tärnor höll till i Renstad yttre. Årets första svarttärnor sågs 2 maj vid Kyleberg. I slutet av maj fanns 22 varnande fåglar vid Renstad yttre, då ett bo med fyra ägg sågs samt ytterligare fyra påbörjade bon. 12 juni varnade 20 fåglar och sex bon med (5 x 3 ägg och 1 x 2 ägg). Vid besök 25 juni varnade bara en fågel i området. Inga bon noterades. Vi bedömer att 12 par påbörjade häckning, men att häckningen spolerades helt.

Figur 30. Antal par 1970-2025 och ungföda (svarta staplar) 1987-2025 hos svarttärna. *Number of breeding pairs of Black Tern 1970-2025 and number of fledglings (black bars) 1987-2025 in Tåkern.*

Figur 31. 12 par svarttärnor gick till häckning i Renstad yttre. *12 pairs of Black Tern started breeding (at the black dot).*

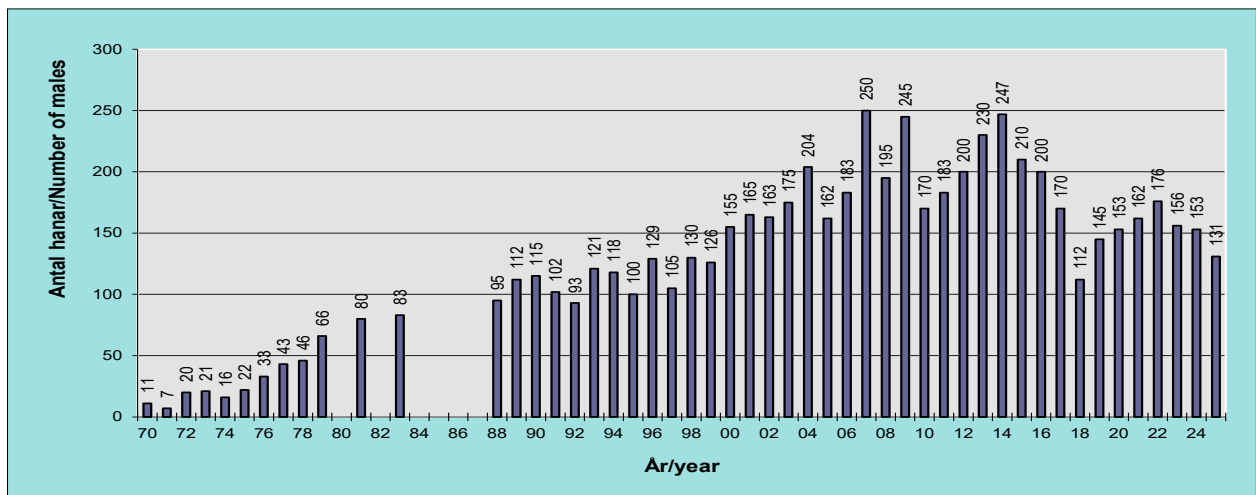

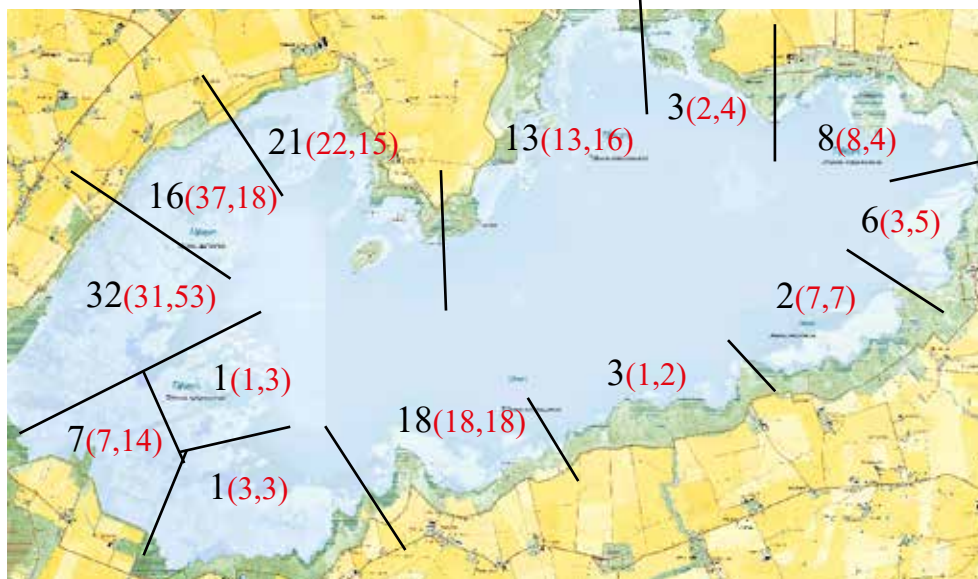
Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* (VU)

Lars Gezelius

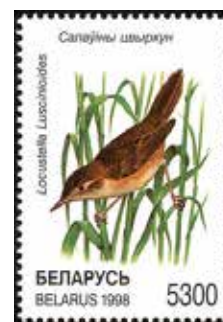
Årets insats koncentrerades på att inventera antalet sjungande hanar. Första trastsångaren hördes 1 maj. I stort sett alla vassområden blev inventerade och sjungande hanar prickades in på vasskartor från 25 maj till 15 juni. De flesta områden besöktes en gång, men några besöktes två till tre gånger. Årets inventering slutade på 131 sjungande hanar, vilket innebär en klar minskning jämfört med de senaste åren. Årets minskning ligger i princip bara i vassområdet utanför Åsby i nordväst. Där ser vi också en mycket stark påverkan på vassen från betande grågäss. De högsta tätheterna finns som tidigare i de västra vassarna utanför Väversunda-Lundtorp-Nyby samt i vassarna vid Källstadviken. Hög täthet finns också vid Glänås-Svanshals. I de områdena är vassarna fortsatt höga och vitala med mindre påverkan av grågäsbete. Däremot är det numera fortsatt mycket färre revir i Renstad yttre där vassen är starkt påverkad av grågäsbete med glesare och lägre vassbestånd. Under den standardiserade märkningen i juli-september fångades 14 trastsångare vid Glänås. Två tredjedelar av det svenska beståndet förekommer på mindre än tio lokaler, där Tåkern, Hornborgasjön, Kvismaren, norra Vänern och Tämnares hyser flest. Tåkern har under 2000-talet framstått som allt viktigare för arten då närmare 30 % av den svenska populationen förekommer här. Enligt Fåglarna i Sverige - antal och förekomst (Ottosson et al. 2025) uppgår det svenska beståndet till cirka 450 par.

Figur 32. Antalet revirhävande trastsångare i Tåkern 1970-2025. *Number of singing males of Great Reed Warbler in Tåkern 1970-2025.*

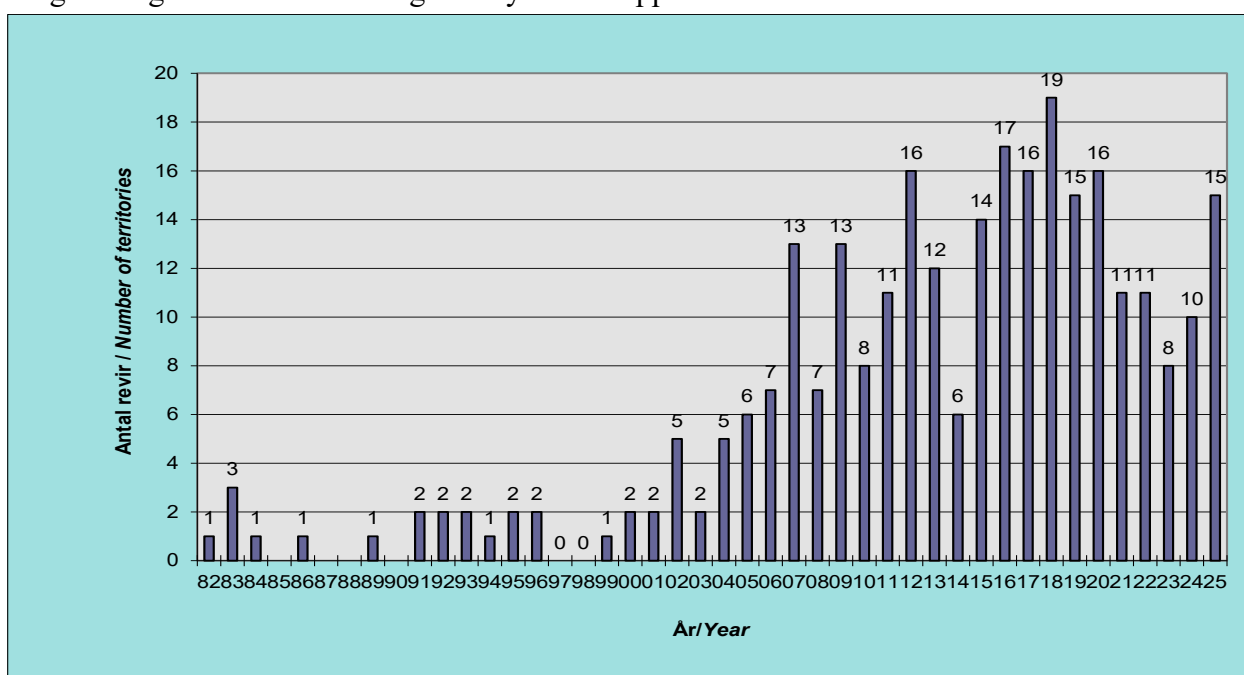
Figur 33. Trastsångarnas fördelning. (Inom parentes i rött 2024 resp. -23 års antal. Totalt 131 sjungande hanar. *Distribution of Great Reed Warblers (year 2024 and -23 in red numbers). In all 131 singing males.*

Vassångare *Locustella luscinioides* (EN)

Lars Gezelius

Efter ett förstafynd 1972 och en första konstaterad häckning 1996 har Tåkernbeståndet av vassångare ökat sedan början av 2000-talet. Enligt Fåglarna i Sverige - antal och förekomst (Ottosson et al. 2025). finns ca 100 par i Sverige. Artens etablering i Tåkern, såväl som i Sverige, är intressant att följa. Första obsen för året gjordes 1 maj vid Hov. Arten förekom i år med 15 revir, vilket innebär en ökning till nivån från slutet av 2010-talet. Reviren var väl spridda i sjöns södra och östra delar. I Renstad yttre som tidigare varit det dominerande området med flera revir saknades arten helt för tredje säsongen i rad. Ett ex ringmärktes under hösten vid Glänås. Totalt har 112 vassångare ringmärkts i Tåkern. Inga återfynd har rapporterats under året.

Figur 34. Antalet revirhävande vassångare i Tåkern 1992-2025. *Number of singing males of Savi's Warbler in Tåkern 1992-2025.*

Figur 35. Vassångare i Tåkern 2025

Totalt minst 15 revir. *Distribution of territories of Savi's Warbler. In all 15 singing males 2025.*

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Lars Gezelius

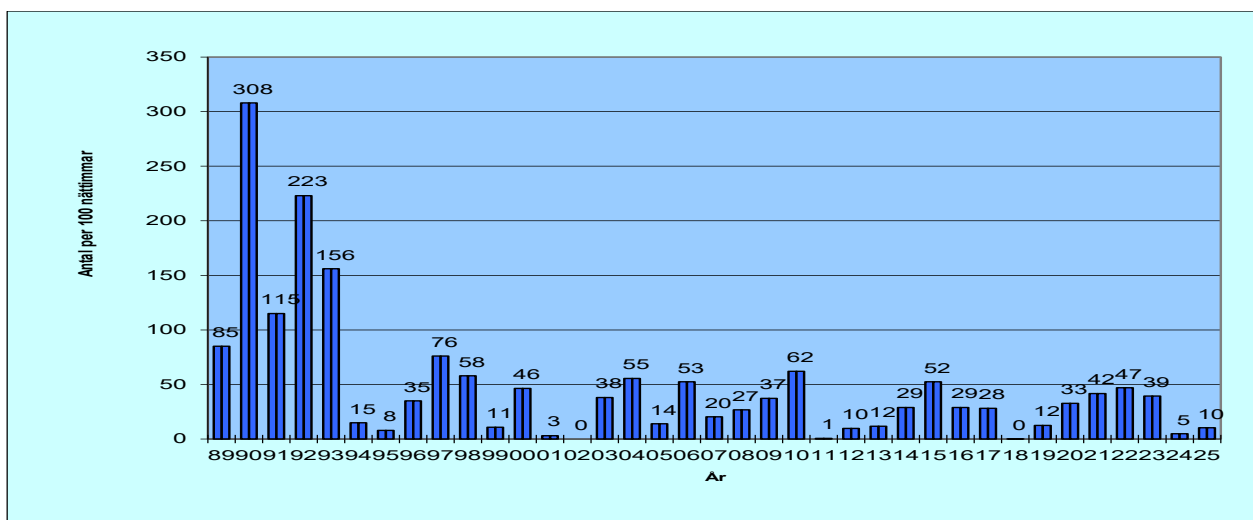

203 fynd under året finns på Artportalen och det här var ännu ett svagt år för Tåkerns skäggmesar. Årets första dagar bjöd på temperaturer nedåt -20 grader, men sedan blev vintern relativt mild. Tre skridskotur kunde genomföras, i Renstad Yttre och de västra kanalerna men utan observationer. Endast ett drygt 10-tal noteringar av smärre flockar gjordes under januari-februari. Omkring 200 fåglar noterades vid paddlingsturerna i vassarna i västra delen av sjön i början av juni. Antal rapporterade mesar under årets veckor visas i figur 36. Vi bedömer att beståndet i Tåkern ligger mellan 500 och 1000 par, vilket skulle innebära cirka en fjärdedel av det Svenska beståndet. Som mest noterades 15 - 35 ex. under högflyktsperioden i september-oktober. Det blev också svag fångst i vassnäten. Totalt märktes endast 44 skäggmesar vid Glänås under hösten och nu har 15159 fåglar märkts vid Tåkern genom åren. En fågel märkt i Kvismaren 2024 kontrollerades vid Glänås 9 mars. I figur 37 visas fångsten per nättimme under vassmärkningen september-oktober för de senaste 35 åren, vilket ger en fingervisning om förändringar av populationsstorleken. Mellan 1993 och -94 skedde en kraftig minskning och därefter har populationen legat på en lägre nivå och fluktuerat. 2011 var ett bottenår, liksom 2018. Därefter skedde en uppgång som i fjol bröts till en tämligen låg nivå. En jämförelse av nätfångsten med antalet rapporterade skäggmesar under 2010-20-talen i Artportalen visar på ett relativt samstämmigt mönster.

Figur 36. Antalet rapporterade skäggmesar per vecka vid Tåkern 2025.

Number of reported Bearded Tits per week 2025.

Figur 37. Antalet fångade skäggmesar per 100 nättimmar under september-oktober 1989-2025.

Number of trapped Bearded Tits per 100 net-hours during September-October 1989-2025.

Ringmärkning / Bird ringing

Lars Gezelius

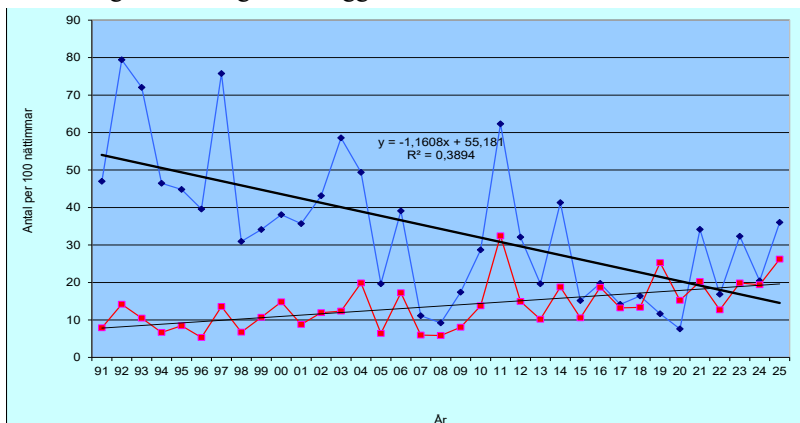
Under året ringmärktes 2827 fåglar av 70 arter och dessutom har 261 tidigare märkta fåglar kontrollerats. Nu har drygt 142000 fåglar märkts genom åren. Artlistan blev längre än vanligt, delvis beroende på fångst med värmekamera som var nytt för oss. Nya märkarter blev ljunghpipare, morkulla samt vinterhämling och det blev årsrekord för ägretthäger, sånglärka, ladusvala, gransångare och stenknäck. Bland ovanligheter kan nämnas att stationens tredje gök, fjärde storspov och sjätte gröngöling märktes. Totalt sett blev det ett märkår över medianårssumman som är 2305. Vi fortsätter att efterlysa grönsångaren som inte märkts på 13 år nu.

Märkning av boungar

Under året märktes 534 boungar, vilket är fler än i fjol. Arbetet koncentrerades som vanligt på holkhäckande och kolonihäckande arter, de sistnämnda till del i Gryts skärgård. Skrattnås och fisktärna märktes i måttliga antal medan hela 20 ungar av ägretthäger kunde märkas. Dessa fick även en blå färgring. Skräntärnorna hade ett svagt år i Gryts skärgård och 13 ungar märktes. Tre boungar av ängshök märktes också vilket inte är så vanligt. Antalet märkta ungar i holkar blev 388, vilket är ganska högt.

Höstmärkning

Den standardiserade ringmärkningen i vassmiljö genomfördes vid Renstad kanal och vid Glänås 1 juli till 29 september och omfattade 1732 nättimmar. Antalet nättimmar (nt) var i juli 925, i augusti 850, i september 262 och i oktober 18. Insatsen vid Glänås (1252 nt) var mer än dubbelt så stor som vid Renstad kanal (479 nt). Vad gäller trender, (antal fåglar per 100 nt), kan vi konstatera att det blev ett gott år för de flesta arter. Rör- och sävsångare ökade båda och för sävsparv ser vi en glädjande en fortsatt liten uppgång efter flera år av minskningar. Rörsångaren har dock en klart nedåtgående trend över tid. I år fångades 36 per 100 nt, vilket är nära medeltalet 34. 26 sävsångare per 100 nt är klart över medelantalet 14 och arten har en stigande långtidstrend. Sävsparv fångades med 2,5 per 100 nt, vilket är under medelantalet som är fyra. Den totala fångsten per nättimme av rör- och sävsångare samt sävsparv var 69 fåglar per 100 nt vid Glänås och 52 vid Renstad kanal. Nästan fyra gånger fler rörsångare fångades vid Glänås jämfört med Renstad kanal, medan sävsångare hade klart fler fångade per nättimme vid Renstad kanal. 33 sävsparvar fångades vid Glänås mot nio vid Renstad kanal. Vi kan konstatera att det var tämligen lite bladlöss i vassen i år. Maj och juni var varmare än normalt och maj var tämligen nederbördsfattig medan juli bjöd på två gånger så mycket regn som normalt. Under senhösten bedrevs fortsatt fångst vid Glänås 132 nt som bl.a. gav viss fångst av skägges.

Figur 38. Antal fångade rörsångare (blå) och sävsångare (röd) per 100 nättimmar vid Renstad kanal 1991-2025 och Glänås 2020-25. Number of trapped Reed Warblers (blue) and Sedge Warblers (red) per 100 net-hours.

Tabell 3. Antalet ringmärkta fåglar 2025. Inom parentes anges hur många som var boungar. Number of ringed birds in 2025. Ringed as nestlings within brackets.

Gök <i>Cuculus canorus</i>	1	
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	1	
Ljunghpipare <i>Pluvialis apricaria</i>	1	
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	5	(5)
Storspov <i>Numenius arquata</i>	2	
Dvärgbeckasin <i>Limnocyptes minimus</i>	8	
Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>	6	
Enkelbeckasin <i>Tringa totanus</i>	7	
Skräntärna <i>Hydroprogne caspia</i>	13	(13)
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	13	(13)
Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>	9	(9)
Skrattmå <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	28	(28)
Fiskmå <i>Larus canus</i>	1	(1)
Gråtrut <i>Larus argentatus</i>	1	(1)
Ägretthäger <i>Ardea alba</i>	20	(20)
Duvhö <i>Accipiter gentilis</i>	1	
Ängshök <i>Circus pygargus</i>	3	(3)
Hornuggla <i>Asio otus</i>	2	
M Hackspett <i>Dendrocopos minor</i>	2	
St. Hackspett <i>Dendrocopos major</i>	6	
Gröngöling <i>Picus viridis</i>	1	
Kaja <i>Coloeus mondeula</i>	4	
Svartmes <i>Periparus ater</i>	18	
Tofsmes <i>Lophophanes cristatus</i>	1	
Entita <i>Poecile palustris</i>	9	
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	227	(69)
Talgoxe <i>Parus major</i>	242	(115)
Skägges <i>Panurus biarmicus</i>	44	
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>	15	
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	36	(20)
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	18	
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	103	(5)
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	29	
Trastsångare <i>A. arundinaceus</i>	14	
Sävsångare <i>A. schoenobaenus</i>	458	
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	638	
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	21	
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	14	
Vassångare <i>Locustella luscinioides</i>	1	
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	17	
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	4	
Ärtsångare <i>Curruca curruca</i>	3	
Törmsångare <i>Curruca communis</i>	13	
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	12	
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	21	
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	23	
Trädskrypare <i>Certhia familiaris</i>	2	
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	62	(57)
Koltrast <i>Turdus merula</i>	19	
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	3	
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	2	
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	3	
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	70	
Svartvit flug. <i>Ficedula hypoleuca</i>	138	(134)
Rödstart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	1	
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	1	
Pilfink <i>Passer montanus</i>	108	
Gulärta <i>Motacilla flava</i>	1	
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	14	(6)
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	4	
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	4	
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	14	
Domherre <i>Pyrrhulus pyrrhula</i>	13	
Grönfink <i>Chloris chloris</i>	114	
Gråsiska <i>Acanthis flammea</i>	1	
Vinterhämling <i>Linaria flavivestris</i>	1	
Hämling <i>Linaria cannabina</i>	1	
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	4	
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>	50	
Gulsparr <i>Emberiza citrinella</i>	4	
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	54	
Antal arter: 70		
Summa:	2827	(534)

Punktrutt Tåkern runt / *Standard route around Tåkern*

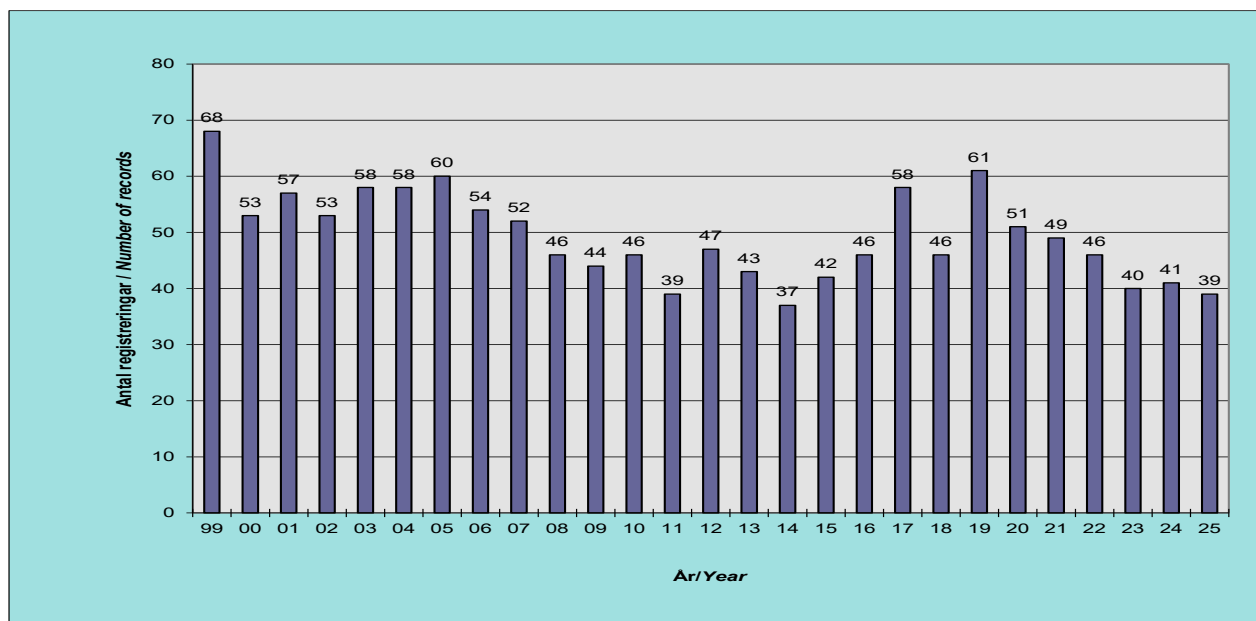
Lars Gezelius

På sjuttitalet fanns ett antal fasta punktrutter i Tåkern som inventerades under framförallt häckningstid. De var belägna i det sydvästra vassområdet och förflyttningarna mellan punkterna skedde med kanot.

Fältstationen återupptog 1998 arbetet med fasta punktrutter, dock inte i själva sjön utan på land nära sjön. En rutt består av tjugo punkter som inte får ligga för nära varandra (för att förhindra dubbelräkning). Rutten startas senast en timme efter soluppgången och vid varje punkt noteras alla fåglar som ses eller hörs under fem minuter. Eftersom avsikten var att kunna genomföra inventeringarna när som helst under året lades punkterna utmed det allmänna vägnätet runt sjön, "*Giro di Tåkern*" var skapat. Tanken var också att samla in jämförbara data om jordbrukslandskapets fåglar. Förfarandet följer reglerna för Svenska Häckfågeltaxeringen. Där beskrivs också varje punkt avseende biotop. Fyra poäng fördelas på de fyra huvudbiotoperna; barrskog, lövskog, åker/bete och myr/hygge. För vår rutt blev fördelningen åker 70 poäng, lövskog 7 poäng och myr 3 poäng. Utan tvekan en rutt i jordbrukslandskapet!

Målet är att inventera rutten en gång omkring nyår och en gång under häckningstid i början av juni. Det är viktigt att vädret vid inventeringstillfället är bra, dvs utan besvärande nederbörd eller blåst. Vinterinventeringen genomfördes för 27:e året i januari, medan 26 inventeringar hittills gjorts i juni. Fältstationen har också en sommar- och vinterpunktrutt på Omberg som inventerades första gången 2000. Huvudansvar för inventeringarna har Bengt Andersson (vinter) resp. Lars Gezelius (sommars). Avsikten med den här typen av inventering är dels att beskriva fågelsamhället och dels att följa förändringar i antalet fåglar över tiden. Resultatet av inventeringarna är en viktig pusselbit i den nationella övervakningen av fåglarnas populationsutveckling. Se www.fageltaxering.lu.se

I figuren nedan anges totalantalet punkter där tio jordbruksmarksfåglar (tofsvipa, sånglärka, ladusvala, buskskvätta, stenskvätta, törnsångare, stare, gråsparv, hämpling, gulsparr) registrerats i juni 1999-2025. En av dessa arter på en punkt ger en poäng, det innebär att högsta möjliga totalpoäng är 200 varje år (10 arter x 20 punkter). Efter en nedåtgående trend från mitten av 00-talet till mitten av 10-talet följde en uppåtgående trend, som nu tyvärr förbytts i en nedåtgående trend. I år gjordes t.ex. ingen notering av gråsparv, busk- eller stenskvätta.

Figur 39. Antal registreringar av tio typiska jordbruksfåglar på punktruten "Tåkern runt" 1999-2025. *Number of records of ten bird species typical for agricultural landscape noted on the standard route around Tåkern 1999-2025.*

Inventering av Tåkerns strandängar

Adam Bergner

Under året har 19 hävdade, öppna strandängar besökts under häckningstid för dokumentation av häckande fåglar. Mest intresse har ägnats de typiska strandängsfåglarna; vadare, ängspiplärka och gulärta. Observationer av andra arter, såsom änder, har också noterats. De större strandängarna har besökts 5-6 gånger från slutet av april till midsommar. Mindre och mer lättinventerade strandängar besöktes 3-5 gånger under samma period. I tabellen nedan sammanfattas antalet häckande par av tofsvipa, rödbena och gulärta. Karteringen av dessa arter är tillförlitlig samtidigt som förekomst av dessa är bra indikatorer på områdets hävd och skötsel. När det gäller tofsvipa står siffran oftast för högsta antalet ruvande fåglar och för rödbenan liksom gulärtan antalet revirhävdande par. Arealen avser inventerad strandäng inklusive den s.k. blå bården. Femton strandängar har inventerats årligen sedan 2003. Under 2011 tillkom två strandängar; Toregårdsängen och Glänås, samt 2012 Svålingemaden och 2019 Holmenmaden. För respektive strandäng anges även aktuell hävdstatus i kategorierna god, måttlig, svag och saknas. Igenväxningsgraden anges i kategorierna låg, måttlig och hög. De senaste åren har både hävdstatusen och graden av igenväxning förändrats till det bättre på flera strandängar, tack vare mer ändamålsenlig fällindelning, förbättrat betestryck och aktiva skötselåtgärder. På en handfull strandängar finns fortfarande mer eller mindre stora behov av restaureringar i form av återställande av blå bårder, tuvfräsning och röjning av uppväxande sly. Våren 2025 blev, till skillnad från året innan, generellt sett torr och utan utpräglad vårflood. Det innebär att flera ängar, särskilt de som saknar blå bårder, var förhållandevis fågelfattiga. Trots att antalet revir återhämtade sig till mer normala nivåer jämfört med 2024 så behöver resultaten från 2025 ändå analyseras med dessa omständigheter i beaktande. Mönstret börjar bli tydligt – tillgång på fuktiga markytor och vattenspeglar på och i anslutning till strandängarna under de viktiga vårmånaderna har stor betydelse för antalet fåglar som uppehåller sig där. Ett optimalt år bjuder på lagom högt vattenstånd som hinner sjunka i tid för att ge fåglarna lämpligt utrymme att häcka på samtidigt som tillgången på föda tillgodoses. I takt med ett förändrat klimat kan vi förvänta oss såväl torrare som blötare vårar, och hur väl strandängsfåglarna lyckas tackla dessa skiftningar återstår att ta reda på.

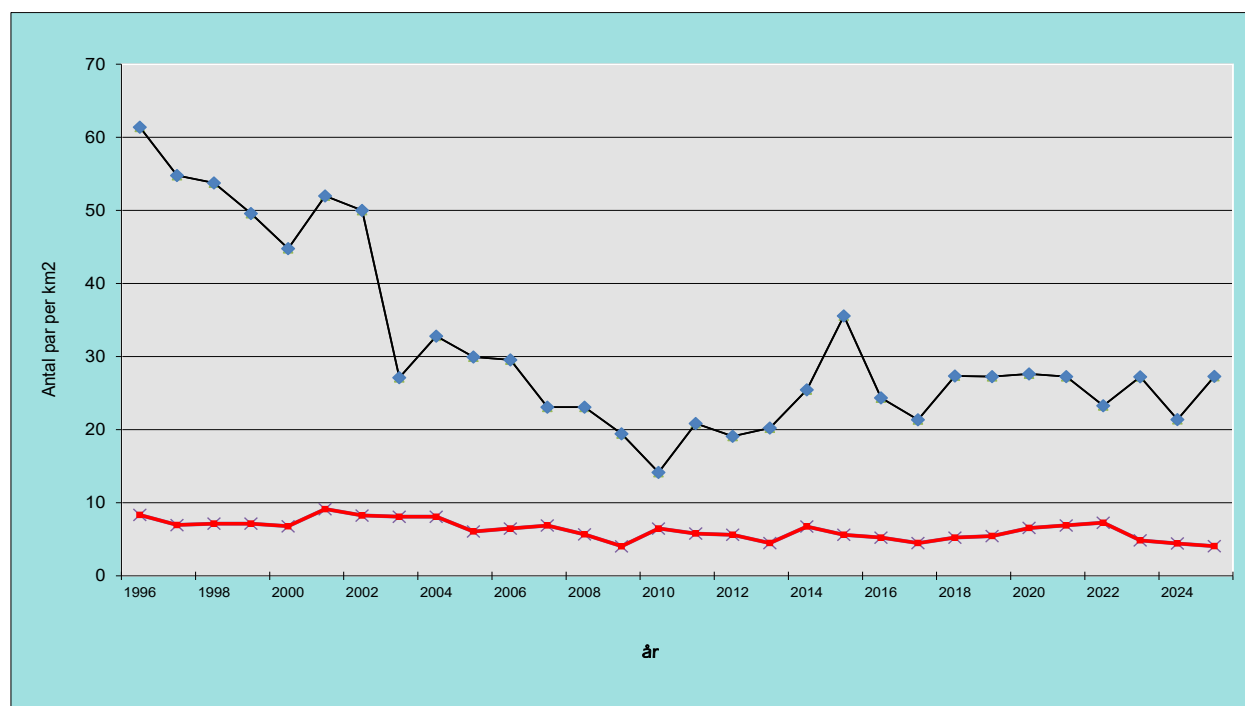

Figur 40. Strandängarnas lägen.
The location of the meadows.

Tabell 4. Antal revir av tofsvipa, rödbena och gulärta på Tåkerns välhävade strandängspartier 2025, inom parentes anges antal per km². *Number of breeding Lapwings, Redshanks and Yellow Wagtails on the meadows at Tåkern 2025, within brackets are given number per km².*

	Storlek (ha)	Tofsvipa (NT) <i>Lapwing</i>	Rödbena <i>Redshank</i>	Gulärta <i>Yellow Wagtail</i>
1. Väversundamaden	22	2 (9)	-	-
2. Charlottenborgsmaden	15	- (0)	-	-
3. Lövborgsmaden	18	1 (6)	-	-
4. Holmenmaden	6	3 (50)	2	-
5. Renstadmaden	7	- (0)	-	-
6. Kvarnängen	16	4 (25)	-	-
7. Bankängen	23	12 (52)	2	-
8. Toregårdsängen	10	2 (20)	-	-
9. Svanshals äng	21	5 (24)	1	1
10. Glänåsängen	2	2 (100)	1	1
11. Sjötuna	9	6 (67)	1	-
12. Furåsa/Hov	23	5 (22)	-	1
13. Säby	16	1 (6)	1	-
14. Svålingemaden	8	- (0)	-	-
15. Herrestad äng	15	4 (27)	-	-
16. Källstad hopabete	26	3 (12)	1	-
17. Källstadviken	5	2 (40)	-	.
18. Yxstad strand	10	13 (130)	1	1
19. Åsby	19	6 (32)	1	-
Summa:	271	74 (27)	11 (4)	4 (1)

Figur 41. Antal revir av tofsvipa (blå punkter) och rödbena (röda) per 100 ha på Tåkerns inventerade strandängar 1996-2025. *Number territories of Lapwing (blue dots) and Redshank (red) per 100 ha on the investigated meadows at Tåkern 1996-2025.*

Väversundamaden 22 ha. Hävd: måttlig. Igenväxning: låg.

En medelstor strandäng som är belägen nedanför Väversunda kyrka vid sydvästra delen av Tåkern. Ängen avgränsas i väster av gränsen för naturreservatet. Ytan längst i norr brukas tidvis som vallåker. Betestrycket har under senare år varit måttligt eller tämligen gott på de lite torrare delarna av ängen, men vissa år kommer betesdjuren ut för sent på säsongen för att lyckas hålla vegetationen i schack. Närmast vassen brukar relativt hög starrvegetation snabbt komma upp på våren. Detta år fanns en mycket smal blå bård under en kort tid i april.

Antal häckande par:

	1996-2000	2001-05	2006-10	2011-15		
Tofsvipa	4,2	1,8	1,8	2		
Rödbena	0,2	0,2	0,6	0,2		
Enkelbeckasin	?	?	?	0,4		
Gulärla	?	?	-	0,2		
	2016-20	21	22	23	24	25
Tofsvipa	2,4	2	1	2	0	2
Rödbena	0,2	-	0	-	0	-
Enkelbeckasin	2,2	2	2	2	2	2
Gulärla	0,2	-	-	-	0	-

Övriga observationer:

Buskskvätta - 1 revir

Charlottenborgsmaden 15 ha. Hävd: god. Igenväxning: måttlig.

Den här ytan låg länge för fåfot men med början 1999 startade en restaurering av området. Med hjälp av grävmaskin skapades norr och söder om Charlottenborgskanalen två dammar med några öar. Dammarna är 0.5-1 m djupa och ca en ha stora. Även kanalen har breddats och fördjupats. Av någon anledning har björkar planterats på kanalbanken. Öarna är nu igenvuxna av lövsly och vass. När vårens högvatten dragit sig tillbaka betas området. Strandängen är en blandning av olika miljöer med olika behov av hävd. Trots att området är förhållandevis välskött har de flesta strandängsfåglar långsiktigt minskat, och våren 2025 var en av de fågelfattigaste på länge.

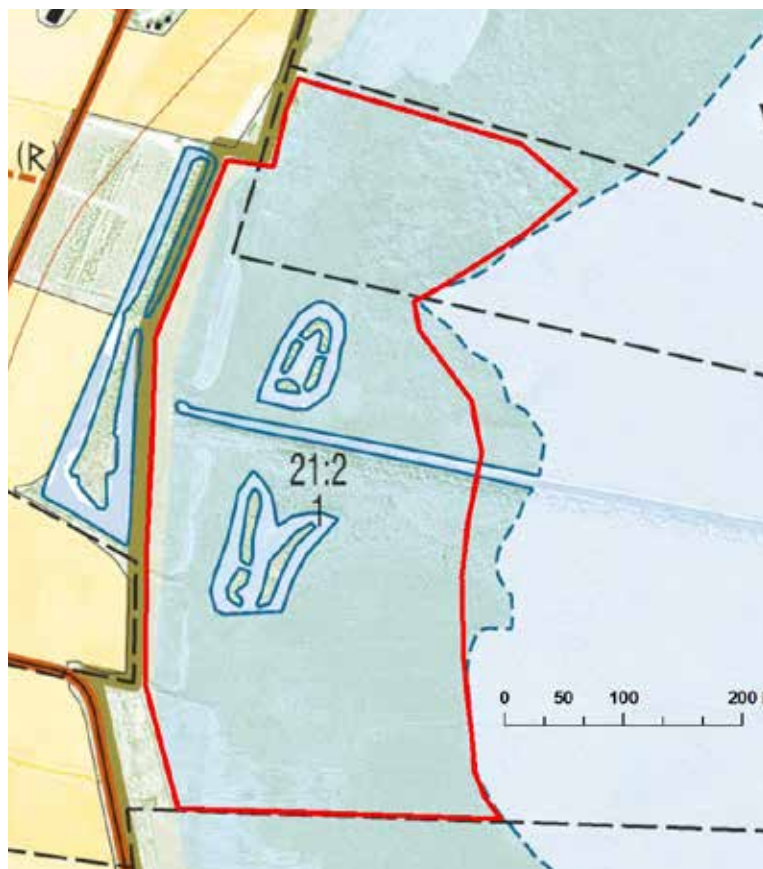
Antal häckande par:

	Medel 00-05	2006-10	2011-15	2016-20	21	22	23	24	25
Snatterand	0,5	1	0,2	-	-	-	-	-	-
Årta	1	0,2	-	-	-	-	-	-	-
Skedand	1,5	0,6	-	-	-	-	-	-	-
Tofsvipa	5	1,8	1,2	1,8	1	2	2	2	-
Enkelbeckasin	4,2	3,4	1,5	3,6	4	8	5	4	4
Rödbena	2,2	1,8	0,6	0,8	-	1	1	-	-
Gulärta	0,2	0,8	-	-	-	-	-	-	-
Ängspiplärka	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-

Övriga observationer:

Dubbelbeckasin - 3 spelande 6-8 maj

Småfläckig sumphöna - 26.4 spelande 19.5

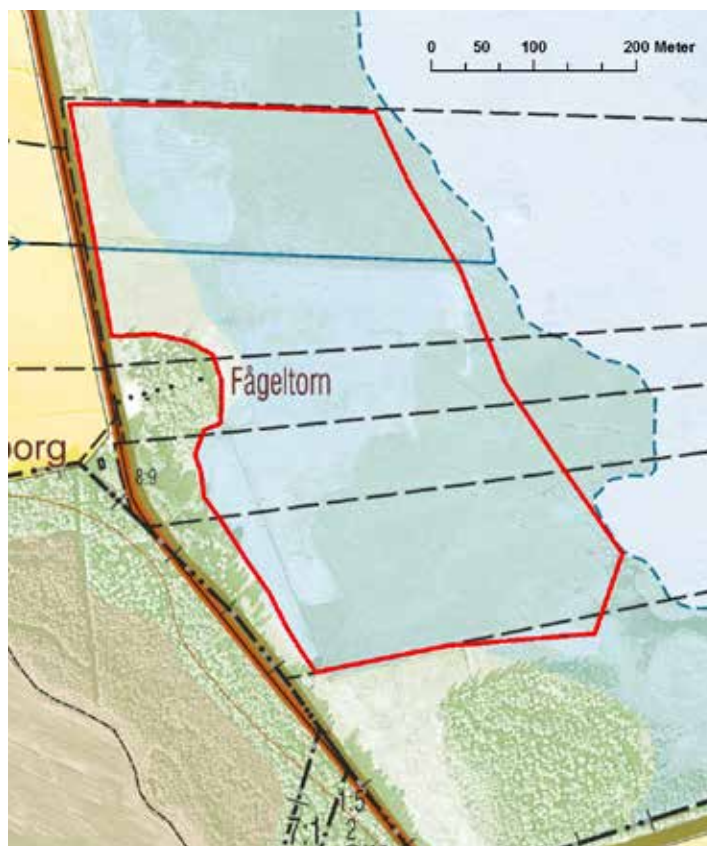
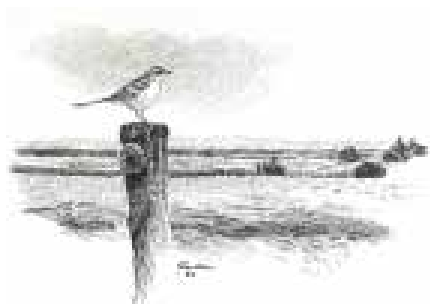

Lövängsborgsmaden 18 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Restaureringen av denna relativt stora strandäng påbörjades 1988 och hela dagens yta om ca 18 ha stod klar 1991. Arbetet bekostades av Tåkernfonden. Maden sköts genom slåtter (utom den inre delen som betas) och den utförs med ett rotorslätteraggregat i augusti. Efterbetning sker ibland med nötkreatur. I år var merparten av ytan torr redan i början på april och endast under kortare perioder fanns mindre vattenspeglar på ängen. Karaktäristiskt för slåtterängen är att gräset växer kraftigt när värmen kommer och vattnet sjunker undan. Det gör att fåglarna kan vara svårsedda från mitten av maj och fram till slåttern. Hävden har successivt försämrats på senare år, bl.a. i fällan närmast plattformen. Uppslag av buskar centralt på ytan röjdes bort häromåret, vilket förbättrat förutsättningarna för markhäckande fåglar. En hel del småträd och buskar röjdes också bort i södra delen under hösten.

Antal häckande par:

	medel 1993-99	2000-04	2005-09	2010-14	15-19	20-24	25
Årta	1,4	0,2	0,6	-	-	-	-
Småfläckig sumph.	1,3	1,2	1,6	1,2	0,8	1,2	1
Tofsvipa	13	7	5,6	2,4	3,2	4,2	1
Enkelbeckasin	ca 14	12	8,2	5,2	5,4	8,4	4
Dubbelbeckasin	0,3	0,2	-	-	-	0,2	1
Rödbena	4,7	3	2	1,6	0,4	0,8	-
Brushane	0,4	-	-	-	-	-	-

Holmenmaden 6 ha land/strand, 21 ha tot. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Detta område med invallad åkermark köptes in av Naturvårdsverket och ingår sedan 2019 i naturreservatet. Syftet är att återskapa en strandängsmiljö med en större central vattenspegel om ca 10 ha. Omgivande landareal är tänkt att bli ungefär lika stor och hävdas delvis genom slåtter men påverkas i övrigt mest av gäsbete. Området ställdes delvis under vatten redan 2019 och änder och vadare svarade mycket snabbt och nyttjade området för både häckning, födosök och som rastplats. Vattenståndet i maden regleras på konstgjord väg med hjälp av en vattenpump. Redan under sensvåren inleddes arbetet med att pumpa ut vattnet för att senare kunna genomföra en rad restaureringsinsatser. Arbetet innefattade bl.a. installation av en munk (för vattenreglering), förbättring av befintlig invallning, röjning av sly samt terrängmodellering med tillskapande av djuphålor och ett par nya öar. Särskilt vadare lockades av det låga vattenståndet och kunde inräknas i mycket höga antal. Hur fåglarna svarar på restaureringsinsatserna blir spännande att följa upp under de följande åren.

Antal häckande par:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tofsvipa	5	5	5	3	2	3	6
Rödbena	2	1	2	2	1	-	2
Enkelbeckasin	-	-	2	2	1	1	1
Gulärta	-	-	-	-	-	-	-
Mindre strandpipare	1	-	1	1	-	-	4
Strandskata	-	-	1	1	-	-	-

Övriga observationer:

Skedstork 1 ex 12-13 maj

Kricka 510 ex 10 april

Skärfläcka 2 ex 9 maj

Gluttsnäppa 140 ex 6 juli

Svartsnäppa 30 ex 11 juni

Storspov 76 ex 21 juni

Rödspov 2 ex 7-11 juni samt 1 ex 20-21 juni

Kärnsnäppa 80 ex 8 juli

Mosnäppa 23 ex 18 maj

Renstadmaden 7 ha. Hävd: måttlig. Igenväxning: låg.

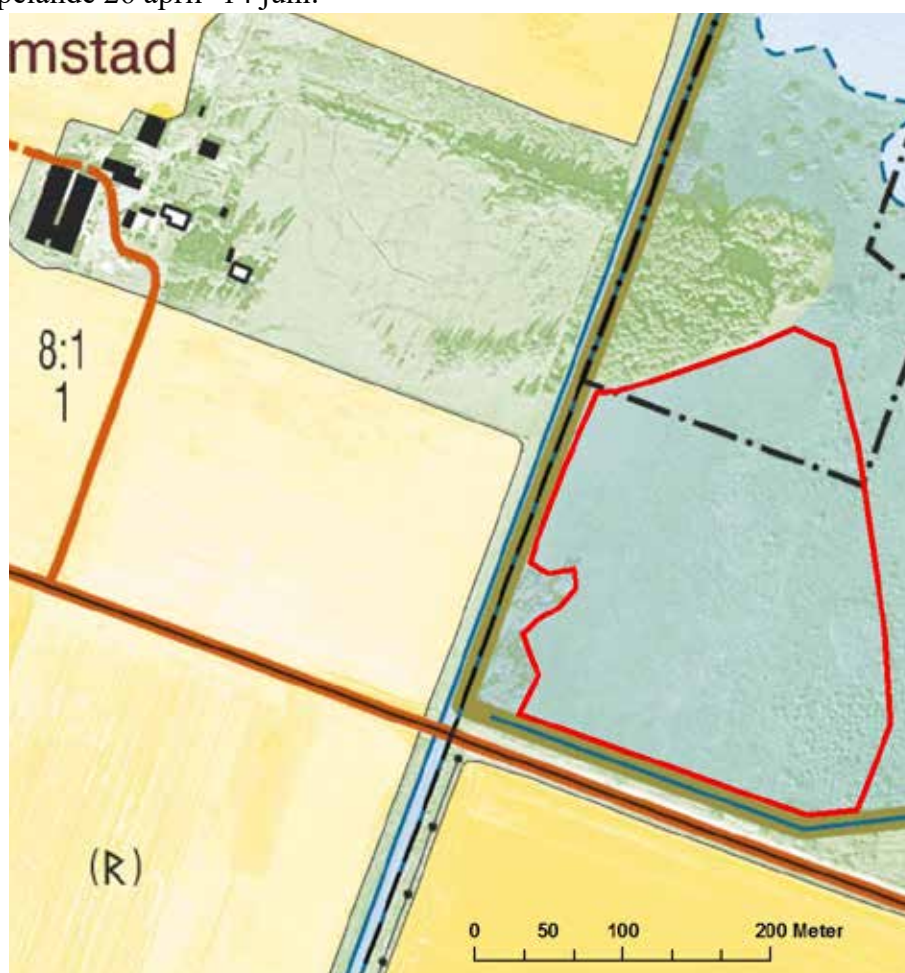
Restaureringen av denna slåttermad strax öster om Ramstad kanal påbörjades under hösten 1997 i Länsstyrelsens regi med buskröjning och fräsning av starrtuvor. Den restaurerade ytan är ca sju hektar. Maden kan avspanas väl från landsvägen söder om maden. I augusti 2002 släpptes de första betesdjuren ut på ytan som varit obetad under många år. Betestrycket blev dock för svagt och under efterföljande vår fanns mycket långt fjolårsgräs och stora tuvor. Från 2003 har betet fungerat bättre. Antalet häckande fåglar på den här strandängen är inte imponerande men området utgör ändå en värdefull komponent i kanten mot det vidsträckta åkerlandskapet söder om Tåkern. För att öka strandängens attraktionskraft på fåglar framstår det som angeläget med tuvfräsning och buskröjning, särskilt på madens östra delar.

Antal häckande par:

	medel 1998 - 2002	2003-07	2008-12	2013-17	2018-22	23	24	25
Gräsand	1,1	1	-	-	-	-	-	-
Årta	0,2	-	-	-	-	-	-	-
Småfläckig sumphöna	1,0	1	0,4	0,2	1	1	-	2
Tofsvipa	4,0	2	2	1,4	1	1	-	-
Enkelbeckasin	5,6	3,6	2,6	1,4	1,8	4	-	4
Rödbena	0,2	0,6	0,4	0,2	0,2	-	-	-

Övriga observationer:

Småfläckig sumphöna 2 spelande 26 april -14 juni.

Kvarnängen 16 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg-måttlig.

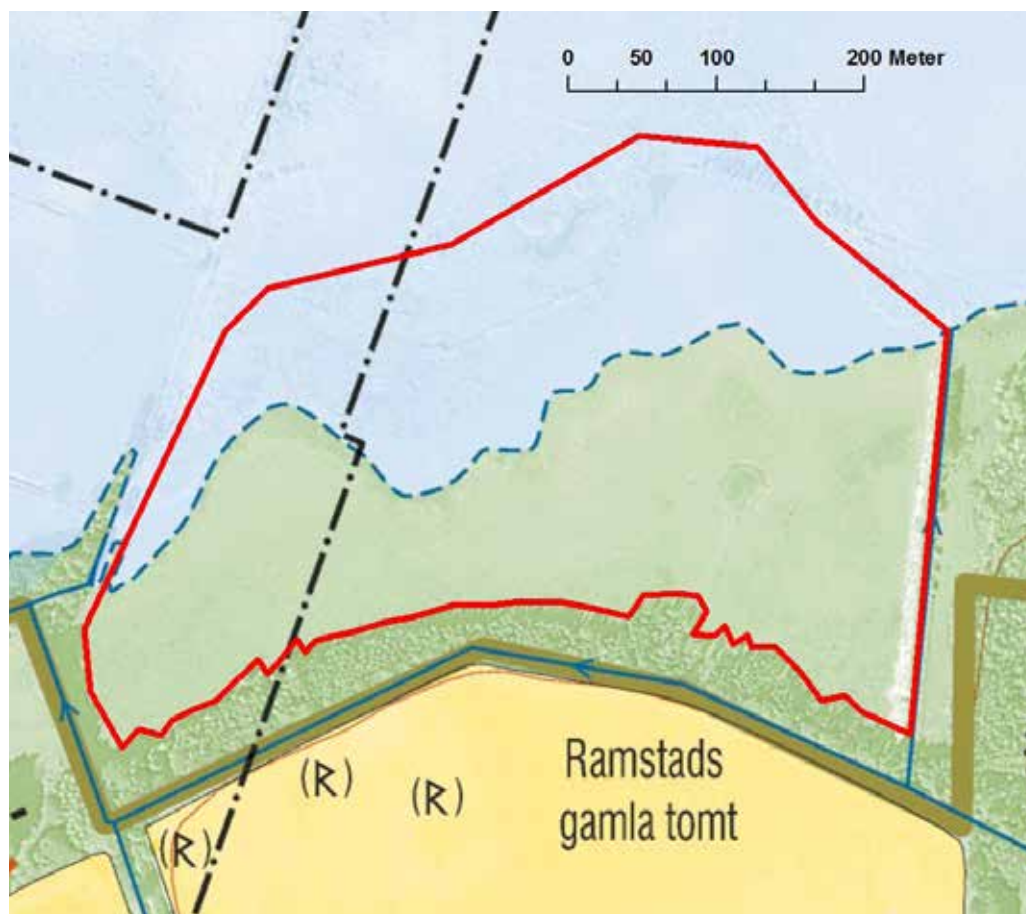
Effekterna av den stora restaureringen 1993, då den blå bården bearbetades med specialmaskin, har efterhand klingat av. Betestrycket på de torrare delarna av ängen är oförändrat mycket bra, men tyvärr visar djuren inget större intresse för att beta i den blå bården. Bården är därför ganska igenvuxen med högstarr och kaveldun. Det senaste mekaniska underhållet på ängen gjordes hösten 2012 med maskinell körning i den blå bården. På senare år har relativt mycket alsly etablerat sig närmast skogsridån i söder. En del av detta röjdes bort häromåret, men kompletterande rönjningar behövs. Trots att ängen i sin helhet är i förhållandevis gott skick har antalet fåglar minskat kraftigt, möjligen som en effekt av högt predationstryck från räv, grävling och vildsvin.

Antal häckande par:

	medel 1985-89	1995-99	2000-04	2005-09	2010-14	15-19	20-24	25
Tofsvipa	8,4	18	5	3	6,8	8,8	2,8	4
Enkelbeckasin	3,6	5	4	3	2,2	2,4	1,8	2
Rödbena	1,6	3	1,8	-	1	0,8	0,2	-
Ängspipl.	2,8	1	-	-	-	-	-	-
Gulärta	1,6	2,8	0,4	-	0,4	0,2	-	-

Övriga observationer:

Buskskvätta 1 revir

Bankängen 23 ha. Hävd: måttlig (västra), god (östra). Igenväxning: låg.

Denna stora och förhållandevis fågelrika strandäng är fortfarande i ganska välhävdad skick. I västra delen börjar alsly expandera in på ängen. En del röjdes bort under 2023 men fortsatta insatser för att motverka igenväxningen behövs. Betestrycket har gradvis försämrats under senare år, särskilt i västra delen, vilket återspeglas i trenderna över antalet häckande fåglar. Den blå bården har numera en relativt liten öppen vattenspegel eftersom betesdjuren sällan rör sig i de här delarna. Någon form av maskinell bearbetning av den blå bården i kombination med ökat betestryck skulle behövas för att återge Bankängen dess förlorade stjärnstatus.

Antal häckande par:

	medel 1996-99	2000-03	2004-08	2009-13	2014-18	19-23	24	25
Strandskata	1	1	0,4	0,6	-	-	-	-
Tofsvipa	15	12	6	6	7,6	7	8	12
Enkelbeckasin	3	1,8	3	3,6	4	3	1	2
Rödspov	0,25	-	-	-	-	-	-	-
Storspov	0,25	0,3	-	0,4	0,8	1	-	-
Rödbena	1	1,3	0,8	1,2	1,6	1,6	2	2
Gulärsla	-	0,8	0,8	0,6	0,8	0,4	-	-

Övriga observationer:

Bläsgås 600 ex. 18 mars

Småfläckig sumphöna 1 spelande 16 maj

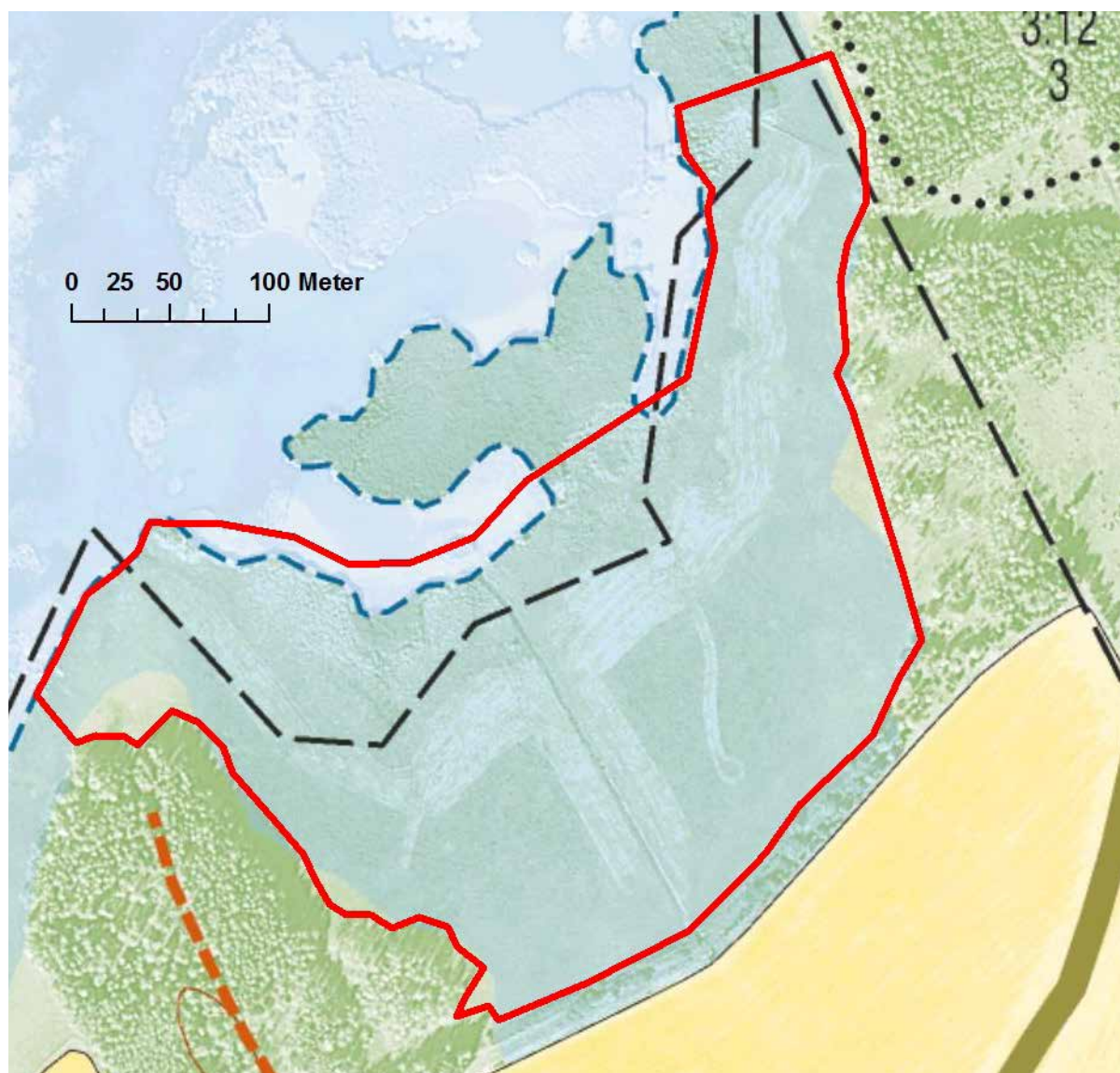

Toregårdsängen 10 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Denna äng har successivt under 2000-talet blivit bättre hävdad och 2011 inkluderades den i strandängsprogrammet. Området har genomgått vissa restaureringar genom att träd och buskar har röjts bort. Ängen är relativt blöt med högstarr men torrare partier finns i väster samt utmed diket centralt. Det här året var merparten av ängen torr redan tidigt på våren. Utanför Östra Bankudden är de strandnära områdena mycket kortbetade och av gallstrandskaraktär.

Antal häckande par:

	2011-15	2016-20	21	22	23	24	25
Tofsvipa	2	1,8	2	2	2	1	2
Enkelbeckasin	2,6	3,4	4	2	1	-	1
Rödbena	1	1,2	-	1	1	-	-
Gulärta	0,2	-	-	-	-	-	-
Strandskata	0,2	-	-	-	-	-	-

Svanshals äng 21 ha. Hävd: god-måttlig. Igenväxning: låg.

Ett stort och långsträckt strandängskomplex som innehåller flera olika hävdade miljöer, alltifrån halvöppna enbuskmarker till kortbetade fuktängar. Observationerna har dels skett från vandringsleden som löper tvärs över ängen och dels från den bro som går över ett dike mitt på ängen. Under de senaste åren har ängen genomgått flera större restaureringsinsatser där bl.a. uppväxande sly, enbuskar och småträd har röjts bort i den västra delen. Den blå bården är mycket bred och i relativt fint skick. De konstgjorda häckningsöarna börjar dock få en del slyuppslag. Trots den goda hävden är antalet häckande fåglar inte imponerande, kanske till följd av högt predationstryck från räv, vildsvin och kråkfåglar.

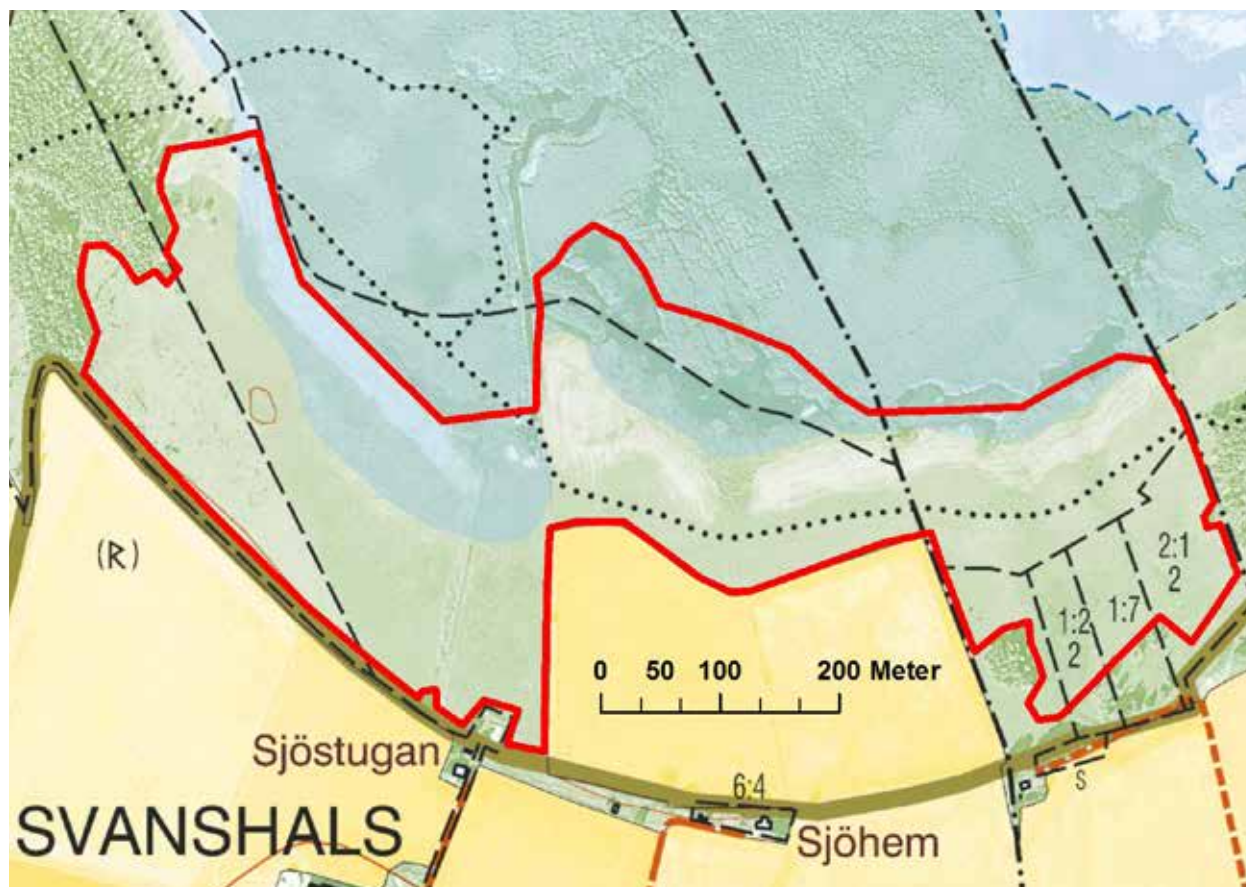
Antal häckande par:

	1985-89	1996-2000	2001-05	2006-10	2011-15	16-20	21	22	23	24	25
Strandskata	0,2	0,4	-	0,2	0,4	-	-	-	-	-	-
Tofsvipa	7	14	3	1,6	4	4,2	2	2	2	4	5
Enkelbeckasin	8	4	3	2,4	2,6	3,6	2	2	1	1	3
Storspov	0,4	-	-	-	-	0,2	-	1	-	-	-
Rödbena	0,4	1,2	1	0,6	1	0,8	1	1	1	-	1
Ängspiålråka	2,6	2	0,8	0,4	-	0,2	-	-	1	-	-
Gulårlå	3,8	3,2	1,6	1,6	1	1,8	2	2	1	1	1

Övriga observationer:

Brushane 8 ex. 1 maj

Törnåskata 1 revir

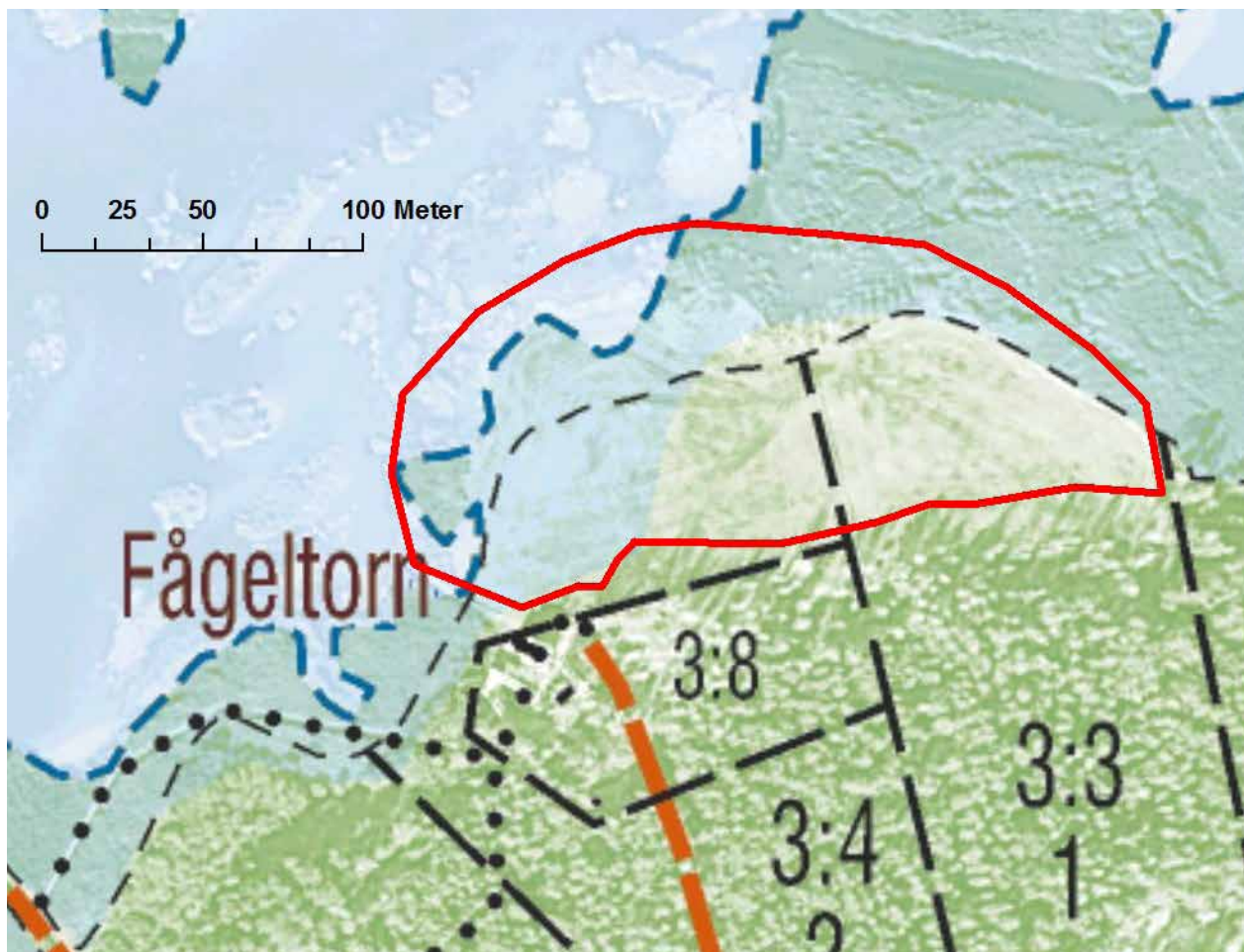
Glänåsängen 2 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Denna lilla äng i omedelbar anslutning till naturum Tåkern restaurerades genom röjning av videbuskage och efterföljande stubbfräsning 2002. Sedan dess har ängen slagits med slåtterbalk/betesputs frampå sensommaren. Inget bete har förekommit. Ytan är nu mycket välhävdd genom årlig slåtter. Den yttre kanten mot sjön har med varierad framgång bearbetats regelbundet och består delvis av dystrand med viss attraktionskraft bland rastande fåglar. Denna vår påverkades inte ängen av någon utpräglad vårflood.

Antal häckande par:

	2011-15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Tofsvipa	1,4	-	3	1	3	-	1	4	2	1	2
Enkelbeck.	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2
Rödbena	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Gulärta	0,6	1	1	-	1	1	1	1	1	-	1
Ängspiå	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Övriga observationer:

Sjötuna äng 9 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Den här strandängen är som helhet mycket välhävdad och har en lång sammanhängande sträcka av exponerad strand mot den öppna sjön. Fågellivet är tack vare detta rikt. När det gäller antal individer och arter står Sjötuna i en klass för sig bland Tåkerns strandängar. Detta gäller inte minst vadare och tärnor som ibland kan rasta i stora antal under flyttningen. Strandängens avskilda läge och den låga graden av mänsklig störning gör att området i perioder också lockar mycket gäss, änder och tranor.

Antal häckande par:

	1993	medel 1996-2000	2001-05	2006-10	2011-15	16-20	21	22	23	24	25
Strandskata	-	0,2	-	-	-	0,2	1	1	1	-	-
Tofsvipa	3	10	9	6,4	4,4	5,4	7	6	5	5	6
Brushane	-	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enkelbeck.	4	4	3	1,2	1	1,4	3	3	4	-	2
Rödbena	-	2	2	1,2	1,6	1,8	3	2	2	2	1
Ängsbipl.	1	0,2	-	-	0,2	-	-	-	-	-	-
Gulärta	1	1	0,6	-	0,4	-	1	1	1	-	-

Övriga observationer:

Grönbena 75 ex 10 maj

Kärnsnäppa 65 ex 1 augusti

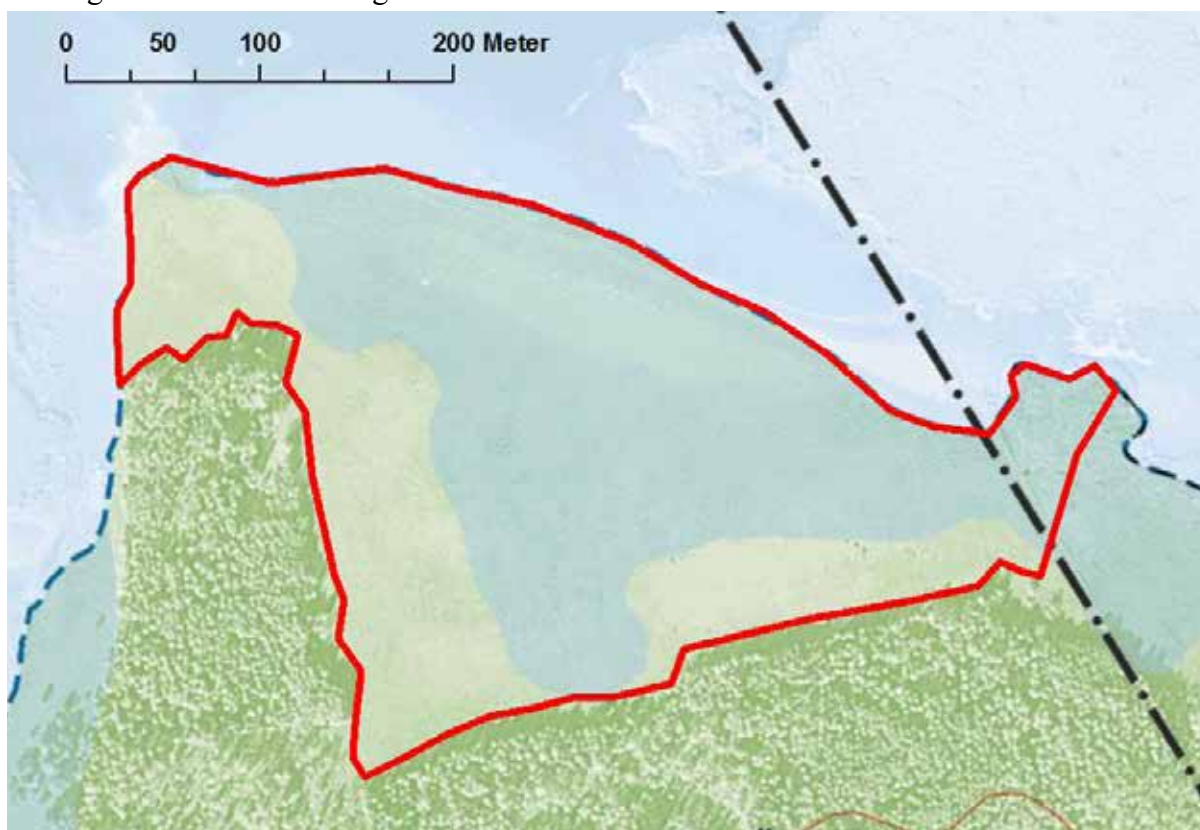
Spovsnäppa 16 ex 8 juli

Mindre strandpipare 1 par

Roskarl 1 ex 7 augusti

Skräntärna 104 ex 12 augusti

Vitvingad tärna 1 ex 7-12 augusti

Furåsa - Hov 23 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

En långsträckt strandäng som delvis ligger inklämd mellan skog och vass. Här har aldrig varit några mängder av häckfåglar men området är ändå attraktivt för rastare och fåglar på näringssök. En viss utglesning av angränsande strandskog och enbuskmark har skett under senare år, vilket ökar ytans värde för strandängsfåglar. Blå bården är generellt fint utvecklad men håller inte vatten under hela våren.

Antal häckande par:

	medel 2000-04	2005-09	2010-14	2015-19	20	21	22	23	24	25
Tofsvipa	4,8	3,2	3	3,2	2	3	3	4	3	5
Enkelbeckasin	2,7	3	3,2	3,2	3	3	3	3	2	3
Rödbena	1	0,2	0,8	-	-	2	1	-	1	-
Ängsfiolärka	1	0,2	0,2	0,6	-	-	-	-	-	-
Gulärta	1	1	1,2	1	1	2	2	2	1	1

Övriga observationer:

Trana 1 par

Säby 16 ha. Hävd: måttlig. Igenväxning: måttlig.

Ett strandängskomplex som är relativt varierande med såväl torrare gräsmarker som mer fuktiga starrnader i anslutning till mindre blå bårder. Området har under lång tid varit relativt välbetat men en viss försämring har skett under senare år vilket också återspeglas i antalet häckande fåglar som inte är imponerande. En del för fågellivet störande element finns i form av en ristipp och en skjutbana. Vissa skötselbehov finns på ytan, främst i form av röjning av uppväxande träd.

Antal häckande par:

	medel 2001-05	2006-10	2011-15	2016-20	21	22	23	24	25
Strandskata	1	1	0,2	-	-	-	-	-	-
Tofsvipa	10	3,8	2,8	2,4	3	3	3	3	1
Enkelbeckasin	4	2	1,6	2,2	2	2	3	4	1
Rödbena	1,8	1,4	0,6	0,2	-	-	-	-	1
Ängspiplärka	0,4	0,2	-	-	-	-	-	-	-
Gulärkla	4	2,6	2	1,2	1	-	-	-	-

Övriga observationer:
Buskskvätta 1 revir

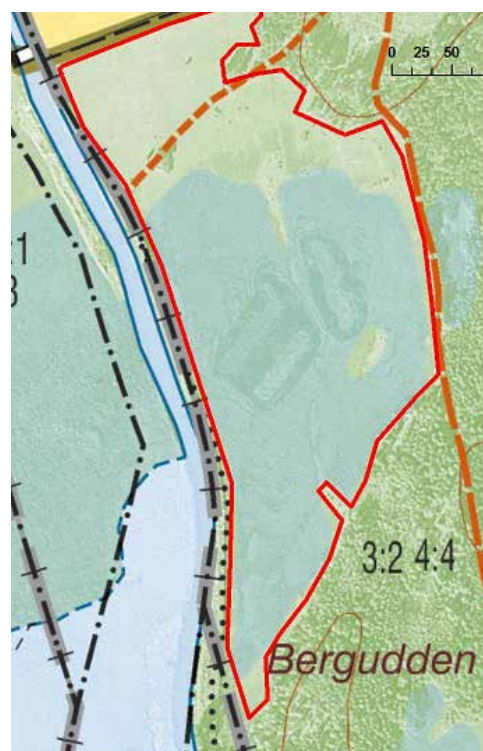
Svälingemaden 8 ha

Hävd: god. Igenväxning: låg.

Ett objekt som är beläget längs östra sidan av Tåkerns utlopp, Mjölnaån, och som successivt iordningställt till en liten men ändå värdefull strandäng. Maden slogs och röjdes på sly under hösten 2020 vilket gjorde förutsättningarna för strandängsfåglar ännu bättre. Betestrycket är tillfredsställande över i stort sett hela ytan, särskilt på hårdvallen där gräset är kortsnaggat. I norra delen växer några vindpinade tallar ute på ången. I södra delen finns några maskinupptagna vattenhål omgivna av högstarrsvegetation.

Antal häckande par:

	medel 2012-16	17-21	22	23	24	25
Tofsvipa	1,2	1,2	2	-	-	-
Enkelbeck.	1	4	3	3	3	5
Rödbena	0	-	-	-	-	-
Gulärkla	0,8	1,2	1	1	-	-

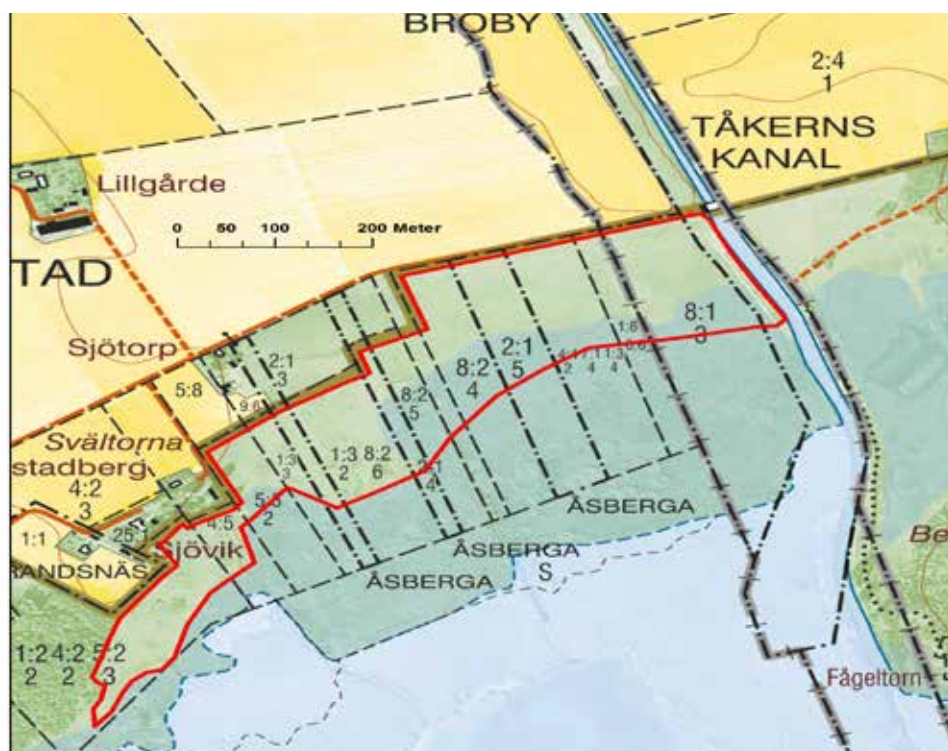
Herrestad äng 15 ha. Hävd: god-måttlig. Igenväxning: låg.

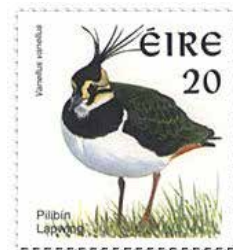
En strandäng som i huvudsak har varit i gott skick under många år. Förutom en torr del med spridda enbuskar i nordväst finns en rejäl mad som är ytterst värdefull både för lokala häckfåglar men också för fåglar som häckar i närheten och har maden som födosöksområde. Ängen fungerar också som övernattningsplats för relativt stora mängder gäss tidig vår och sen höst. Betestrycket på östra delen har varit bättre än på många år och kvigorna har också rört sig relativt långt ut i vassen. Den västligaste delen har varit sämre betad under flera år och uppslaget av björk, en och enstaka tallar är relativt stort. Här har dock vissa restaureringsinsatser påbörjats. Antalet häckande fåglar har långsiktigt minskat och det återstår att se om senare års restaureringsinsatser kan vända trenderna.

Antal häckande par:

	medel 1977-2001	2002-05	2006-10	2011-15	16-20	21	22	23	24	25
Tofsvipa	12	15	5	3	3	6	5	5	1	4
Enkelbeckasin	4	6	6,2	3,2	6,4	5	3	3	4	4
Storspov	0.4	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rödbena	0.6	1,8	0,8	-	0,2	-	1	1	1	-
Ängspiälärka	0.6	-	0,4	-	-	-	-	-	-	-

Övriga observationer:

Källstad hopabete 26 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Detta stora men ganska otillgängliga strandängsområde är mycket välbetat och erbjuder utmärkta förutsättningar för häckande och rastande våtmarksfåglar. Området är dock svårinventerat med få utsiktspunkter, besvärliga vattenhinder, halvvida kreatur och hänsynskrävande rovfåglar. Delar av området avsparas bäst med kanot från sjösidan. Då området är svåråtkomligt är det verkliga antalet revir troligen något högre än vad som redovisas nedan.

Antal häckande par:

	1993	medel 1996-2000	2001-04	2005-09	10-14	15-19	20-24	25
Strandskata	?	0,6	1	0,6	0,4	-	0,4	-
M. Strandp.	1	-	0,5	0,2	-	0,4	-	-
Tofsvipa	14-18	13	12,8	6	4	7,8	7,8	3
Brushane	1-2	0,2	0,5	-	-	-	-	-
Enkelbeck.	10-12	5	8,2	5	0,8	3	3,2	3
Storspov	1	-	-	-	-	-	-	-
Rödbena	1	1	1,2	1,4	1,6	1,8	1,6	1
Drillsnäppa	-	0,4	0,5	-	-	-	-	-
Ängsfiplärka	6	1	0,8	-	-	-	-	-
Gulärta	1-2	2	2,8	1,4	0,6	0,6	0,8	-

Övriga observationer:

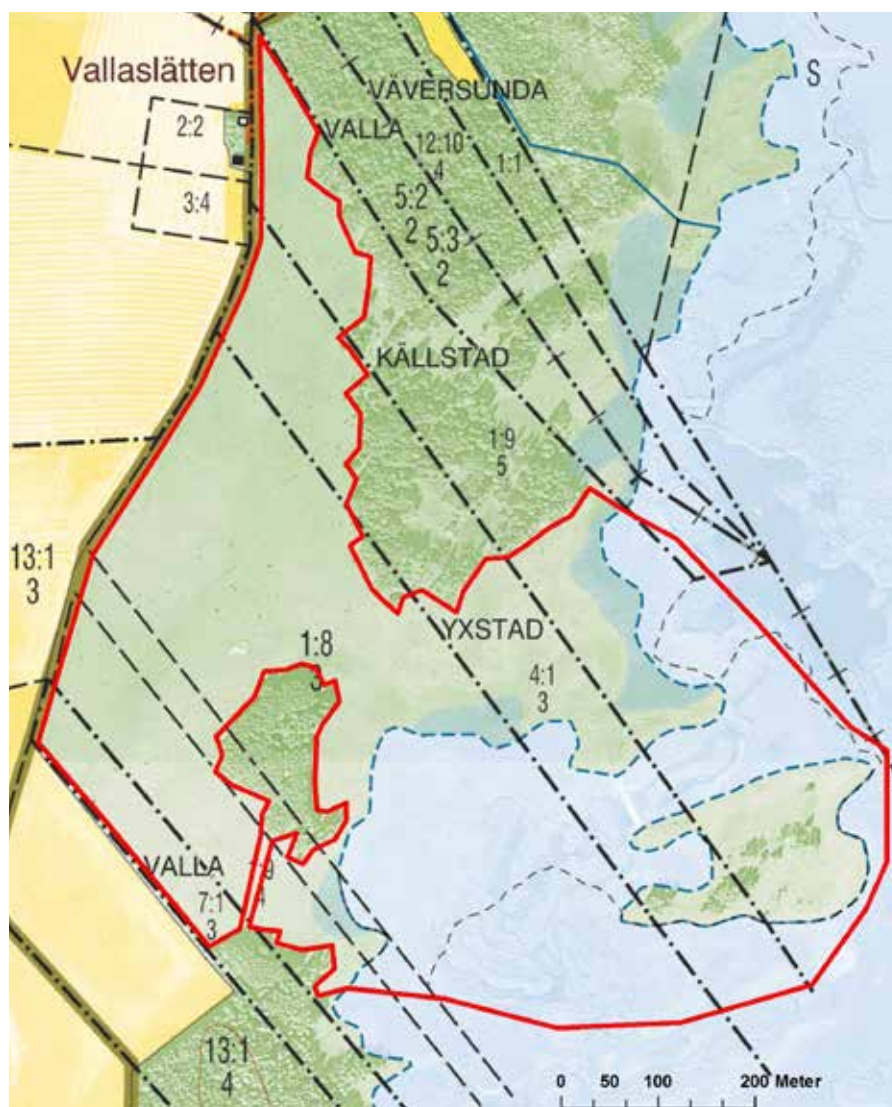
Årta 1 par 17 maj

Kricka 70 ex 3 maj

Gravand 1 par 17 maj

Småsnäppa 1 ex 17 maj

Större strandpipare 1 ex 17 maj

Yxstad strand 10 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Området är i allmänhet mycket välhävdat och fågelrikt. Ängen är smal men öppen och utan träd/buskar förutom i västra kanten. Blå bården är bred och öppen hela våren och sommaren och erbjuder goda förutsättningar för både änder och vadare. Norra delen av ytan ingick tidigare i betesfällan men brukas numera som åker (alltså den gulmarkerade delen på kartan nedan), varför arealen strandäng har minskats med två ha till tio ha.

Antal häckande par:

	medel 2003-07	2008-12	2013-17	2018-22	23	24	25
Strandskata	-	-	0,4	-	-	-	-
Tofsvipa	5,8	4,8	9	6,8	9	9	13
Enkelbeckasin	2,2	0,8	1,2	1	1	-	-
Rödbena	1,4	1,4	1	2	-	2	1
Gulärta	1,8	2	1,4	1,6	1	1	1
Ängspiplärka	-	0,4	0	-	-	-	-

Övriga observationer:

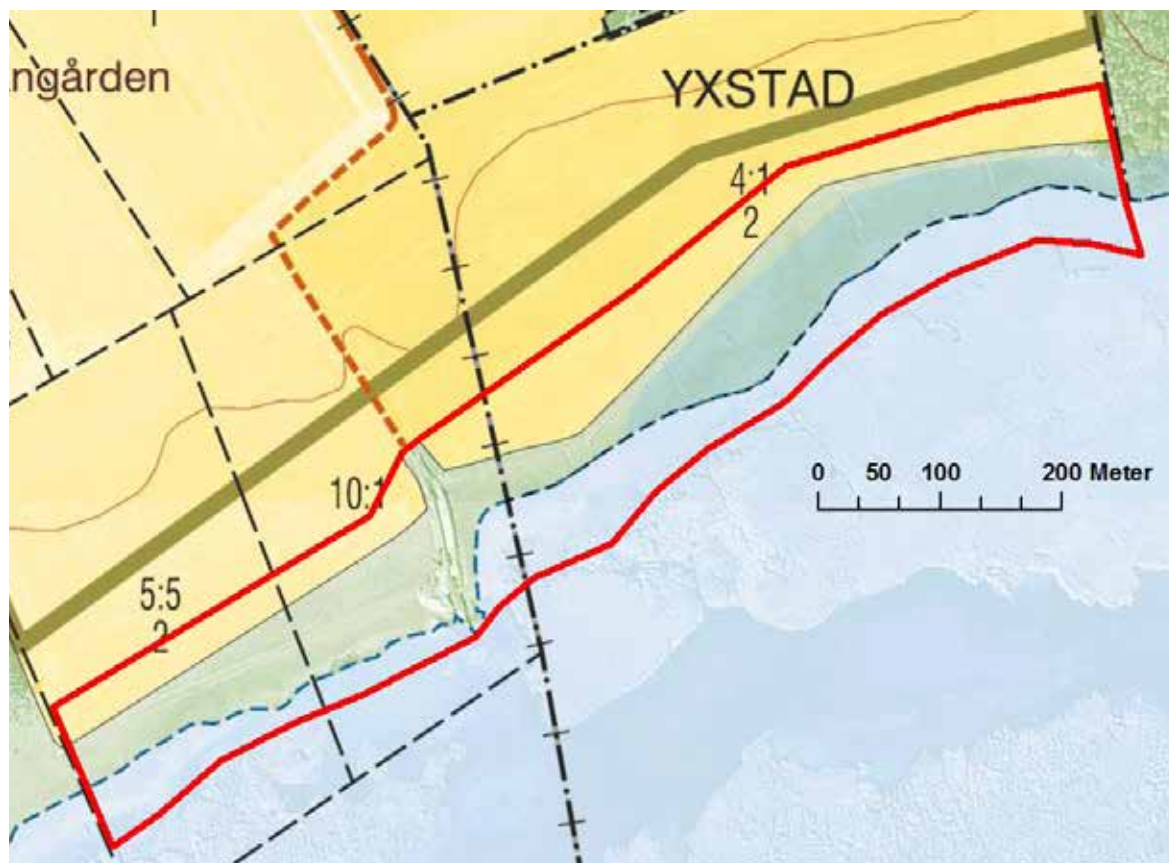
Vitkindad gås 1 par 5 juni

Skedand 11 par 17 april

Årta 1 par 17 april

Stjärtand 1 par 17 april

Svartsnäppa 2 ex 11 maj

Åsby 19 ha. Hävd: god. Igenväxning: låg.

Området har varit välbetat, ja rent av kortsnaggat, under många år och skapar utmärkta förhållanden för både häckande och rastande fåglar. Tillsammans med närliggande Yxstad strand hör området till ett av de fågelrikaste vid Tåkern. Mellan ängen och vassen finns en välutvecklad och bred blå bård utan igenväxningssymptom, troligen beroende på bra betestryck och det magra underlaget i form av gallstrand.

Antal häckande par:

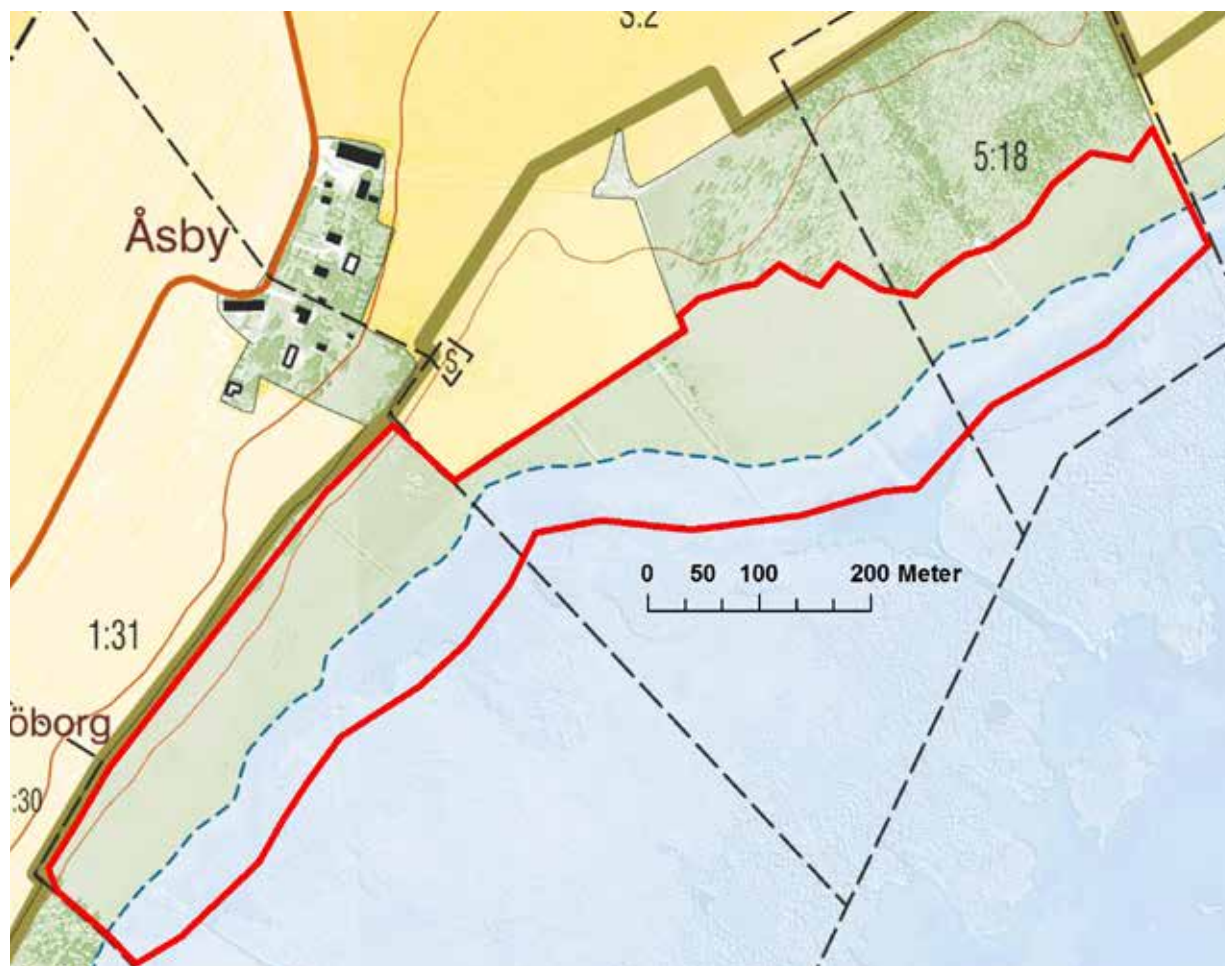
	medel 2002-06	2007-11	2012-16	2017-21	22	23	24	25
Strandskata	0,6	0,2	0,4	0,4	3	2	1	-
Tofsvipa	5	5,2	7,8	6	8	9	7	6
Brushane	0,2	-	-	-	-	-	-	-
Enkelbeckasin	2	0,6	0,6	2,6	4	-	-	-
Rödbena	2	0,4	1	1,2	2	2	-	1
Ängspiålrå	0	-	-	-	-	-	-	-
Gulårlå	3	1,8	1	1,4	1	-	-	-

Övriga observationer:

Blåsgå 600 ex 26 april

Skedand 2 par 18 april

Snatterand 4 par 18 april

Övriga observationer i Tåkernbygden 2025

Lars Gezelius

202 fågelarter finns noterade på artportalen för året. Sammanställningen nedan är endast ett urval.

Svanar-änder

Smådopping sågs med 1-2 ex vid Hov i mars och åtta höstfynd vid de olika fågeltornen och **svarthakedopping** noterades med 1-2 ex. vid Hov och 1-2 ex. vid Glänås i maj. Under sensommaren sågs ett ex. vid Hov. Två **svarthalsade doppingar** rastade vid Glänås 7 maj. Flera revir av **gråhakedopping** konstaterades ute i sjön i april-maj. En hane av **vitögd dykand** rastade vid Glänås 11 - 13 april. Tre **storlommar** sågs sträckande 17 maj vid Glänås. En **svart stork** sågs vid Åsbyviken 13 september och en **skedstork** rastade vid Holmenmaden 12-13 maj. **Rödhuvad dykand** noterades med totalt minst sex ex. (5 hanar och 1 hona) i sjön under året varav minst tre hanar vid Hovtornet och en hane vid Glänås - Svanshals udde under perioden. **Sångsvanar** rastade i vanlig ordning sparsamt, som mest 65 fåglar 1 mars.

Ägretthäger

Ägretthägrar sågs årets alla månader utom januari. Toppnotering blev 112 ex. vid Hov 16 oktober. Hela 60 bon kunde verifieras med drönare 13 maj. Ytterligare minst 10 bon kan ses på flygbild i vassen SSE Åsby. Vid besök 27 maj och 3 juni ringmärktes 20 ungar. Förutom med ordinarie ring fick de även en blå färgring på vänster tibia med koderna A00 - A19. I 15 bon var medelkullstorleken 3,2 ungar. Det skulle innebära att ca 190 ungar fanns i kolonin och tillsammans med de vuxna ca 360 ägretthägrar! Ytterligare några häckningar kan ha genomförts i Renstad yttre. Två utsocknes återfynd gjordes senare på hösten; en på Tjörn 14 september och lästes av vid Eure-et-Loir, Frankrike 25 oktober.

Rovfåglar

Havsörn sågs alla månader med som mest 47 ex. 25 november. 12 fynd av **kungsörn** gjordes under vintern/våren. samt även två fynd i oktober/november. Minst åtta par **fiskgjusar** häckade runt sjön. Under häckningstid noterades **stenfalk** vid Hov flera tillfällen samt en obs. vid Holmen. Flera fynd av **tornfalk** gjordes i maj och ca 40 fynd av **pilgrimsfalk** rapporterades under året. En ad. hona **aftonfalk** såg vid Svälinge 18 maj. Tre fynd av **brun glada** föreligger; 1 juli, 1 september och 11 oktober. En hane **stäpphök** sågs vid Svanshals äng 13 april. Två ängshökshäckningar konstaterades i sjöns närhet.

Sumphöns-hackspettar

Rörhöna noterades både vid Glänås och Hov. Hela 60 fynd av **rapphöns** föreligger, mest kring Svanshals-Renstad och som mest 22 ex. vid Svälinge i november. Antalet rapporterade fåglar har ökat sedan 2020. En **kornknarr** spelade kort vid Holmenmaden 5 juni efter fyra år utan observation vid sjön. 15 **vaktlar** spelade på 13 lokaler i maj - augusti.

Upp till tre **dubbelbeckasiner** spelade på Charlottenborgsmaden 8 maj. En fågel spelade också vid Holmenmaden 2 maj. **Dvärgbeckasiner** noterades vid Lövängsborg, Holmenmaden och Glänås under hösten i samband med ringmärkning med hjälp av värmekamera. Två **skärfläckor** rastade vid Holmenmaden 9 maj. **Mindre strandpipare** häckade vid Sjötuna (ett par) och Holmenmaden (troligen 4 par). **Större strandpipare** rastade relativt talrikt vid Sjötuna under höststräcket, som mest 65 ex. 13 augusti. I slutet av juni och början av juli rastade 80 - 100 **brushanar** vid Holmenmaden. **Kärnsnäppor** rastade med som mest 75 ex. vid Svanshals udde 13 september och 73 ex. vid Holmenmaden 8 juli. Vid Sjötuna rastade som mest 65 ex. 1 augusti. **Spovsnäppor** noterades bara

vid Sjötuna, som mest 16 ex. 8 juli. Sex **kustsnäppor** rastade vid Hov 25 juli. Två **småsnäppor** noterades vid Sjötuna 29 augusti. Hela 22 - 23 **mosnäppor** rastade vid Holmenmaden 14 - 18 maj. En **roskarl** rastade i Renstad yttre 31 maj samt ett ex. på Sjötuna udde 7 augusti.

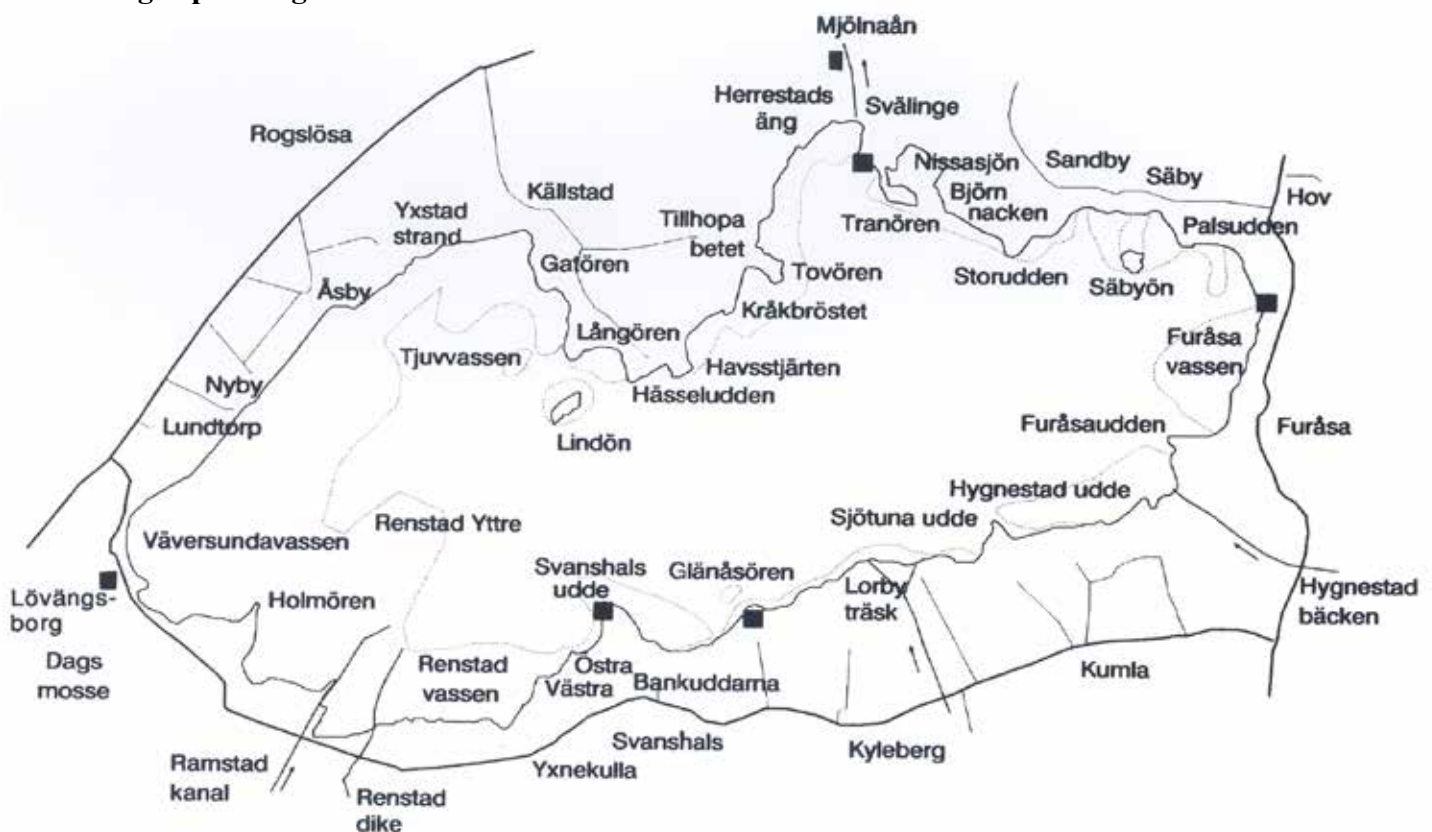
En till två **silltrutar** sågs vid Hov och Glänås 20 - 25 april och en fågel noterades vid Sjötuna 15 november. Enda observation av **dvärgmåsar** under häckningstid blev en 2K fågel vid Renstad yttre 31 maj. En **vitvingad tärna** höll till vid Sjötuna 7 - 12 augusti. En **kentsk tärna** rastade kort vid Glänås 9 maj. **Skräntärnor** födosökte i relativt stora antal, dock inte i så höga antal som de två föregående årens rekordantal. Sjötuna är sannolikt den lokal där alla fåglarna samlas för rast och vila. Toppnotering blev 104 ex. 12.8.

Mindre hackspett noterades på sju lokaler under häckningstid; Hovtornet, Glänås, Holmen, Lövängsborg, Berguddsskogen, Kråkbröstet och Svälinge. Tre revir av **göktyta** föreligger under häckningstid; Berguddsskogen, Svälinge, Glänås och Kvarnstugan. En **kungsfiskare** noterades 22 juni vid Svanshals kanal . I övrigt vinter och höstfynd, mestadels vid Tåkerns kanal.

Tättingar

Gräshoppsångare sjöng bara på två lokaler i maj - juni; Lövängsbog 2 ex och Renstadmaden 1 ex. Under häckningstid finns noteringar av **törnskata** på fem platser runt sjön; Svanshals äng, Lundtorp, Svälinge, Berguddsskogen och Lorbybäcken. En **berglärka** passerade Svanshals kanal 5 januari. Östergötlands första fynd av **nordsångare** gjordes vid Glänås 18 juni och där hördes även sjungande **mindre flugsnappare** 22 juni. En **nötkråka** noterades vid Charlottenborg 17 september. Elva noteringar av **vinterhämplingar** gjordes, som mest 15 ex. vid Renstad 15 november. Tre fynd av **snösparv** föreligger, som mest hela 50 ex. vid Kolsbro 6 januari och ett ex. vid Svälinge 8 mars samt 8 ex. på Hopabetet 8 november. Noterbart är att blåhake, rödstrupig piplärka och lappsparv helt uteblev i årets rapportering.

Några platsangivelser vid Tåkern:

Kärlväxter och trollsländor vid Tåkern 2025

Adam Bergner

Kärlväxter

Under 2025 fortsatte utforskandet av Tåkernbygdens flora som ett led i atlasprojektet Östergötlands Flora. Trots att samtliga sex atlasrutor som berör Tåkern nu har passerat 500 arter vardera så har det fortsatt att vara möjligt att göra nya spännande upptäckter, något som understryker hur botaniskt rika markerna kring Tåkern är. Tåkerns blott andra växtplats för den rödlistade backklöver (Trifolium montanum) upptäcktes i slutet av maj i ett torrt skogsbryn ett par hundra meter väster om Sjötuna gård. En annan art som tidigare bara haft en enda känd växtplats vid Tåkern är klasefibbla (Crepis praemorsa), men i början på juni upptäcktes fyra blommande plantor i en gles lövskog på Holmören. I samband med botaniska inventeringar utefter Lorbybäckens nedre delar i början på augusti hittades nya växtplatser för de i Tåkernbygden sällsynta arterna ängsskära (Serratula tinctoria), axveronika (Veronica spicata), backnejlika (Dianthus deltoides) och hässleklocka (Campanula latifolia). Av ovanligare starrar kan nämnas en ny växtplats för rävstarr (Carex vulpina) i södra delen av Lorby träsk och det första fyndet av tagelstarr (Carex appropinquata) i västra delen av sjön, nära Lövängsborg. Slutligen kan nämnas att ett tidigare okänt bestånd av den rödlistade desmeknopen (Adoxa moschatellina) upptäcktes på ett gravfält nära Klosterorlunda i slutet av april.

Trollsländor

Från artportalen redovisas här en del fynd av trollsländor 2025.

En till två **kilfläcksländor** noterades vid Svanshals udde 12 juni - 1 juli. (Jan Henriksson) samt två ex. vid Svanshals 15 juni (Christer Eriksson). En **mindre kejsartrollslända** noterades vid Glänås 15 juni (Christer Eriksson) samt en vid Svanshals udde 1 juli. **Bred trollslända** noterades vid naturum 18 juni (Mari Sandell) samt en vid Svanshals udde 17 juni (Jan Henriksson). **Citronfläckad kärrtrollslända** noterades med fyra ex. vid Svanshals udde 5 och 12 juni (Jan Henriksson) och 11 ex. därstädes 7 juni (Anders och Anette Berlin).

Övriga arter som noterats är tidig mosaikslända, brun mosaikslända, fyrfläckad trollslända, guldtrollslända, större sjötrollslända, gulfläckad glanstrollslända, metalltrollslända, nordisk kärrtrollslända, blodröd ängstrollslända, griptångsflickslända, spjutflickslända, sjöflickslända, ljus lyrflickslända, mörk lyrflickslända, sjöflickslända och röd flickslända,

Meddelanden från Tåkerns Fältstation

- Nr 1 Meddelande nr 1. Tåkerns Fältstation 1965.
Nr 2 Meddelande nr 2. Tåkerns Fältstation 1966.
Nr 3 Meddelande nr 3. Tåkerns Fältstation 1967.
Nr 4 Meddelande nr 4. Tåkerns Fältstation 1968.
Nr 5 Meddelande nr 5. Tåkerns Fältstation 1969.
Nr 6 Meddelande nr 6. Tåkerns Fältstation 1970.
Nr 7 Meddelande nr 7. Tåkerns Fältstation 1971.
Nr 8 Meddelande nr 8. Tåkerns Fältstation 1972.
Nr 9 Meddelande nr 9. Tåkerns Fältstation 1973.
Nr 10 Meddelande nr 10. Tåkerns Fältstation 1974.
Nr 11 Meddelande nr 11. Tåkerns Fältstation 1975.
Nr 12 Meddelande nr 12. Tåkerns Fältstation 1976.
Nr 13 Meddelande nr 13. Tåkerns Fältstation 1977.
Nr 14 Meddelande nr 14. Tåkerns Fältstation 1978.
Nr 15 Meddelande nr 15. Tåkerns Fältstation 1979.
Nr 16 Meddelande nr 16. Tåkerns Fältstation 1980.
Nr 17 Bergengren, G. & Elderud, C. 1975. Tåkerns fältstation - en presentation. Vår Fågelvärld 34:264-267.
Nr 18 Ekstam, U. 1975. Förändringar av fågelfauna och miljö i och vid Tåkern 1850-1974. Vår Fågelvärld 34:268-282.
Nr 19 Persson, T. 1975. Brun kärrhök, *Circus aeruginosus* och rördrom, *Botaurus stellaris*, i Tåkern 1972-1974. Vår Fågelvärld 34:283-289.
Nr 20 Jakobsson, L. 1975. Doppingarna i Tåkern. Vår Fågelvärld 34:290-295.
Nr 21 Björkman, G. 1975. Skäggmesen *Panurus biarmicus* i Tåkern. Vår Fågelvärld 34:296-310.
Nr 22 Nilsson, L., Nilsson, P. & Sandberg, H. 1982. Häckfågeltaxering i vass, särskilt av vattenrall *Rallus aquaticus* och rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*. Vår Fågelvärld 41:26-28.
Nr 23 Vingspegeln nr 2:1982.
Nr 24 Björkman, G. & Tyrberg, T. 1982. Skäggmesen *Panurus biarmicus* i Sverige 1965-1979. Vår Fågelvärld 41:73-94.
Nr 25 Vingspegeln nr 2:1983.
Nr 26 Vingspegeln nr 2:1984.
Nr 27 Vingspegeln nr 2:1985.
Nr 28 Nilsson, P. 1986. Vasslätter vid Tåkern. Vår Fågelvärld 45:35-36.
Nr 29 Vingspegeln nr 2:1986.
Nr 30 Vingspegeln nr 2:1987.
Nr 31 Vingspegeln nr 2:1988.
Nr 32 Elf, A. 1988. Vårsträcket av svanar, änder och skrakar vid Tåkern. Vingspegeln 7:51-56.
Nr 33 Nilsson, L. 1988. Effekter av vasskörd på den häckande fågelfaunan i Tåkern. Vår Fågelvärld 47:310-319.
Nr 34 Vingspegeln nr 2:1989.
Nr 35 Vingspegeln nr 2:1990.
Nr 36 Fältarbete 1990. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1991.
Nr 37 Vingspegeln nr 2:1991.
Nr 38 Milberg, P. 1991: Kålsenap *Erucastrum gallicum* en försvinnande växt vid Tåkern. Svensk Bot. Tidskr. 85: 105-109.
Nr 39 Milberg, P. 1991. Vasshättan *Mycena belliae* en förbisedd svampart i Sverige. Svensk Bot. Tidskr. 85:171-173.
Nr 40 Fältarbete 1991. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1992.
Nr 41 Gustavsson, N. & Gezelius, L. 1992. Pungmesen i Tåkern - historik och häckningsbiologi. Vingspegeln 11:32-37.

- Nr 42 Vingspegeln nr 2:1992.
- Nr 43 Elf, A. 1992. Andra fyndet av vitvingad tärna i Östergötland. Vingspegeln 11:88-89.
- Nr 44 Gezelius, L. 1992. Skratmåsen -ekologi och populationsförändringar.
Vingspegeln 11:114-121.
- Nr 45 Tyrberg, T. 1992. Det äldsta kända ornitologiska verket om östgötska förhållanden.
Vingspegeln 11:141-142.
- Nr 46 Fältarbete 1992. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1993.
- Nr 47 Vingspegeln nr 2:1993.
- Nr 48 Fältarbete 1993. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1994.
- Nr 49 Vingspegeln nr 2:1994.
- Nr 50 Fältarbete 1994. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1995.
- Nr 51 Nilsson, L. & Hagström, B. 1995. Fågelinventering i Sommen 1994. Vingspegeln 14:27-30.
- Nr 52 Vingspegeln nr 2:1995.
- Nr 53 Tranesjö, J. 1995. Caféguide för Tåkernbygden. Vingspegeln 14:103-108.
- Nr 54 Fältarbete 1995. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1996.
- Nr 55 Vingspegeln nr 2:1996.
- Nr 56 Gezelius, L. 1996. Rödspöven åter vid Tåkern. Vingspegeln 15:86-87.
- Nr 57 Gezelius, L. 1996. Första häckningen av vassångare *Locustella luscinioides* i Östergötland.
Vingspegeln 15:88-89.
- Nr 58 Gezelius, L. 1996. Något om häckningen hos Tåkerns skratmåsar. Vingspegeln 15:142-144.
- Nr 59 Fältarbete 1996. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1997.
- Nr 60 Vingspegeln nr 2:1997.
- Nr 61 Fältarbete 1997. Rapport till Tåkernfonden WWF. Mjölby 1998.
- Nr 62 Vingspegeln nr 2:1998.
- Nr 63 Fåglar i Tåkern. Fältarbete 1998. Mjölby 1999.
- Nr 64 Vingspegeln nr. 2:1999.
- Nr 65 Fåglar i Tåkern. Fältarbete 1999. Mjölby 2000.
- Nr 66 Vingspegeln nr. 2:2000.
- Nr.67. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2001. Årsrapport 2000 från Tåkerns fältstation. Mjölby.
- Nr 68 Vingspegeln nr. 2:2001.
- Nr.69 Milberg, P., Gezelius, L., Blindow, I., Nilsson, L., & Tyrberg, T. 2002. Submerged vegetation and the variation in the autumn waterfowl community at Lake Tåkern, southern Sweden. *Ornis Fennica* 79:72-81.
- Nr.70. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2002. Årsrapport 2001 från Tåkerns Fältstation. Mjölby.
- Nr 71. Vingspegeln nr. 2:2002.
- Nr.72. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2003. Årsrapport 2002 från Tåkerns Fältstation. Mjölby.
- Nr 73. Vingspegeln nr. 2:2003.
- Nr 74. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2004. Årsrapport 2003 från Tåkerns Fältstation. Mjölby.
- Nr 75. Vingspegeln nr. 2:2004.
- Nr 76. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2005. Årsrapport 2004 från Tåkerns Fältstation. Mjölby.
- Nr 77. Vingspegeln nr. 3:2005.
- Nr 78. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2006. Årsrapport 2005 från Tåkerns Fältstation. Mjölby
- Nr 79. Vingspegeln nr. 3:2006.
- Nr 80. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2007. Årsrapport 2006 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 81. Vingspegeln nr. 3:2007.
- Nr 82. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2008. Årsrapport 2007 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 83. Vingspegeln nr. 3:2008.
- Nr 84. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2009. Årsrapport 2008 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 85. Vingspegeln nr. 3:2009.

- Nr 86. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2010. Årsrapport 2009 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 87. Vingspegeln nr. 3:2010.
- Nr 88. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2011. Årsrapport 2010 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 89. Vingspegeln nr. 3:2011.
- Nr 90. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2012. Årsrapport 2011 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 91. Vingspegeln nr. 3:2012.
- Nr 92. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2013. Årsrapport 2012 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 93. Bergner, A. & Gezelius, L. 2013. Territory vegetation structure and habitat preferences of the Savi's Warbler *Locustella luscinioides* in lake Tåkern, Sweden. *Ornis Svecica* 23:72-80.
- Nr 94. Vingspegeln nr. 3:2013.
- Nr 95. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2014. Årsrapport 2013 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 96. Vingspegeln nr. 3:2014.
- Nr 97. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2015. Årsrapport 2014 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 98. Vingspegeln nr. 3:2015.
- Nr 99. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2016. Årsrapport 2015 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 100. Bergner, A., Elderud, C. & Gezelius, L. 2016. 50 år med Tåkerns Fältstation. 1963-2013. Jubileumsskrift för Tåkerns Fältstation. Kalmar.
- Nr 101. Vingspegeln nr. 3:2016.
- Nr 102. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2017. Årsrapport 2016 från Tåkerns Fältstation. Linköping.
- Nr 103. Vingspegeln nr. 3:2017.
- Nr 104. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2018. Årsrapport 2017 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 105. Vingspegeln nr. 3:2018.
- Nr 106. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2019. Årsrapport 2018 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 107. Vingspegeln nr. 3:2019.
- Nr 108. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2020. Årsrapport 2019 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 109. Vingspegeln nr. 3:2020.
- Nr 110. Gezelius, L. & Nilsson, L. (eds). 2021. Årsrapport 2020 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 111. Bergner, A., Elderud, C., Person, K. & Gezelius, L. 2021. Autumn migration of Jack Snipe *Lymnocyptes minimus* in southern Sweden: results from ten years of crepuscular ringing. *Ornis Svecica* 31: 113-122.
- Nr 112. Vingspegeln nr. 3:2021.
- Nr 113. Bergner, A., Johansson, L. & Johansson, A. 2022. Dagfjärilar vid Tåkern - ett inventeringsprojekt 2021.
- Nr 114. Gezelius, L., Axelsson, K-M. & Bergner, A. 2022. Årsrapport 2021 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 115. Vingspegeln nr. 3:2022.
- Nr 116. Gezelius, L., Axelsson, K-M. & Bergner, A. 2023. Årsrapport 2022 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 117. Vingspegeln nr. 3:2023.
- Nr 118. Gezelius, L., Axelsson, K-M. & Bergner, A. 2024. Årsrapport 2023 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 119. Vingspegeln nr. 3:2024.
- Nr 120. Bergner, A., Tyrberg, T., Antonsson, K., & Ekstam, U. 2024. Gallstrand är en försvinnande miljö vid Tåkern. *Svensk Botanisk Tidskrift* 118: 24-31.
- Nr 121. Gezelius, L., Axelsson, K-M. & Bergner, A. 2025. Årsrapport 2024 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.
- Nr 122. Vingspegeln nr. 3:2025.
- Nr 123. Gezelius, L., Axelsson, K-M. & Bergner, A. 2026. Årsrapport 2025 från Tåkerns Fältstation. Vadstena.